

Τὸ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ή Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται από τριμελή Έπιτροπή Έντεταλμένων
Κυριών ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ήρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1951

ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 35 (11)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Όργανισμοί, Τράπεζαι, Έταιρείαι	Δρχ. 100.000
Δήμοι και Κοινότητες άνω των 5.000 κατοίκων και Ιδιώται	» 50.000
Λοιποί Δήμοι και Κοινότητες και Σχολεία ..	» 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Όδηγοί, Στρατιώται ..	» 10.000
Έξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ή Λίραι 2.	

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Υπεύθυνος Συντάξας: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθήναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατιέστας, Μενελάου 9, Ἀθήναι

Ἀδάνατες ἀλήθειες

Ο ΛΥΝΝΑΙΟΣ ΚΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ

Και ὁ Σωκράτης

Τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη ποὺ εἶδαμε σήμερα, μᾶς εἶπε ὁ Γεροστάθης, καθὼς γυρίζαμε ἀπὸ τὸν καθημερινὸ μας περίπατο, μοῦ θύμισε, παιδιά μου, τὸν περίφημο βοτανικὸ Λινναῖο καὶ τὴ Βιβλιοθήκη του.

Ὁ Λινναῖος (1) γεννήθηκε στὴν Σουηδία, ἀφιέρωσε δὲ ὅλη του τὴ ζωὴ στὴ σπουδὴ τῶν φυτῶν. Ὅσο περισσότερο σπούδαζε τὰ φυτὰ, τόσο καὶ περισσότερο τὰ θαύμαζε. Εὑρίσκε δὲ στὰ φυτὰ τὴ σοφία καὶ τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ πίστευε πὼς εἶναι ἐξαιρετικὰ χρήσιμο σὲ κάθε ἄνθρωπο, ποὺ θέλει νὰ κανονίσῃ κατὰ τρόπο ἠθικὸ καὶ θεάρεστο τὴ διαγωγή του, νὰ μὴ ξεχνᾷ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι «πανταχοῦ παρὼν» ἔγραψε μὲ μεγάλα γράμματα σὲ μιὰ πινακίδα ποὺ τὴν τοποθέτησε στὴ Βιβλιοθήκη του αὐτὸ τὸ ρητὸ: «Νὰ εἶσαι ἐνᾶρετος. Ὁ Θεὸς παρὼν». Αὐτὰς τὶς ἐξη φρόνιμες λέξεις ὡς γράψουμε κι' ἐμεῖς, εἶπε ὁ Γεροστάθης, μὲ γράμματα ποὺ δὲν σβύνονται, στὸ μυαλό μας καὶ στὴν καρδιά μας. Καὶ καθὼς τὸ ἡλιότροπο (πρόκειται γιὰ τὸ γνωστὸ φυτὸ ποὺ ὅλοι τὸν γνωρίζουμε μὲ τὸ ὄνομα ἥλιος) παρακολοθεῖ πάντα μὲ τὸ μεγάλο του ἄνθος τὸν ἥλιο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον παίρνει καὶ φῶς καὶ θερμότητα καὶ ἀνάπτυξη, ἔτσι κι' ἐμεῖς ὡς ἔχουμε πάντα τὸ μυαλό μας καὶ τὴν καρδιά μας προσηλωμένα στὸν οὐράνιο πατέρα μας, ποὺ τόσο φροντίζει γιὰ μᾶς καὶ μᾶς κάνει εὐτυχισμένους.

Ἐγαπήσεις (4) Κύριον τὸν Θεόν, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐ-

στὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ναὶ παιδιά μου, πρόσθεσε ὁ Γεροστάθης. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεὸ εἶναι τὸ πρῶτο θεμέλιο τῆς ἀρετῆς καὶ φυσικὰ τῆς ἀληθινῆς εὐτυχίας.

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ

Ὁ Λινναῖος ἦταν χριστιανὸς πρόσθεσε ὁ Γεροστάθης. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης, ὁ μεγάλος φιλόσοφος τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, ἂν καὶ ζοῦσε πολλὰ χρόνια προτοῦ γεννηθῇ ὁ Χριστὸς καὶ σὲ ἐποχὴ ποὺ ἐλατρεῦντο πολλοὶ θεοὶ καὶ ἐπικρατοῦσε ἡ εἰδωλολατρεία, ὠδηγούμενος ἀπὸ τὸν ὀρθὸ λόγο, καὶ βλέποντας τὴν ἀξιοθαύμαστη σκοπιμότητα τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, ἀναγνώριζε τὴν σοφία, τὴν παντοδυναμία, τὴν πρόνοια καὶ τὴν ἀγαθότητα του.

Ὅταν κάποτε ὁ Σωκράτης κουβέντιαζε μὲ ἕνα νέο, τὸν Ἀριστόδημο τὸν Ἀθηναῖο, ἐδίδασκε πὼς ὁ Θεὸς βλέπει τὰ πάντα, εἶναι πανταχοῦ παρὼν, καὶ φροντίζει περὶ πάντων, ἰδιότητες, δηλαδή, ποὺ κάθε χριστιανὸς ἀποδίδει στὸ Θεό. Ὁ Σωκράτης, λοιπόν, πολὺ ὀρθὰ συμβούλευε:

«Ὅχι μόνο ὅταν μᾶς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἐρημία ὅταν βρισκόμαστε, πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὰ ἄδικα, τὰ αἰσχρά, καὶ τὰ ἄνόσια, διότι καὶ ἂν κανένας ἄλλος δὲν μᾶς βλέπει, μᾶς βλέπει ὁ Θεὸς ὁ παντεπόπτης καὶ πανταχοῦ παρὼν».

Ἔτσι, μὲ αὐτὰ ποὺ πίστευε καὶ δίδασκε ὁ Σωκράτης περὶ Θεοῦ, εἶχε καταστή ὁ ἠθικότερος καὶ πρὸ ἐνᾶρετος ἄνδρας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας.

(Ἀπὸ τὸ Γεροστάθης)

Ἐξυπηρετοῦμε τὸ Ἑλληνικὸ χωριό

Τὸ «ΤΜΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» εἶναι πάντοτε στὴ διάθεση τῶν ἀναγνωστῶν μας. Εἶναι πρόθυμο νὰ σᾶς δώσῃ κάθε πληροφορία. Νὰ ἀπαντήσῃ σὲ ὅποιον δῆποτε ἐρώτησὴ σας γιὰ κάθε ζήτημα ποὺ σᾶς ἀφορᾷ προσωπικῶς ἢ ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ χωριὸ σας, τὴν Κοινότητά σας, τὴν Ἐκκλησίᾳ σας, τὸ Σχολεῖο σας, τὶς καλλιέργειές σας κλπ.

Τὸ κέντημα

Κάθεται ἡ Φιφίκα στὴν βεράντα
κέχει τὸ γατάκι τῆς κοντὰ
κένα καλαθάκι μὲ γιρλάντα
παίρνει στὴν ποδιά τῆς καὶ κεντᾷ.

Λάμπει στὸ χεράκι τὸ βελόνι,
τραγουδοῦν τὰ χεῖλια ποὺ καὶ ποῦ,
κέτσι σὲ λιγάκι νά, τελειώνει
μιὰ σκουφίτσα μαύρη τοῦ παπποῦ.

Κάτω μαργαρίτες στὰ χωράφια
φαίνονται μολόδευκη μορφή.
τέτοιες μαργαρίτες μὲ χρυσάφια
κέντησε στὴ σκουφία κὴ Φιφή.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖ

☼☼

Τὰ δέντρα

Ἀγαπήσετε τὰ δέντρα τὰ τρανά,
κάθε κάμπος νὰ γιορτάσῃ
καὶ τὸ μάτι νὰ χορτάσῃ,
νὰ χορτάσῃ πρασινάδες στὰ βουνά.

Νὰ ψηλώνει, φουντωμένο τὸ κλαδί
καὶ τάγερ νὰ μυρώνει,
κιὰπὸ τὴ φωλιά τὰ δόνι
νὰ θωρεῖ τὶς ὁμορφιές, νὰ τραγουδεῖ

Ἀγαπήσετε τὰ δέντρα τὰ τρανά,
ποὺ στὴ σκιά τους ἐκεῖ κάτω
πήγαινε, φωτιά γεμάτο,
τὸ κλεφτόπουλο νὰ γεῖρει μιὰ φορὰ.

Τώρα πάγει τραγουδώντας μὲ τάρνιζ
τὸ βοσκόπουλο ἐκεῖ πέρα
καὶ βαρεῖ τέτοια φλογέρα
ποὺ ζηλεύουν τὰ πουλάκια στὰ κλωνιὰ

Ἀγαπήσετε τὰ δέντρα τὰ τρανά,
δεῖξτε τους μιὰ στοργὴ χάρια,
νᾶναι ἡ χώρα μας πανώρια,
νὰ γεμίσουν πρασινάδες τὰ βουνά.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖ

Κάθε καλὸς φίλος τοῦ «ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟ
ΠΑΙΔΙΟΥ» (ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΣ) πρέπει
νὰ γράψῃ ἕναν τουλάχιστο συνδρομητ
Ὅποιος γράψῃ δέκα συνδρομητὰς ἐξ
σφαλίζει γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του μιὰ συν
δρομὴ δωρεάν.

(1) Κάρολος φὸν Λιννὲ ἰδρυτὴς τῆς σύγχρονης βοτανικῆς. Γεννήθηκε στὴ Σουηδία στὰ 1707 καὶ πέθανε στὰ 1778. Ὑπηρετοῦσε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Οὐψάλας ὡς καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς καὶ ἀρτῆς τῆς βοτανικῆς. Ταξινόμησε τὸ φυτικὸ καὶ τὸ ζωικὸ βασίλειο, ὑπῆρξε δὲ ὁ εἰσηγητὴς τῆς διπλῆς ὀνομασίας τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων καὶ πετρωμάτων μὲ σκοπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ τους κατάρτιση. Ἐγραψε πολλὰ βιβλία, στὰ ὁποῖα βασίζεται ὅλη ἡ ἐπιστὴμὴ τῆς βοτανολογίας.

(2) Μετάφραση τοῦ κειμένου τοῦ Εὐαγγελίου: «Νὰ ἀγαπήσῃς τὸ Θεὸ μὲ ὅλη σου τὴν καρδιά, μὲ ὅλη σου τὴν ψυχὴ, καὶ μὲ ὅλη σου τὴ σκέψη. Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή».

①

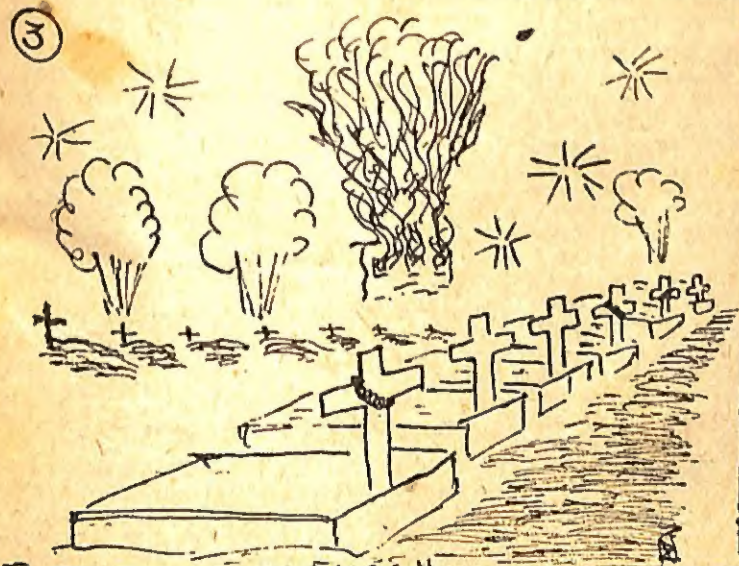
Πού νάταν ή μητέρα μου νά με έβλε-
πε.... Δέν με άφινε νά πιάω τά επίρτα
γιά νά μήν καώ!!! του Άλεξ. Σπυράκη

⑤

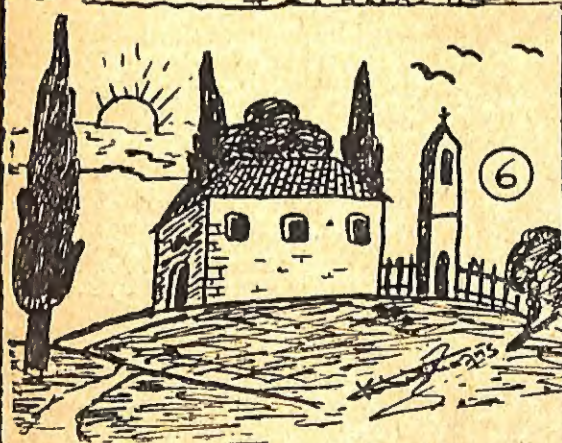
②

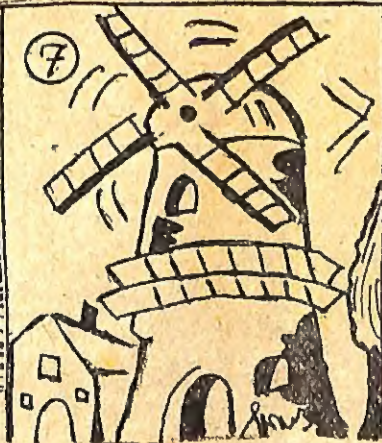
③

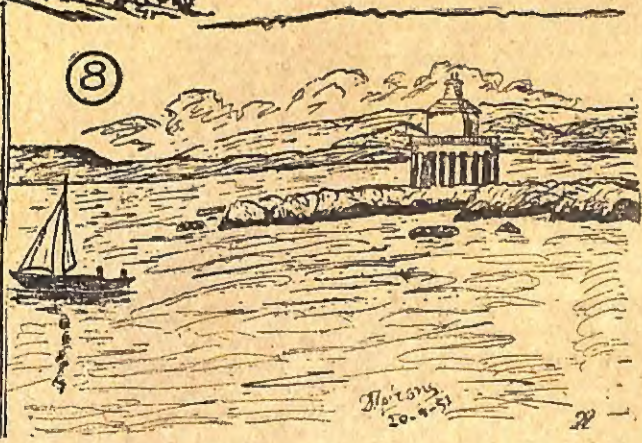
④

⑥

⑦

⑧

Σκίτσα άναγνωστών μας: 1) Προσωπογραφία: Άόρατου Το-
ξότη. 2) Του φίλου μας Κων. Ι. Τσουκαλή. 3) Ο Πόλεμος του
Νίκου Σαλονικιού. 4) Ο Άγιος Σπυρίδων στο Ψήλωμα της
Ζακύνθου της Μαρίας Καλαμαρά (Γυμν. Ζακύνθου). 5) Το

Έργατόπαιδο του Δικέφαλου Άετού. 6) Το Έξωκλήσι του
χωριού μου του Κων. Τσουκαλή. 7) Ο Άνεμόμυλος του χω-
ριού μας του Τέλλου Άγρα και 8) το «Φανάρι» του Άργο-
στολιού του Δ. Τρίτση.

«Διάβαζα, είπε ένας φοιτητής, ήσυχά
όταν ένα ποντίκι παρουσιάσθηκε στο
μάτιό μου. Ήμεινα ακίνητος, κρατώντας
τό τολημρό εκείνο ποντίκι, κραινώντας
χτες συνέχεια είχε καταφέρει να πέντε
φάκα χωρίς να πιασθώ τρώγοντας να ρίξη τη
ήσυχία του το δόλωμα; Ξαφνικά έκανε ένο
πώδημα και βρέθηκε έπάνω στη φάκα, πί
σώ από το έλασμα. Με το στόμα του και
με μεγάλη προσοχή τράβηξε τον γάντζο
και το έλασμα έπεσε δυνατά από την άλ

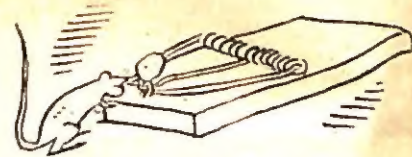
ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»
ΚΡΑΝΙΩΝΑΣ

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ «ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ΚΡΑΝΙΩΝΑΣ ἐπεσκέφθη Γυμνάσιον Γιαννιτῶν καὶ μίλησε σὲ συγκέντρωση μαθητῶν καὶ τὴν δρᾷ-
α γὰρ τὸ σκοπὸ τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὴν δρᾷ-
ση τῶν παιδιῶν. Ὁ Γυμνασιάρχης δεί-
χνοντας τὸ ἐνδιαφέρον του χάρισε γιὰ
τὰ παιδιά τῆς Κρανιώνας κάνοντας
τὰ παιδιά τοῦ Γυμνασίου κἀνοντας
λὴ. Τὰ παιδιά τοῦ Γυμνασίου κἀνοντας
ἐρανο προσέφεραν τὰ ἀπαιτούμενα γιὰ
ματὰ γιὰ νὰ ἀγορασθοῦν κουρτί-
να παράθυρα. Τὸ σπίτι μετὰ τις κουρτί-
νες καὶ τις ζωγραφίες εἶνε πολὺ μέ-
μορφο πού χαίρεται κανεὶς νὰ μὲνη μέ-
σα, καὶ αὐτὸ τὸ χρωστῶν πού ἔχουν τὸ
τοῦ Γυμνασίου Γιαννιτῶν πού ἔχουν τὸ
τοῦ σπινθῆμα «νὰ ἐργασθοῦν γιὰ μιὰ
Ἑλλάδα Δοξασμένη».

Τὸ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ
Κρανιώνας Καστορίας

χισε τὸ δρόμο του μὲ τὸ πηδηκτὸ του Βῆ-
χωρὶς πιά νὰ ἀσχολῆται μαζί μου καὶ
τὸ κάσσο μου».

Οί φίλοι μας εξακολουθούν πάντα	
στέλνουν τις προαιρετικές εισφορές το	
γιατί, φυσικά, η συνδρομή που έχουμε	
ρίσει για τους μαθητές κλπ. δεν καλύπτ	
ούτε το 1/3 του κόστους κάθε φύλλου. Τ	
ευχαριστούμε θερμά όλους.	
Δημ. Χ. Παζιούλης	5.0
Λέλα Μπουραντάνη	5.0
Βασίλ. Κουριάμπαλης	0.0
Μαρία Α. Πανούση	2.0
Δημ. Γ. Μπαλιώτης	2.0
Μαρία Ε. Κίτελη	2.0
Γεώργιος Στεργιόπουλος	3.5
Κωνσταντίνος Παπάδας	2.0
Ιωάννης Σπ. Βαλλιάνος	5.0
Γεώργιος Δημόπουλος	10.0
Γνωστός φίλος εκ Νάξου	40.0
Ιωάν. Π. Κοσμετάτος	
Μαθηταί Νυκ. Σχολ. Πειραιϊκού Συνδέσμου	
Μαρία Καρατζά	2.0
Μαρία Κωνσταντοπούλου	1.0
Κωνσταντίνος Λιλής	5.0
Στυλ. Πλακίδης	5.0
Μαθητρία Δ. Σχ. Μυκόνου	
Μαρία Σικινιώτη	5.0
Μαρουσούλα Άλεξοπούλου	5.0
Κατίνα Χριστοφή	5.0
Νικολέττα Πολυκανδριώτου	5.0
Μαρία Κουσαθανά	5.0
Αλίκη Ζουγανέλη	5.0
Νικ. Καραγιώργος, Βίτσο Ζαγορ.	2.0

Ο Θάνατος και το Έτος του αποδήμου Έλληνισμού

Ο παπούς στάθηκε λίγο, κι ύστερα εξακολούθησε να διαβάει το γράμμα που κρατούσε.

Ήταν από τον ξενιτεμένο θείο στην Αμερική. Τους έδινε νέα από τη ζωή του, και ζητούσε τα νέα δικά τους. Ρωτούσε για τον καθένα χωριστά, με τ' όνομά του.

Κι ύστερα, διάβασε ο παπούς:

«Τούτο το Έτος του Αποδήμου όπως ονομάσατε στην Ελλάδα τον φετινό χρόνο, έκανε την καρδιά μας να φτερουγίσει μες στα στήθη μας. Η Ελλάδα, μαθαίνουμε, ετοιμάζεται να καλοδεχτεί τα ξενιτεμένα παιδιά της. Ταξίδια οργανώνονται απ' όλα τα μέρη του κόσμου. Πλήθος ξενιτεμένοι Έλληνες ετοιμάζονται να έρθουν για λίγο στην πατρίδα, όπου θα γίνουν ένα πλήθος γιορτές, εκδρομές και διασκεδάσεις προς τιμή τους. Αχ να μπορούσα σεβαστέ μου πατέρα, να έρχόμουν κι' εγώ με τους άλλους! Δυστυχώς αυτό είναι αδύνατο, γιατί η δουλειά μου δεν μου το επιτρέπει. Τώρα που βλέπω τους όμοιους μας να ετοιμάζονται να σκίσουν μαζί τον ώκεανό, για να επισκεφθούν την πατρίδα, μου φαίνεται πιο σκληρός ο χωρισμός. Φαντάζομαι τους ξενιτεμένους Έλληνες να ξεκινούν από όλα τα μέρη του κόσμου, σαν ένα πλήθος αποδημητικά πουλιά, που πετούν πάνω από στεριές και θάλασσες, για να πάνε να ξαναβρουν τη φωλιά τους. Ένας φίλος μου, που είναι κι' αυτός ένας από τους ευτυχείς που μπορούν να έρθουν για λίγο, είναι από ένα καταστραμμένο χωριό των συνόρων. Τίποτε όρθιο δεν είχε μείνει εκεί — και τώρα πρόκειται να ξαναχτιστεί. Όλα καθώς μου λέει το κάθε ελληνικό χωριό, το κάθε καμπαναριό, ή κάθε εκκλησία, θα του μιλήει για το δικό του το χωριό — για την φωλιά του. Αχ πόσο αγωνιστήκατε εσείς που έχετε μείνει στην Ελλάδα, για να μας την φυλάξετε απείραχτη τη φωλιά μας! Κι' αν τα φτερά μας, όλων εμάς των ξενιτεμένων, των «αποδήμων» δεν είναι ακόμη αρκετά δυνατά για να μας φέρουν πίσω στην Ελλάδα όπως το ποθούμε, δεν πειράζει, έγει η καρδιά μας πιο δυνατά φτε-

ρά, κι' αυτά αδιάκοπα μας φέρουν στην γλυκειά πατρίδα. Τα φτερά της καρδιάς δεν φοβούνται τον ώκεανό, γι' αυτά δεν υπάρχει απόσταση. Τα φτερά της καρδιάς μας κρατούν αδιάκοπα κοντά σας...

Δεν είμαστε «άσωτοι υιοί» εμείς οι ξενιτεμένοι. Κι' ούτε η Ελλάδα ή φτωχή μπορεί να σφάξει για μας το σιτευτό μοσχάρι όταν γυρίζουμε. Αλλά με πόση συγκίνηση αναλογιζόμαστε εμείς τα ξενιτεμένα της παιδιά, το στοργικό καλωσόρισμα που μας ετοιμάζει τούτο το «Έτος του αποδήμου» ή πατρίδα! Αυτή η στοργική εμπνευση, μας γέμισε χαρά και συγκίνηση. Γιατί αισθανθήκαμε — ακόμη κι' όσοι δε μπορούμε να έρθουμε εφέτος — πως η Πατρίδα άνοιξε την αγκαλιά της και μας φώναξε.

— Έλα παιδί μου να με ξαναδείς, έλα να ξαναπατήσης το χώμα που σε γέννησε. Έλα να ξαναδρής το σπίτι σου, να σε καμαρώσουν οι δικαί σου. Έλα να ανασάνης το μύρο της δικής σου θάλασσας, να δής τον γαλανό ουρανό, τον ήλιο της Ελλάδας. Έλα να προσκυνήσης να ξαναβρεις από λιθάρι σε λιθάρι από κόρφο σε λαγκαδιά ξανά τ' αθάνατα μνημεία, και την τρισηχίλιχρονη ιστορία της. Έλα να ξαναδρής το άρχοντικό απ' όπου ξεκίνησες και που είναι η χώρα σου, ή δική σου ή χώρα. Κι' αν συναντήσης και χαλάσματα κι' έρείπια και θλίψη, ξέρω πως γι' αυτά θα μι' αγαπήσης πιο πολύ, όπως λα-

τρεύει ο ξενιτεμένος γιος στο πρόσωπο της μάνας του, τα χιόνια που άφησαν τα δάκρυα και οι αγρύπνιες.

Ετσι νοιώσαμε όλοι το κάλεσμα της Πατρίδας τούτο το «Έτος του αποδήμου». Κι' όσοι δεν ήρθαμε φέτος, έαρθουμε του χρόνου, τον άλλο χρόνο, ταχιά. Γιατί η φωνή μένει, και μας αποζητάει, και μας καλεί. Κι' εγώ σεβαστέ μου πατέρα σχεδιάζω να έρθω το ταχύτερο να σας δω, να σου φιλήσω το χέρι και να φιλήσω τη μητέρα. Και να πής της μητέρας να κάνει υπομονή, γιατί όπως δήποτε έχω στο νου μου να έρθω. Με βαραίνει και μένα ο χωρισμός. Λοιπόν υπομονή...

— Υπομονή... αναστέναξε η γιαγιά. Υπομονή. Δεν είπε τίποτε άλλο.

Ο Θάνατος όμως που δεν ήταν πια μικρό παιδί, ένοιωσε τη σημασία αυτής της λέξης.

Μέσα σε τούτο το μικρό ελληνικό σπίτι που τότε αγιάσει η γιαγιά με τα δάκρυά της, άχ, πόσες φορές δεν χρειάστηκε να σφίξει την καρδιά της και να κάνει υπομονή!

Όταν άρρώσταιναν τα παιδιά της, όταν την φιλούσαν να φύγουν για τον πόλεμο ή για την ξενιτιά.

Γεμάτη βουδή έγκαρτέρηση και βαρεία υπομονή, καρτερούσε και καρτερούσε να γυρίσουν. Κι' όταν απόκανε πιά η καρδιά της, τις ώρες της λιποψυχίας, δεν έβγαине πικρός λόγος ή παράπονο από τα χείλη της, μόνο γύριζε τ' αποσταμένα, υπομονετικά της μάτια στα κο-

νίσματα, όπου πίσω από το καντήλι θαμπόφεγγε η αγία μορφή της Μάνας με τον Μονογενή στην αγκαλιά... Κι' από κεί έπαιρνε κουράγιο...

Πολλές φορές ο Θάνατος όπως όλα τα παιδιά, είχε δραματιστή τη μορφή της Πατρίδας. Συχνά την έβλεπε να αστράφτη από νεύματα κι' όμορφιά, οδηγώντας τα παιδιά της στη νίκη.

Αλλοτέ όμως, την έβλεπε με τη μορφή της γιαγιάς — όπως τώρα — να καρτεράει κάποια παιδιά που είχαν φύγει: για τον πόλεμο, ή για την ξενιτιά.

Και τώρα που ο παπούς του είχε εξηγήσει τί ακριβώς, έσήμαινε αυτό το Έτος του Αποδήμου, του φαινόταν πως για πρώτη φορά έσπαζε η βουδή σιωπή της, για να γίνει κάλεσμα θερμό.

— Έλα παιδί μου να με ξαναδείς... Σε προσιμένω...

Τόλεγε η Πατρίδα — και μέσα στην Πατρίδα, όλες η μακάρες οι υπομονετικές που καρτερούσε τους αγαπημένους από την ξενιτιά.

— Μη με ξεχνάς. Γύρισε παιδί μου να με δής. Σε περιμένω...

MAPINA K

★

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Το βρέφος

Πάνω στην πρώτη σου τη χαρουχούλα πούν' όλα θαμπή, φως κι' όμορφιά, ή φτερωμένη σου μικρή καρδούλα, χτυπά με γλύκα κι' αποθυμία.

Το κεφαλάκι σου ακόμα ούτ' ένα πικρό δεν έκανε συλλογισμό, ούτε φαντάζεται τα πέρασμένα κι' αυτά που θαβρουνε μ' απέλπισμό.

Γι' αυτό σηκώνεις τ' αθάνα ματάκια αγγέλους γύρω σου σά να θωρείς, και με λαχτάρα τα δυο χεράκια τ' απλώνεις, πάνω μας να πεταχτείς.

Και την αγάπη σου και τα φιλά σου σ' όλους σαν ρόδα γύρω σκορπάς, κι' αν τρέχουν κάποτε τα δάκρυά σου την πίκρα πούχουν δεν τη γροικάς.

Μ' απ' όλους κούβεις για τη μητέρα, παιχνίδια πιότερα, χάδια, φιλά, γιαγιά, παπούλη και τον πατέρα τους ξανακάνεις μικρά παιδιά.

Ω, ή απέραντη τόν' εύτυχια, που μέσ' στο σπίτι αντίλαλει σαν ούρανόσταλη κυλά ευλογία, να τη χαρούμε μας προσκαλεί.

Μα εμείς που ξαίρομε τί είναι ή (λύπη, και πως καθ' ύπαρξη βαραίνει αυτή, μας είναι φόβος και καρδιοχτύπι, κάθε σου κίνηση κι' αναπνοή.

Κι' έτσι μας ρίχνεις μέρα τη μέρα, απ' τ' αναγγαλισμα στη συλλοή, πούρθεσ να νιώσεις κι' έσθ' εδω πέρα τα τόσα βάσανα πούχει ή ζωή!

ΓΕΩΡΓ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

Οι Έρυθροσταυρίτισσες Χαλκίδας την ημέρα του έρανού για την άνεγερση των καταστραφέντων εκκλησιών, έστειλαν στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χαλκίδας την εκονιζόμενη σημαία με το έξης γράμμα:

Σεβασμιώτατε
Οι Έρυθροσταυρίτισσες της Δημοσίας Έμπορικης Σχολής Χαλκίδας, προσφέρουν αυτό το φτωχό υλικά δώρο μα πλούσιο σε συμβολισμό, για να κυματίζει σ' έναν ναό έρειπώμενο από τις σκοτεινές δυνάμεις του χαλασμού των ιδανικών μας, και να ξεδιπλώνη στους αϊθέρας του χωριού τα ύψηλα ιδανικά της φυλής μας.

Οι Έρυθροσταυρίτισσες Δ.Ε.Σ. Χαλκίδας

ΠΑΠΑΤΡΕΧΑΣ

Παπατρέχας ρώτησε
τὸν Κοραή ἐκστατι-
κός:

— Ποιά γλῶσσα μι-
λοῦν;

— Τὴν Ἀγγλική τοῦ ἀπάντησε.

Μὰ ὅπως διηγείται ὁ Κοραῆς ἡ ἐκ-
στασις τοῦ Παπατρέχας μεταβλήθηκε σὲ
ἀπολίθωση καὶ εἶπε μὲ θαυμασμό.

— Τὰ διαβολόπουλα, τόσο μικρά
καὶ νὰ μιλοῦν ἐγγλέζικα!

Καὶ συμπεραίνει ὁ Κοραῆς:

— Δὲν μπορούσε νὰ χωρέσει τοῦ
Βολισσινού Ὁδυσσεῖα ἡ κεφαλὴ πῶς
τόσο νεαρὰ παιδάκια ἦταν δυνατό νὰ
μιλοῦν γλῶσσα ἀγνωστὴ σ' αὐτόν. Δὲν
ξέρω σὲ ποιά γλῶσσα καὶ σὲ ποιά ἡλι-
κία ἔπρεπε νὰ μιλοῦν τὰ ἐγγλεζόπουλα.

Κάποτε ἔμαθε ἀπὸ τὸν Κοραή ὅτι
ὁ Ὀμηρος ἔζησε στὴν Βολισσό. Αἰ-
σθάνθηκε δὲ γι' αὐτὸ μεγάλη χαρὰ
καὶ σὲ μιὰ στιγμή ρώτησε τὸν Κοραή.

— Ὁ Ὀμηρος ἦταν χριστιανός;

— Δὲν μπορούσε νὰ εἶναι χριστια-
νός τοῦ εἶπε ὁ Κοραῆς, γιατί ἔζησε 900
σχεδὸν χρόνια προτοῦ γεννηθῇ ὁ Χρι-
στός.

Ὁ Παπατρέχας μόλις ἄκουσε τὴν ἀ-
πάντησιν τοῦ Κοραῆ κατασοφίασε. Δὲν
μπορούσε νὰ χωρέσει τὸ μυαλό του πῶς
ὁ συμπολίτης του ὁ Ὀμηρος δὲν ἦταν
χριστιανός.

Μὰ ἔπειτα ἀπὸ ἀρκετὴ σιωπὴ εἶπε
στὸν Κοραή.

— Ὁ Θεὸς εἶναι καλὸς πατέρας.
ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ
στερέωμα!

Καὶ γράφει ὁ Κοραῆς στὴν ἐπιστολὴ
του:

— Μὲ τὸ πρῶτο ἐννοοῦσε φυσικὰ ὁ
φιλόανθρωπος παπᾶς πῶς ὁ Θεὸς δὲν
θὰ τιμωρήσῃ τὸν Ὀμηροῦ γιατί εἶχε τὴν
ἀτυχία νὰ γεννηθῇ πρωτύτερα ἀπὸ τὸ
Χριστό, τοῦ δευτέρου προσμένω ἀπὸ
τὴν ἀγχοιनीαν σου τὴν ἐξήγησιν. Γιατί,
γιὰ πῆς μου, ποιά συγγένεια ἔχει ἡ
ποίησις τοῦ Ὀμήρου μὲ τὴν θαυμαζό-
μενὴ ἀπὸ τὸν Δαυῖδ ποίησιν τοῦ κό-
σμου.

Καὶ συμπεραίνει:

— Σὲ πολλές τέτοιες ἀπορίες μὲ
βάζει τακτικά ὁ Παπατρέχας προσαρ-
μόζοντας ρητὰ τοῦ ψαλτηρίου σὲ διά-
φορες περιστάσεις πού τὸ δικό μου
μυαλό δὲν βρίσκει καμμιὰ προσαρμογή.

A. M.

Σημ.: Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς γεννήθηκε
στὴ Σμύρνη, στὰ 1748 καὶ πέθανε στὸ Παρίσι
στὰ 1833. Ὁ πατέρας του ἦταν ἀπὸ τὴ Χιό.
Ἀφοῦ ὁ νεαρός Ἀδαμάντιος πῆρε τὰ πρῶτα
μαθήματα του στὴ Σμύρνη, πῆγε στὸ Ἀμστερ-
νταμ γιὰ νὰ ἐμπορευτῇ. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀπὸ
τὸ ἐμπόριο προτίμοιζε τὰ γράμματα, ἔφυγε
πῆγε στὸν Μονπελιέ τῆς Γαλλίας, ὅπου σπου-
δασε γιαντρός. Στὸ Παρίσι πού ἔφτασε κατό-
πιν ἀσχολήθηκε μὲ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.
Ἐγρᾶψε καὶ ἐξέδωσε πολὺ τιμὰ βιβλία μὲ
σκοπὸ νὰ προπαγανδίσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ
ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐξέδωσε καὶ τοὺς ἀρ-
χαίους συγγραφείς. Οἱ ἐκδόσεις του μάλιστα
αὐτές, πού σώζονται καὶ σήμερα, εἶναι πολὺ
τιμὲς καὶ πανάκριβες, ζητοῦνται δὲ ἀπὸ ὅ-
λους τοὺς βιβλιοφίλους. Περιφημεῖται καὶ
ὡς ἐπιστολὴς του πρὸς τὸν Ἀριστοφάνη.
Μιὰ ἀπὸ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ
ἐκείνη πού μιλά γιὰ τὸν Παπατρέχα.

Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς ἐργάστηκε ἰδιαί-
τερα γιὰ τὴν ἀπλοποίηση τῆς ἑλληνικῆς
γλῶσσας. Καὶ ὑπεστήριξε ὅτι ἐπὶ κοινὸν ἴδι-
ωμα δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητο, ὡς προεδ-
οῦν οἱ μικροί. Καὶ ἐργάστηκε πολὺ στὸ ση-
μεῖο αὐτὸ ὁ Κοραῆς. Βέβαια οἱ ἰδέες του δὲν
ἐπὶ σήμερον. Γιατί κανεὶς βέβαια δὲν πα-
ραδέχεται πῶς τὸ «φᾶρι» πρέπει νὰ τὸ ποῦμε
«ἀμφάριον» καὶ τὸ «μάτι» «ἀμμάτιον». Μὰ ἡ
συμβολὴ του στὴν ἀναγέννησιν τῆς ἑλληνικῆς
δημοτικῆς γλῶσσας ἦταν μεγάλη.

ΟΙ ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ ΑἰΣΩΠΟΥ

Η ΚΑΜΗΛΑ ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ

(«Κάμηλος ὀρχουμένη»)

Μιὰ φορὰ κάποιος εἶχε μιὰ καμήλα
μπήκε λοιπὸν νὰ τὴ μάθῃ νὰ χορεύῃ
νὰ τὴ δείχνῃ καὶ νὰ μαζεύῃ χρήματα.

Γυρνᾷ λοιπὸν ἡ καμήλα καὶ τοῦ
μὲ παράπονο:

— Ἐγώ, μὲ τὴν ἀσκήμια πού ἐν-
κόμη καὶ νὰ περπατῶ εἶμαι χάλια!
τάσου πιά νὰ χορεύω κιόλας!

Ἡ κάθε τέχνη, θέλει τὴ χάρι τῆς
προπαντὸς ὁ χορὸς...

Ο ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗΣ ΚΙ' Ο ΣΚΥΛΟΣ

(«Κηπουρὸς καὶ κύων»)

Μιὰ φορὰ ἓνας περιβολάρης εἶχε
σκύλο, πού ἦταν ἀπιστος καὶ κρυφὸ
κανιάρης. Ἐτυχε λοιπὸν νὰ πέσῃ ὁ
λος στὸ πηγάδι. Ὁ περιβολάρης τὸν
πῆθηκε, δέθηκε μὲ ἓνα σκοινί, καὶ κατέ-
βηκε μόνος του στὸ πηγάδι γιὰ νὰ τὸν βρῇ.

Ὁ σκύλος ὅμως μὲ τὴν κακία του δὲν
τάλαβε πῶς ὁ ἄνθρωπος πολεμοῦσε νὰ
γλυτώσῃ, μόνο νόμισε πῶς ἤθελε νὰ
βουτήξῃ πιὸ βαθειὰ καὶ νὰ τὸν πνίξῃ.

Ἦλθε λοιπὸν ὀργισμένος, κι' ὕστερα τοῦ
τῆσε μιὰ γερὴ δαγκωματιά.

Ἀνεβαίνοντας λοιπὸν ἀπὸ τὸ πηγάδι
περιβολάρης μὲ τὸ χέρι λαβωμένο ἀπὸ
σουβλερὰ δόντια τοῦ σκύλου, εἶπε:

— Καλὰ νὰ πάθω! Ποιὸς μοῦπε νὰ
σκίσω νὰ κάνω καλὸ σ' αὐτόν τὸ μούρ-
"Ἐτσι συμβαίνει νὰ πᾶς νὰ κάνῃς καὶ
καὶ νὰ στὸ γυρίσουν μὲ κακὸ...

Ο ΣΚΥΛΟΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΚΥΠΡΟΚΟΥΔΟΥΝΟ

(«Κύων κωδυνοφορῶν»)

Μιὰ φορὰ κάποιος εἶχε ἓναν σκύλο
φοδαγκωνιάρη πού τοῦχε κάνει μὲ τὸ
του τὸ ἐλάττωμα πολλές ἱστορίες. Τοῦ
ρεσε τότε ἓνα κυπροκούδουνο γιὰ νὰ
ἀκούν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ φεύγουν.

νοῦσε λοιπὸν ὁ σκύλος τὸ κουδούνι
καὶ καμάρωνε, πῶς αὐτὸς τάχα μονάχα
ροῦσε τέτοιο βροντερὸ στολίδι.

Τὸν ἄκουσε μιὰ γριὰ σκύλα καὶ
εἶπε:

— Τί καμαρώνεις δύστυχῃ; Τὸ κουδ-
δὲν στὸ φόρεσε ὁ ἀφέντης γιὰ νὰ σὲ
λίση, παρὰ γιὰ νὰ φαίνεται ἡ κακία
σου!

Ἐτσι κι' οἱ φαντασμένοι, ὅταν κο-
ντὰν δειχνοῦν τί λογῆς ἄνθρωποι εἶναι

Σὰς εἶπαν ποτὲ «Παπατρέχα»;
Πολὺ φοβοῦμαι πῶς λίγα παιδιὰ δὲν
ἄκουσαν ἀπὸ τὴ μάνα τους καὶ ἀπὸ τὸ
δάσκαλό τους αὐτὸ τὸ παρατσούκλι
ὅταν μιλοῦν γρήγορα καὶ κάνουν κάτι
μὲ κάποια ἀδικαιολόγητη σπουδή.

Τὸ παρατσούκλι, λοιπὸν αὐτό, τὸ ξέ-
ρετε! Ξέρετε ὅμως καὶ τὴν ἱστορία τοῦ
Παπατρέχα πού ἔζησε ἐδῶ καὶ πολλὰ
χρόνια στὴ Χιό;

Θὰ σὰς τὴ διηγηθῶ ὅπως τὴ διαβά-
ζω σὲ μιὰ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀδαμαντίου
Κοραῆ, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἑλλήνα
πού ἡ συμβολὴ του στὴν ἀναγέννησιν
τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀλλὰ καὶ
στὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ
τὸν ζυγὸ τῆς Τουρκίας ἦταν μεγάλη.

Ὁ Παπατρέχας λοιπὸν ἦταν ἐφημέ-
ριος στὴ Βολισσό τῆς Χίου καὶ σύγ-
χρονος τοῦ Κοραῆ.

Καυχιόταν πῶς παρὰ τὰ ἄλλα του
προτερήματα σ' ὅλο τὸ νησί δὲν βρι-
σκόταν παπᾶς πού νὰ διαβάξῃ πιὸ
γρήγορα ἀπ' αὐτόν τὰ καθίσματα τοῦ
ψαλτηρίου.

Λένε, μάλιστα, πῶς κάποτε στὰ Χρι-
στούγεννα, ἐνῶ διαβάζε τὸν ὄρθρο
φταρνίστηκε τόσο δυνατὰ ὥστε νὰ
σβύσῃ τὴ λαμπάδα. Ὅταν ὅμως τὴν
ξανάναψαν σκέφτηκε πῶς εἶχε χάσει
πολὺ καιρὸ μέσα στὸ σκοτάδι ὥστε
προτίμησε νὰ πηδήσῃ ἓνα ὀλόκληρο
ψαλμό, τὸν μεγαλιέτερο, παρὰ νὰ ὑπο-
φέρῃ τὴν ντροπὴ νὰ τραβήξῃ τὴν ἀνά-
γνωσιν τῶν καθισμάτων πέρα ἀπὸ τὴ
συνηθισμένη ὥρα.

Ἐτσι ὁ Βολισσινὸς αὐτὸς παπᾶς
ᾠνομάστηκε Παπατρέχας. Καὶ τὸ πα-
ρατσούκλι αὐτὸ τοῦ ἄρεσε τόσο πολὺ
ὥστε νὰ μὴ σοῦ ἀπαντᾷ ὅταν τοῦ μι-
λοῦσες μὲ τὸ πραγματικὸ του ὄνομα.

Μὰ πέραν ἀπὸ αὐτὰ ὁ Παπατρέχας
εἶχε καὶ κάτι ἄλλο πού τὸν ἔκανε πε-
ρήφανο. Καυχιόταν ἀκόμα γιὰ τὰ 64
ταξίδια του καὶ φανταζόταν τὸν ἑαυτὸ
τοῦ σὰν ἄλλον Ὁδυσσεῖα, ἀπὸ τὸν ὁ-
ποῖον σὲ τοῦτο μονάχα διέφερε: ὅτι τὰ
ταξίδια αὐτὰ τὰ ἔκανε στὰ 64 χωριά
τῆς Χίου, χωρὶς κανένα ἀπολύτως κίν-
δυνο θάλασσας.

Ἀλλὰ τὸ ὁμορφώτερο ἀπὸ τὰ ἀνέκ-
δοτα τοῦ Βολισσινού παπᾶ εἶναι αὐτὸ
πού θὰ σὰς διηγηθῶ τώρα.

Κάποτε ἔφθασε στὴ Βολισσό ἓνας
ἄγγλος περιηγητής, μὲ σκοπὸ νὰ ἀνα-
νῇ τοῦ Ὀμήρου στὴ Χιό.

Τὸν ἄγγλο περιηγητὴ συνόδευαν καὶ
τὰ δύο μικρὰ παιδιὰ του. Ὅταν τὰ
ἄκουσε νὰ μιλοῦν μὲ τὸν πατέρα τους ὁ

Τι νά γνυρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

“Ενας περίπατος στὴν παλιὰ Ἀθήνα

Στεκόμαστε μπροστὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Λυσικράτη, ποὺ ὁ λαὸς τὸ λέει «Φανάρι τοῦ Διογένη».

— Ἀπὸ ποῦ βγῆκε αὐτὴ ἡ ὀνομασία; ρωτᾷ ὁ Φάνης. Ἐχει αὐτὸ τὸ κτίριο καμμιὰ σχέση με τὸν κυνικὸ φιλόσοφο;

— Τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχη, Φάνη; Δὲν ξέρεις ποιά ἦταν ἡ κατοικία τοῦ Διογένη; Ὁ Φάνης βιάστηκε νὰ μοῦ δείξη πὼς τὸ ἔφερε.

— Πὼς δὲν ξέρω; εἶπε. Ἐνα πιθάρι ἦταν τὸ σπῆτι τοῦ, ποὺ τόβαζε μάλιστα στὸν ὦμο του καὶ τὸ πῆγαινε ὅπου ἤθελε. Ἐνα εἶδος τσιγγάνου, νὰ πούμε, παλιάς ἐποχῆς. Μὰ ἤθελε, λέει, νὰ ζῇ ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε δεσμό, περιορίζοντας τὶς ἀνάγκες του στὸ ἐλάχιστο.

— Καὶ γιὰ τὸ φανάρι τοῦ τί θυμάσαι; Γέλασε τὸ παιδί στὴν παράξενη ἐκείνη σκηνὴ ποὺ τοῦ ἦρθε στὴ θύμηση.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ, θεία! Μέρα μεσημέρι, νὰ γυρίζη στὴν ἀγορὰ μ' ἓνα ἀναμμένο φανάρι καὶ νὰ γυρεύη, τί; Ἀνθρώπο! Τί ἀστεῖος λόγος μὰ καὶ τί σοφός!

— Ναί, Φάνη, στὴν παραδοξότητά του, ἐκείνος ὁ λόγος κρύβει μιὰ ἀλήθεια πικρὴ. Λίγοι καὶ σπάνιοι εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἄνθρωποι στὸν κόσμον. Μὰ, κοιτάξε τὸ σχῆμα αὐτοῦ τοῦ μικροῦ χορηγικοῦ μνημείου καὶ θὰ καταλάβης γιὰ τὸ εἶπε ὁ λαὸς ἐτοί;

— Ἀ, κατὰλαβα, γιὰ τὴν πολυγωνικὴν σχῆμα τοῦ φαναρίου. Καὶ ποῖος ἦταν ὁ Λυσικράτης ποὺ τόστησε ἐδῶ;

— Ἐνας χορηγὸς ποὺ εἶχε ὁργανώσει ἀγῶνες παιδιῶν κι' εἶχε νικήσει.

— Καὶ τί σχέση ἔχει με τὸ Διόνυσον, ποὺ βλέπω ἐδῶ στὴν ἀνάγλυψη ζῶντ νὰ τὸ στολίζη με τὴ μορφή του;

— Μὰ οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ ὅπως κι' οἱ θεατρικὲς παραστάσεις, γίνονταν στὰ Μεγὰλα Διόνυσια, Φάνη. Κοίτα τί ὁμορφὴ παράσταση! Κάποτε λέει ταξίδευε ὁ Διόνυσος μ' ἓνα πλοῖο... Ἦταν ὁμορφοντυμένος καὶ πλούσιος στολισμένος. Οἱ αὐτὲς σκέπησαν ὅμως νὰ τὸν ληστέψουν καὶ τὸν ἄρπαξαν ἀξάφνα καὶ τὸν ἔδωσαν σ' ἓνα ἀρπαχτὴ. Μὰ τότε ἔγινε κάτι ἀναπάντεχο... Τὰ ξάρτια τοῦ καραβιοῦ περιπλέχτηκαν με κληματαριές, ποὺ φύτεψαν ἀξάφνα, καὶ τὸ κραστὶ ἄρχισε νὰ κελαρύζη κιόλας, στὰ ζοντας ἀπ' τὰ κατακόκκινα σταφύλια... Ὁ αἰχμάλωτος ἔσπασε τὰ δεσμά καί, παίρνοντας ὅση λιονταρίου, κυνηγοῦσε τοὺς ναυτὲς ποῦ, ὅπως βλέπεις ἐδῶ, γίνηκαν δελφίνια γιὰ νὰ σωθοῦν καὶ ριχτήκαν στὴ θάλασσα.

Μόνον ὁ καπετάνιος, ποὺ ἦταν θεοσεβής, σώθηκε. Πῆρε μάλιστα τὴν εὐλογία τοῦ Διονύσου νὰ εἶναι πάντα γεμάτα τ' ἀμπάρια τοῦ καραβιοῦ του.

— Νὰ καὶ μιὰ εὐθυμὴ περιπέτεια τοῦ Βάκχου, εἶπε ὁ Φάνης. Γιὰ τὸ ὅτι ξέρω πολὺ βασανίστηκε δὲν εἶναι ἐτσι, θεία; Στὴν κοιλιὰ της τὸν εἶχε ἀκόμα ἡ μητέρα του, ἡ Σεμέλη, ὅταν τῆς παρουσιάστηκε ὁ Δίας μ' ὅλους τοὺς κεραυνούς καὶ τὴ δόξα του καὶ τὴν ἔκαιγε. Τέλος, ἔσωσε τὸ μωρὸ καὶ τόστειλε στὴς Νύμφες νὰ τὸ μεγαλώσουν. Μὰ καὶ πάλι τί βάσανα τράβηξε ὁ καυμένος ὁ Διόνυσος; Ἡ λατρεία του καταδικώταν παντοῦ. Στὸ τέλος, λέει, τὸν σπάραξαν οἱ Τιτάνες κι' ὁ Δίας

τὸν ἀνάστησε καὶ τὸν ἔκαμε Θεό. Καταλαβαίνει κανένας γιὰτὶ γεννήθηκε ἀπ' τὸ μῦθο τοῦ Διόνυσου ἡ τραγωδία! Αὐτὸς ἦταν ὁλόκληρος ἓνα δράμα!

— Ναί, Φάνη, γιὰτὶ συμβόλιζε, σὰν τὴν Περσεφόνη, τὴ βλάστηση, ποὺ μαραίνεται, χάνεται καὶ ξαναγεννιέται τὴν ἀνοιξή. Κι' ἰδιαίτερα, τὸ σταφύλι ποὺ παθαίνει τόσες μεταβολές, ὥσπου νὰ γίνῃ κρασί.

Μὰ, ἂς εἶναι, εἶπαμε πὼς θὰ κάμωμε σήμερα ἓναν περίπατο στὴν Παλιὰ Ἀθήνα... Παλιὰ Ἀθήνα ὅμως δὲν σημαίνει Ἀρχαία, κι' ἂς εἶναι αὐτὸ τὸ μνημεῖο ἀκόμα δικό της...

Τώρα μπαίνομε στὴν Ἀθήνα τοῦ Βυζαντίου, τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου. Τότε ποὺ περιορίζονταν ἀκόμη ἡ Πόλη ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ κάστρο της.

— Ναί ξέρω ἓνα τραγούδι ποὺ τὸ λέει, εἶπε ὁ Φάνης. Τ' ἀκούσα πολλές φορές ἀπ' τὸ ραδιόφωνο καὶ μ' ἀρέσει:

«Καὶ πάνω στὸ κάστρο της
τὸν Παρθενῶνα ἔχει γι' ἄστρο της».

— Ναί εἶναι ἓνα ὡραιότατο τραγούδι τοῦ Μωραΐτιν, νοσταλγικὸ τῆς Παλιᾶς Ἀθήνας ποὺ δλο φεύγει... Ἀς χωθοῦμε κι' ἐμεῖς στὰ στενά της... Ἐδῶ εἶναι ἡ Πλάκα...

Τὸ ταξὶ προχωρεῖ ἀργά, μπαίνει καὶ βγαίνει σὲ στενοὺς ἀνηφορικὺς δρομίσκους, περνᾷ κάτω ἀπὸ ξύλινα, παλιά, γλαστροστόλιστα χαγιάτια.

Ὁ Φάνης τραγουδᾷ με κέφι

«Στῆς Πλάκας τὶς ἀνηφοριές
π' ἀνθίζουν οἱ κληματαριές».

Ἐχει μιὰ γραφικότητα μοναδική ἡ παλιὰ αὐτὴ συνοικία. Στὶς ροῦγες καὶ στὰ μπαλκόνια, βγαίνουν γροῦλες με τὸ πλεκτό τους καί, πίσω ἀπὸ τὰ γεράνια καὶ τὶς γαζίες, προβάλλουν οἱ «ποτισμένες με ροδόσταμον» Πλακιώτισσες.

Στὸ πρεβάζι ἐνὸς μικροῦ φαγωμένου παραθυριοῦ, στέκεται ἓνας γάτος, ποὺ μὰς κοιτάζει μ' ἀνορθωμένο τὸ τρίχωμα καὶ ψηλά τὴν οὐρά. Μοιάζει σὰ στοιχειὸ τῆς παλιᾶς αὐτῆς γειτονίας ποὺ τὴν ὑμνησε ὁ Σατωμπριάν καὶ ὁ Λόρδος Βύρων.

Ἀπ' τὸ ἐγγύοντο, ποὺ ἀφήνουν ποὺ καὶ ποὺ οἱ σειρὲς τὰ χαγιάτια, φαίνονται οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ με τὶς ἴσιες γραμμὲς τους ποὺ τὶς κόβει ἐδῶ κι' ἐκεῖ, κάθετα, κάποιο κυπαρίσσι, καὶ τὶς ποικίλει στὸ μάτι μας ἡ καμπύλη τοῦ ρωμαϊκοῦ ἐρείπιου καὶ τῆς βυζαντινῆς ἐκκληροῦλας, ποὺ συναντοῦμε στὴν γύρω Ἀθήνα.

— Ἄλλο χρώμα ἐδῶ, λέει ὁ Φάνης. Ἦσυχὰ σοκάκια, στενὲς οἱ ροῦγες γραφικὰ καὶ σιωπηλὰ τὰ σπιτάκια καὶ τὰ ἐρείπια... Κι' οἱ τύποι, ποὺ βγαίνουν στὰ μπαλκόνια καὶ σὰ παράθυρα, ταιριαστοὶ στὴ ζωὴ τοῦ τοπίου.

— Νὰ ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἀδριανοῦ, λέω δείχνοντας ἓνα μαυρισμένο τετράγωνο στὴ γωνιά τῆς ὁδοῦ Αἰόλου. Ἐκατὸ κολώνες εἶχε ἡ αὐλὴ της καὶ στὴ μέση κῆπο μεγάλο καὶ δεξαμενὴ.

Καθὼς προχωρεῖ τ' αὐτοκίνητο μέσα στὶς γειτονίες, ὅπου σφίξει τώρα ἡ νέα ζωὴ τῆς δουλειᾶς, καὶ τοῦ μόχθου, ἀντικρύζουμε πάλι, σὰν σηματοῦρα στὸ πέ-

λαγος, ἓναν πύργο παλιὸ ποὺ μὰς προσκαλεῖ.

Κατεβαίνουμε καὶ πᾶμε κοντά... Συνέχεια ἄλλωστε με κείνο τὸ κτίριο βλέπουμε κολώνες σειρὲς - σειρὲς καὶ μαντεύομε μιὰ παλιά ἀγορά.

— Νὰ ὁ περίφημος πύργος τῶν Ἀνέμων, Φάνη, ποὺ εἶχε κτίσει κάποιος Ἀνδρόνικος Κήρυτος τὸν καιρὸ τῶν Ρωμαίων. Ὁ λαὸς τὸ λέει «Ἀέρηδες» γιὰτὶ, ὅπως βλέπεις στὶς ὀκτὼ πλευρὲς τους ἔχει μορφοποιημένες τὶς ὀκτὼ κυριώτερες ὑποδιαιρέσεις τῶν Ἀνέμων. Στὴ κορφὴ φυσικὰ ἔχει κάποιον ἀνεμοδείκτη ποὺ θάδειχνε τὸν καιρὸ.

Τὸν νόμισαν κατὰ λάθος ναὸ τοῦ Αἰόλου, τοῦ θεοῦ τῶν ἀνέμων. Οἱ Τούρκοι τὸν ἔκαμαν «Τεκέ» δηλ. τουρκικὸ τέμενος, μὰ ὁ Βάκχος ποὺ θύμωσε φαίνεται γιὰ τὴν ἱεροσυλία, τὸν σκέπασε με κισσοὺς καὶ κληματαριές, κρύβοντας ἐτσι τ' ὄνομα τοῦ Μωάμεθ καὶ τοῦ Ἀλλάχ, ποῦταν χαραγμένο ἐπάνω στὸν κόκκινο τοῖχο του.

Συνεχίζουμε τὸν περίπατό μας στ' Ἀναφιώτικα. Ἐδῶ λέει κατοικοῦν νησιώτες ἀπ' τὴν Ἀνάφη, ποὺ ἦρθαν κι' ἐργάστηκαν στὶς ἀνασκαφὲς τῆς Ἀκροπόλεως, κι' ἐμεινάν γιὰ πάντα κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιο της.

— Ἐδῶ χρειάζεται κανένας τὸ μῖτο τῆς Ἀριάδνης, γιὰ νὰ βρῇ ἔξοδο, λέει ὁ Φάνης. Σπίτια, μαγαζάκια, παράγκες, ἐγκαταστάσεις σ' ἀνοικτὸ χῶρο, σφιχταγκαλιάζονται λὲς καὶ χορεύουν νησιώτικη τράτα... Κι' ὅμως, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ κοιτεύουν νὰ πνίξουν τὸν οὐρανὸ με τὶς χαμογετωνιὲς τους, νοσταλγοῦν τὴ θάλασσα.

Ὁ Καμπούρογλου διηγίεται ἓνα ὡραῖο ἀνέκδοτο. Κάποτε, λέει, ποὺ ἔκανε τὸν περίπατό του στὴν ἀγαπημένη Παλιὰ τοῦ Ἀθήνα, εἶδε μιὰ γρηᾷ σ' ἓνα ἀναφιώτικο κατῶφλι, ποὺ ἔβαζε σ' ἓνα βαζάκι κάτι κίτρινα λουλούδια, ποὺ βγαίνουν στοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως πρὶν ἀνθίσθαι ἀκόμα ἡ μυγαδάλια.

— Καλὴμέρα, κυρά μου, τῆς εἶπε.

— Καλὴ σου μέρα.

— Πὼς τὰ λένε αὐτὰ τὰ λουλούδια, πα-
ρακαλῶ;

— Αὐγινοπουλιές!

— Εἶσαι εὐχαριστημένη ἐδῶ;

— Εἶμαι. Πὼς δὲν εἶμαι; Μόνον ποὺ δὲν βλέπω τὴ θάλασσα.

— Καὶ ποῦ νὰ ξέρης, Κυρά μου, πὼς ἀπὸ τὸ μπουρτζὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ποὺ εἶναι πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι σου, κάποιος, τὸν ἀρχαῖο καιρὸ, ψάρευε.

— Χά! μ' ἔκαμες τσαὶ γέλασα. Καὶ θάπιανε παλιοπάπουτσα!

— Ὅχι φιλοσόφους!

Καὶ χάρισαν λέει, γελώντας, μ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα τοῦ Σωκράτη.

Μὰ ἐδῶ, θὰ χωρίσουμε κι' ἐμεῖς σήμε-
ρα, καλοὶ μου φίλοι, γιὰτὶ βλέπω μιὰ μη-
κρὴ ταβερνίστα, ἀπ' αὐτὲς ποὺ λένε τὸ
παλιὰ ἀθηναῖκα τραγούδι καὶ θὰ πάω νὰ
προσφέρω ἓνα νόστιμο κι' ὀρεκτικώτατο
κοκορέτσι στὸ Φάνη.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

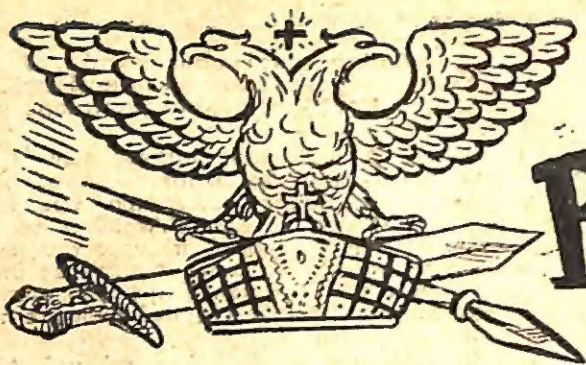
ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

“Ἐπειτα ἀπὸ τὸ «Νησι τοῦ Μυστηρίου»
ποὺ τόσο ἄρεσε στοὺς φίλους μας, τὸ
«Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» σὰς δίνει ἓνα νέο
ἀριστουργηματικὸ μυθιστόρημα τοῦ
Ἰουλίου Βέρν

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

Παρακολουθήστε ὅλοι ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο
φύλλο τὸ περίφημο αὐτὸ μυθιστόρημα
τοῦ ἀφθαστου Γάλλου συγγραφέα

Τὸν καιρὸ τοῦ ΒΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝῆ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

11ον

Ὁ Μιχαήλ ἀνατινάχθηκε. Ἦταν ἀραγε αὐθιγία;

Ἐρίξε μιά ματιά τοῦ πάτερ Γρηγόρη. Μὰ ὁ καλόγερος δὲ σάλεψε.

Δεύτερο σφύριγμα! Καὶ σὲ λίγο πάλι τρίτο, ὅλα ὅμως στὸ πίσω μέρος τοῦ χιτρίου.

Μέσα στὸ μοναστήρι ἀκούστηκαν ψιθυρίσματα, βήματα σιγανά, ἓνα τρομαγμένο πήγαινε κι ἔλα, πόρτες ποὺ ἀνοίγουν σφαλοῦσαν μὲ προσοχή.

Ἐξαφνα ὁ Κωνσταντῖνος ἀνασηκώθηκε. Τὸ ἀναίματο, σχεδὸν διάφανο πρόσωπό του, φωτισμένο ἀπὸ τὴν καντήλα, ἐξεχώριζε ἀγριο στὸ σκοτάδι.

— Ἰθάτῃ... Ἰθάτῃ! Ὡς ἐδῶ ἤλθες νὰ μὲ βρεῖς;... φώναξε ἑλληνικά.

Ἀπὸ τὴ θέση τοῦ ὁ καλόγερος ξεπετάχθηκε.

— Θεέ μου!... μουρμούρισε στὴν ἰδια γλώσσα, Ἑλληνόπουλα εἶναι!...

Ἡ βαριά ἐξώπορτα ἔτριξε, ὀμιλίες καὶ βήματα ἀκούστηκαν.

Ὁ καλόγερος ἀπλώσε βιαστικά τὸ χέρι κι ἔσθησε τὴν καντήλα.

Ἀνασηκωμένος στὸ στῶμα τοῦ ὁ Κωνσταντῖνος ἔβγαλε μιά φωνή.

— Τὸ μαχαίρι μου...

Ὁ καλόγερος ὄρμησε κι ἔκλεισε τὸ στόμα του.

— Μίλησέ του... ψιθύρισε ἑλληνικά τοῦ Μιχαήλ, ἡσυχασέ τον! Εἶναι χαμένος ἂν τὸν ἀκούσουν...

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Μιχαήλ τὸν ἐξάπλωσε στὸ μαξιλάρι, καί, ψηλαφώντας στὰ σκοτεινά, ἔχυσε στὰ χωρισμένα τοῦ χεῖλια δυὸ - τρεῖς στάλες ἀπὸ ἓνα μπουτλάκι ποὺ εἶχε στὸν κόρφο του.

— Τὸ μαχαίρι μου... μουρμούρισε ὁ Κωνσταντῖνος, βαρέθηκα τὴ σκλαβιά... νὰ φύγωμε, Μιχαήλ... μὰ πρῶτα ἐκδίκηση... ἐκδίκηση...

Γονατιστὸς κοντὰ τοῦ ὁ Μιχαήλ τοῦ ψιθύριζε λόγια ἡσυχαστικά. Μὰ ὁ Κωνσταντῖνος δὲν ἀποκρίθηκε πιά. Ἐγειρε πίσω τὸ κεφάλι κι ἀποκοιμήθηκε.

— Τί τοῦ ἔκανες; ρώτησε ὁ Μιχαήλ ἄγρια τὸν καλόγερο. Τί τοῦ ἔδωσες;

Στὰ σκοτεινά ὁ παπὰς ἔσφιξε τὸ χέρι του.

— Μὴ μιλᾷς, ψιθύρισε, κι ἔννοια σου! Γώρα ποὺ ξέρω πῶς εἶστε Ἕλληνες, θὰ τὸν σώσω, πρῶτα ὁ Θεός!

— Μὰ ποῖος εἶσαι;

— Εἶμαι ὁ πάτερ Γρηγόρης, ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τῆς Πρέσπας¹.

— Εὐὺ! ἀναφώνησε ὁ Μιχαήλ, ὁ Γρηγόρης! Ὁ φίλος τοῦ...

Σταμάτησε ἀπότομα, πρὶν πεῖ τ' ὄμα.

Ὁ καλόγερος ἀντρίχιασε.

— Στ' ὄνομα τοῦ Σωτήρα μας, μουρμούρισε, μὴν ξέρεις τὸν Νικήτα;

— Ναί! εἶπε ὁ Μιχαήλ.

Ὁ καλόγερος τὸν τράβηξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν ἔσφιξε μὲ δύναμη στὸ στήθος του.

— Ὁ Κύριος μὲ σπλαχνίστηκε! μουρμούρισε. Δέκα χρόνια τὸν γυρεύω!

Βαριά περπατησιὰ ἀκούστηκε στὸ διάδρομο καὶ μιά ἀγέρωχη φωνὴ ἀψήφοντας τὸν ὕπνο τῶν ἄλλων, ἔλεγε προστακτικά.

— Δὲ συνηθίζω νὰ προειδοποιῶ! Σὰν ἔρχομαι, πρέπει νὰ βρίσκω ἕτοιμο ὅ,τι χρειάζομαι. Τὰ ξημερώματα θὰ φύγω κι ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ δυὸ ἄλογα! Βρεῖτε τα ὅπου θέτε.

— Πιὸ σιγὰ! παρακαλῶ, ἀφέντη, μίλα πιὸ σιγὰ...

Ὁ Μιχαήλ ἔτρεξε στὴν πόρτα καὶ κόλλησε τ' αὐτί του στὸ ξύλο.

— Πιὸ σιγὰ! Παρακαλῶ, ἀφέντη, μίλα πιὸ σιγὰ! ἔλεγε παρακλητικά ἡ φωνὴ τοῦ Ἡγούμενου. Ἐχομε ἓναν ἄρρωστο καὶ εἶναι πολὺ βαριά! Μὴν τὸν ξυπνήσεις!

— Ἐναν ἄρρωστο; Καλόγερο; ρώτησε ὁ ἄλλος χωρὶς νὰ χαμηλώσει τὴ φωνή του.

— Ὁχι, ἀποκρίθηκε σιγὰ ὁ Ἡγούμενος, εἶναι στρατιώτης καὶ πληγώθηκε στὴ μάχη τῆς ρεματιάς.

— Τί; φώναξε πάλι ὁ πρῶτος, στρατιώτης δικός μας;

— Ναί, ἀφέντη!

— Παραμύθια! Κανένας στρατιώτης δικός μας δὲν ἔπαθε τίποτα στὴ μάχη τῆς ρεματιάς. Σὲ κανέναν καθγὰ θὰ τὴν ἔπαθε...

Τὰ βήματα ἀπομακρύνονταν καὶ οἱ φωνὲς λίγο - λίγο ἔσθησαν. Ἐξαφνα ἡ

ἀπότομη φωνὴ ὑψώθηκε πάλι, σὰ νὰ φώναζε κάποιον μακρύτερα.

— Δραξάν, ἀφοῦ θὰ μείνεις ἐδῶ εἰς δυὸ μέρες, φρόντισε νὰ μάθεις ποὺ πληγώθηκε ὁ στρατιώτης καὶ ἀπὸ ποῖο σῶμα εἶναι. Ἐγὼ δὲν ἔχω καιρὸ νὰ χάσω μ' αὐτοὺς, πρέπει νὰ πάγω εὐθὺς νὰ βρῶ τὸν Τσάρο...

Τὰ ὑπόλοιπα χάθηκαν στὸ γύρισμα τοῦ διαδρόμου.

Ὁ Γρηγόρης εἶχε σιωπᾶ ν' ἀκούσει.

— Ξέρεις ποῖος εἶναι; ψιθύρισε ὁ Μιχαήλ. Στὴ θέρη του ὁ Κωνσταντῖνος τὸν ἐνίωσε! Εἶναι ὁ Ἰθάτῃς. Καὶ μαζὶ του εἶναι ὁ Δραξάν.

— Τί; Ξέκοψε πάλι ὁ Δραξάν;

— Τὸν γνωρίζεις;

— Ἦμουν στὴ Θεσσαλονίκη τὴ δευτέρω φορὰ ποὺ τὸν ἐπίασαν καὶ τὸν ἔφεραν πίσω. Δὲν ἔτυχε νὰ τὸν δῶ μὰ ἔγινε γάλο σούσουρο. Ὁ Αὐτοκράτορας τὸν ἐσυγχώρησε πάλι γιὰ χατήρι τῆς γυναίκας του, ποὺ εἶναι Ἑλληνίδα. Μὰ τότε εἶπε, φαίνεται, παστροκὰ πῶς ἂν ἔξανα φύγει, θὰ τὸν πιάσει καὶ θὰ τὸν σοῦι θλίσει.

Ὁ Μιχαήλ γύρισε κατὰ τὸ προσκέφαλο τοῦ Κωνσταντῖνου.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσει νὰ μὴν τὸν ξαναπιάσει... μουρμούρισε.

— Γιατί τὸ λὲς ἔτσι; Μὴν τὸν γνωρίζεις εὐὺ; ρώτησε ὁ Γρηγόρης.

— Ἡ γυναίκα του εἶναι ἀδελφὴ μου ἀποκρίθηκε σιγὰ ὁ Μιχαήλ.

— Ἀχ! Τὴ δύστυχη! μουρμούρισε ὁ παπὰς.

Καὶ γιὰ κάμποση ὥρα καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος ἔμειναν σιωπηλοὶ καὶ συλλογισμένοι.

— Πῶς βρίσκεστε δῶ, εὐὺ κι ὁ ἀδελφός σου; ρώτησε πάλι σὲ λίγο ὁ καλόγερος.

— Εἴμαστε δοῦλοι τοῦ Ρωμανοῦ.

— Σὲ πῆρα γιὰ στρατιώτη Βούλγαρο;

— Γιατί φορῶ στρατιωτικά; Αὐτὸ δὲ σημαίνει. Ὑστερα ἀπὸ τὴ μεγάλη μάχη τοῦ Κλειδίου, σὰ βρεθήκαμε ἐλεύθεροι, τὰ φορέσαμε γιὰ πιὸ ἀσφάλεια.

Ὁ καλόγερος τὸν κοίταξε ἐρωτηματικά.

— Μὰ ἂν ἡ νίκη τοῦ Κλειδίου σὰς ἀφῆσε ἐλεύθερους, γιατί εἶστε λοιπὸν ἐδῶ; ρώτησε.

Ὁ Μιχαήλ σήκωσε τὸ σκυμμένο του κεφάλι.

— Μὴ ρωτᾷς γιὰ τὴ δική μας ἱστορία, εἶπε μὲ κούραση. Εἶναι μακριὰ καὶ μαύρη. Πές μου εὐὺ κάλλιο, ἤλθες ἐδῶ γιὰ νὰ βρεῖς τὸν Νικήτα;

— Ναί! Μὴν ξέρεις ποὺ εἶναι;

— Βρίσκεται τώρα στὴ Στρουμπίτση, ὅπου ἔτρεξε σὰν ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ Βοτανειάτη. Μὰ σὲ μιά - δυὸ μέρες πιστεύω νὰ γυρίσει.

¹ Κοίταξε σ' ἐπὶ τὴν Πατρίδα.

— Τὸν βλέπετε συχνά; ρώτησε μὲ λαχτάρα ὁ Γρηγόρης.

— Τώρα τελευταία δὲν τὸν ἐβλέπαμε συχνά. Μὰ ἐκεῖνος μᾶς ἀνέθρεψε.

— Τὸν ἀδελφὸ σου καὶ σένα;... Μὰ εἶναι καιρὸς λοιπὸν ποὺ τὸν ξέρετε;

— Ὁ Μιχαὴλ πῆρε τὸ χέρι τοῦ φίλου του καὶ τὸ βάσταξε στὰ δικά του.

— Δὲν εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος ἀδελφός μου, εἶναι φίλος, εἶπε, — καὶ τέτοια ἀγάπη ἔτρεμε στὴ φωνή του, ποὺ ὁ καλόγερος ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ δὲν ἐπανέλαβε τὸ ρώτημά του.

Σηκώθηκε, πήρε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ τσακμάκι του καὶ ξανάναψε τὴν καντήλα. Μὰ πρὶν προφθάσει νὰ ξανακαθίσει στὴ θέση του, ἕνας κρότος σὰν πετριά στὸ ξύλινο παραθυρόφυλλο τὸν ξάφνισε.

— Τί εἶναι αὐτό; ψιθύρισε.

Τὴν ἴδια στιγμή δευτέρη πετριά ἀκούστηκε.

Ὁ Μιχαὴλ ἔτρεξε στὸ παράθυρο καὶ τὸ ἀνοίξε.

Στὸ νυχτερινὸ σκοτάδι δὲν εἶδε τίποτα, μὰ ἔξαφνα, ἕνα δεματάκι πέταξε πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ κατακύλησε στὸ πάτωμα.

Ὁ Μιχαὴλ ἔκλεισε βιαστικὰ τὰ παραθυρόφυλλα, μάζεψε τὸ δεματάκι καὶ τὸ ἀνοίξε.

Ἦταν μιά πέτρα τυλιγμένη καὶ δεμένη σὲ μιά περγαμνὴ, ὅπου λίγες λέξεις ἦταν φιλογραμμένες.

«Ὁ Δραξάν καὶ ὁ Ἰθάτζης εἶναι στὸ μοναστήρι. Μάθε γιὰ ποῦ φεύγει ὁ Ἰθάτζης τὰ χαράματα, καὶ ἂν πάγει μαζί καὶ ὁ Δραξάν. Αὐριο ἔλα στὴν καλύβα ὅποταν προφθάσεις. Ν. Ο. Α.»

Ὁ Μιχαὴλ κοίταξε τὸν καλόγερο σαστισμένος.

— Παπα - Γρηγόρη, εἶπε, ὁ Νικήτας δὲν εἶναι στὴ Στρομπίτση! Ὁ Νικήτας εἶναι δῶ.

Ὁ Γρηγόρης ὄρμησε στὸ παράθυρο, μὰ ὁ Μιχαὴλ τὸν σταμάτησε.

— Γιὰ τὸ Θεό, ὄχι τώρα, μουρμούρισε. Αὐριο... σὰ μάθομε.

Καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν περγαμνὴ.

Πέρασε ἡ νύχτα χωρὶς ἄλλη ἀνησυχία. Μὰ μόλις ἄρχισε νὰ χαράζει, τὸ μοναστήρι ὅλο σηκώθηκε στὸ πόδι.

Ὁ Ἰθάτζης ἔφευγε.

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ γεμμένα παραθυρόφυλλα ὁ Μιχαὴλ καὶ ὁ Γρηγόρης τὸν κοίταζαν χωρὶς νὰ φαίνονται.

Ἦταν καθάλα, μ' ἕναν ὑπασπιστὴ πλάγι του, καὶ μὲ τὸν ἴδιο ἐπιταχτικὸ τρόπο διάταζε τοὺς στρατιῶτες καὶ τοὺς καλόγερους ποὺ φοβισμένοι τὸν ἄκουαν, σὰ μαθητοῦδια ἐμπρὸς στὸ δάσκαλο.

— Νὰ περιποιηθεῖς αὐτοὺς ποὺ μένουν, τὸ ἴδιο σὰ νὰ ἤμουν ἐγώ, ἔλεγε προσταχτικὰ τοῦ Ἠγούμενου ποὺ τὸν συνέδεε ὡς τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς. Καὶ ὅτι ζητήσει ὁ Δραξάν, νὰ τοῦ τὸ προμηθεύσεις. Τ' ἀκούεις;

— Τ' ἀκούω, ἀποκρίθηκε ὁ Ἠγούμενος ποὺ μόνος ἀπ' ὅλο τὸ κοπάδι του εἶχε κρατήσει ἡσυχία ἀξιοπρέπεια ἐμπρὸς στὸν ἀγέρωχο στρατηγὸ.

Ὁ Ἰθάτζης ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα πουγκί καὶ τοῦ τὸ πέταξε.

— Γιὰ τὰ ἔξοδά σου, εἶπε.

Ὁ Ἠγούμενος τὸ πῆρε ἀπὸ χάμω καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε πίσω.

— Κράτησε τὰ χρήματά σου, Ἰθάτζη, εἶπε. Οἱ ἄνθρωποι σου θὰ φιλοξενηθοῦν καλὰ καὶ χωρὶς αὐτά.

Ὁ στρατηγὸς τὸν κοίταξε μὲ κάποιαν ἀπορία.

— Ὅχι, πάρε τὰ ἅγιο πατέρα, τοῦ εἶπε πὸς σιγά, τ' ἄλογα τοῦτα δὲ θὰ σοῦ τὰ γυρίσω. Καὶ ὄχι μόνο θὰ δώσεις κι ἄλλα τοῦ Δραξάν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔχεις νὰ θρέψεις τοὺς στρατιῶτες τοῦ ὅσο μένουν ἐδῶ.

Ὁ Μιχαὴλ ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ Γρηγόρη.

— Πρόσεξε τὰ λόγια του, ψιθύρισε.

— Θὰ κάνω ὅτι μοῦ διατάζει ὁ Δραξάν, ἀποκρίθηκε ὁ Ἠγούμενος, μὰ τὰ χρήματα δὲν τὰ θέλω. Τὸ μοναστήρι ἔχει σοδεῖες ἀρκετές γιὰ τοὺς στρατιῶτες σου. Δὲν θέλω πληρωμὴ.

— Τὸ κέφι σου, εἶπε ὁ Ἰθάτζης. Κι ἔκρυψε πάλι τὸ πουγκί στὸν κόρφο του. Ὑστερα γυρνώντας στὸν ὑπασπιστὴ του: Ἐμπρὸς φώναξε, μὴ χάνομε καιρὸ.

Ὁ Ἠγούμενος ἔπιασε τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου του.

— Πές μου, ποῦ πηγαίνεις; ρώτησε.

Ὁ Ἰθάτζης σούφρωσε τὰ πικνὰ του φρύδια.

— Τί σὲ μέλει, γέρο; ρώτησε ἀποτομα.

— Δὲ μὲ μέλει καθόλου, εἶπε ἡσυχὰ ὁ Ἠγούμενος. Μ' ἂν πηγαίνεις στὸν Πρίλαπο νὰ βρεις τὸν Τσάρο, ὅπως ἔλεγε χθὲς βράδυ, αὐτὰ τ' ἄλογα δὲ θὰ σὲ πᾶνε. Εἶναι γέρικα, καλὰ μονάχα γιὰ μᾶς ποὺ δὲν πᾶμε ποτὲ μακριά. Ἄν μοῦ τὸ εἶχες μῆνυσι νωρίτερα, θὰ σοῦ ἔδρισκα ἄλλα.

Ὁ Ἰθάτζης ἔριξε τοῦ ὑπασπιστὴ του μιά πονηρὴ ματιά, ποὺ δὲν πῆγε χαμένη γιὰ τοὺς δυὸ Ἕλληνες ποὺ κοίταζαν ἀπὸ πάνω.

— Ἐννοια σου, καλόγερε, ἀποκρίθηκε χαμογελώντας εἰρωνικά. Θὰ φροντίσουμε νὰ μὴν τὰ παρακουράσουμε, καὶ θὰ φθάσουμε καλὰ. Ἐχε γειά, πάτερ Κύριλλε.

— Στὸ καλὸ, ἀποκρίθηκε ὁ Ἠγούμενος.

Καὶ οἱ δυὸ καθάλαρηδες βγῆκαν ἀπὸ τὴν αὐλὴ, καὶ ἡ πόρτα ἔκλεισε πάλι.

Ἐνας - ἕνας, καλόγεροι καὶ στρατιῶτες ἐξανάμπαιναν στὸ μοναστήρι, οἱ καλόγεροι νὰ πάγουν στὴν ἐκκλησία, οἱ στρατιῶτες νὰ ξανακοιμηθοῦν.

— Ποῖς ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ Δραξάν; ρώτησε ὁ Γρηγόρης.

— Δὲν τὸν εἶδα ποτέ μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχαὴλ, καὶ τὸ βλέμμα του ἀκολουθοῦσε τὸν Ἰθάτζη καὶ τὸ σὺντροφό του ποὺ τραβοῦσαν κατὰ τὸν ποταμὸ. Μὰ δὲν εἶναι κανένας ἀπὸ τούτους. Αὐτοὶ εἶναι μόνο στρατιῶτες...

Ἐξαφνα ἔδειξε τοῦ καλόγερου τοὺς δυὸ καθάλαρηδες ποὺ ἔστριβαν μὲς στὰ δέντρα.

— Ὁ Ἰθάτζης εἶπε ψέματα, ψιθύρισε. Δὲν πέρασαν τὸν ποταμὸ στὴ ρηχοτοπία ποὺ εἶναι δῶ ἀντίκρυ. Κατεβαίνουν τὸν Ἀξιό, ἄρα δὲν πᾶνε στὸν Πρίλαπο...

Ἀρπάξε τὸ μανδύα του, ἔβαλε τὴν περικεφαλαία του κι ἔκρυψε στὸν κόρφο του ἕνα μαχαίρι.

— Ποῦ πηγαίνεις; ρώτησε χαμηλόφωνα ὁ Γρηγόρης.

— Θὰ τοὺς ἀκολουθήσω.

— Χωρὶς ἄλογο;

— Τρέχω καλὰ.

— Εἶναι τρέλα! Θὰ σὲ δοῦν!

Πικρὸ χαμόγελο πέρασε στὰ χεῖλια τοῦ Μιχαὴλ κι ἔσβησε πάλι.

— Μιά φορὰ μονάχα θὰ πεθάνομε, εἶπε, καὶ ἡ δουλειά μου μ' ἔμαθε νὰ κρύβομαι.

Ἦταν μιά πέτρα τυλιγμένη καὶ δεμένη σὲ μιά περγαμνὴ...

Ἐσκυψε ἀπάνω στὸν Κωνσταντῖνο. Βαθιά συγκίνηση τάραξε μιά στιγμή τὸ πρόσωπό του, ἀλλὰ εὐθὺς τὴ νίκησε.

— Μεῖνε μαζί του ὥσπου νὰ γυρίσω, εἶπε τὸ Γρηγόρη, καὶ κοίταξε, ἂν μπορεῖς, νὰ μάθεις στὸ μεταξὺ τίποτα γιὰ τὸν Δραξάν.

Ἐσκυψε καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ πατῆρα, καὶ βιαστικὰ βγῆκε ἀπὸ τὴν κάμαρα.

Θ'.

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΜΗΝΥΜΑ

Βγῆκε ὁ Μιχαὴλ στὸ διάδρομο. ποὺ ἐκείνη τὴν ὥρα ἦταν ἔρημος καὶ κατασκοτεινὸς ἀκόμα, καὶ γύρισε κατὰ τὴν σκάλα. Ἄλλα ἐκεῖ σταμάτησε.

Δυὸ ἄντρες μιλοῦσαν, καὶ ὁ χαμηλὸς φωνὸς ἤχος τῆς ὁμιλίας τους ἔφθανε σὲ μουρμουρίσμα ὡς τὸν Μιχαὴλ, χωρὶς νὰ ξεχωρίζουν λόγια. Ἐσκυψε ἀπὸ πῶς ἀπὸ τὴν καγκελαριά, μὰ δὲν εἶδε κανένα. Στὸ κάτω ὅμως πάτωμα, πλάγῳ στὴ σκάλα, μιά πόρτα ἦταν μισοανοχτή, καὶ ἀπὸ μέσα χύνονταν στὰ τελευταία σκαλοπάτια ἕνα τρεμουλιαρικό φῶς λυχναριοῦ.

Σιγά - σιγά ἄρχισε ὁ Μιχαὴλ νὰ κατεβαίνει, προσέχοντας μὴν τρίξει ἡ ἐλπίδα σκάλα. Μὰ σὰν ἔφθασε στὸ φῶς λυχνάρου, μέρος σταμάτησε, καὶ ἡ καρδιά του χτύπησε δυνατά. Ἐνα ὄνομα εἶχε ἀκούσει, καὶ τὴν προσοχή του ὅλη τὴν ἔσπρησε στὰ παρακάτω λόγια:

— Ἰωάννη! Ἰωάννη! ἔλεγε μὲ λύπη καὶ φωνή. Τί καταστροφὲς ἐτοιμάζεις τὸ μῖσος σου στὴν ἀτυχὴ πατρίδα μας!

— Μὴν τὸ λὲς αὐτό, διαμαρτυρήθηκε ὁ ἄλλος, τὸ καλὸ τῆς πατρίδας μας γινεῖται ἴσα - ἴσα, καὶ σεις δὲν τὸ βλέπετε, πῶς ἂν τώρα ὑποταχθοῦμε, πεθαίνουμε ὡς ἔθνος!

— Ἐνα κακούργημα δὲν μπορεῖ νὰ βλάψει τὴν ἀντίσταση, αὐτὴ τὴν ὥρα εἶπε ἡ πρώτη σοβαρὴ φωνή.

— Ὅχι, ἂν βγεῖ ἀπὸ τὴ μέση ἕνας δολὸς! ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος.

— Ὁ Ρωμανὸς δειλὸς; φώναξε μὲ θυμὸ ὁ πρῶτος.

(Ἡ Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Τα παιδιά χροιάφουν

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Λουλούδι άθιζεις δροσερό
μέ δλα σου τὰ κάλλη
Γαλάζια όνειροστάλιστη,
Πατρίδα μου μεγάλη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΒΙΔΗΣ
Νέα Ίωνία

ΠΑΤΜΟΣ

Μιά πέτρα στους αιώνες πεταγμένη
άπόκομμα μικρό παλιάς στεριάς,
μέ θρύλους κι΄ ιστορία στολισμένη
στη θάλασσα του Αιγαίου πάντα μένει
καλοκαρής σαν άστρο ξαστεριάς...

ΖΩΗΣ ΑΖΩΤΟΣ

Ω! ΠΛΑΣΤΗ ΜΟΥ.

Σ' ένα σπιτάκι, ξεμακρά στα δάση,
οιωγμένος απ' τα ριζαρια του κοσμου
ώ μοναχός. Όλοι μ' έχουν ξεχάσει,
μα με θυμάται ο Ιεούστη, και ως μου.

Αυτός κάθε στιγμή με συντροφεύει,
με ωηγει από ψηλά η ματία του,
μεσα μου η αγαπη ρασιλεύει...
ισσο ομορφα η ζωή κυλα κοντά Του...

Τό βράδυ με κοιμίζουμε τὰ γκιώνια
τα κρινά, οι βιολέτες, με χαϊδεύουν.
Πρωί, πρωί, γαλιαντρες, χελιούσια,
που στα κλαδιά τα ταιρία τους γυρεύουν,

μέ τη γλυκειά λαλιά τους με ξυπνάνε...
Προσευχομαι, δοξάζω τ' όνομα Του
μέ τα πουλιά, που γύρω μου πετάνε...
Ποσο ομορφα η ζωή κυλα δώ κάτω!

Μέ τη μικρή, λιγόχορδή μου λύρα
όμνάς κάθε στιγμή τα πλάσματα Του,
τη φύση σιγοφαλάω καλομοίρα...
Ποσο ομορφα η ζωή κυλα δώ κάτω!...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΟΥΛΑΣ

Μαθητής Βελλάς Ίωάννινα

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Οι μενεξέδες γέρνουνε τὰ φύλλα
μέ τρυφερό παραπονο στή γή,
τη νυχτα καρτερούν με ανατριχίλα,
προσμενον με λάχτάρη την αυγή...

«ΗΡΩΪΚΗ ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΑ»

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΗΣ

Μή λησμονής ποτέ κι' όπου βρεθής
τη χώρα που γεννήθηκες μία μέρα
κι' είδες τό πρώτο γέλιο της αύγης
και δέχτηκες τό χόδι του πατέρα.

Μή λησμονής παντού κι' όπου θά πιάς
την εκκλησουλά του μικρού χωριού σου,
κει πουμάδες τους άλλους ν' αγαπάς
και πήρες ευλογία του Χριστού σου.

Μή λησμονής νά γίνεσαι άγνός,
και νάχης σαν τόν κρίνο την καρδιά σου,
γιατ' είσαι Έλληνας έού και Χριστιανός,
αυτό νά θεωρής κληρονομιά σου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

Μαθητής Γυμνασίου Σερρών

ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ήταν μία εξαιρετική άνοιξιάνικη μέρα, δ-
ταν πήρα τόν ωραίο μου σκύλο τόν Τζάκ για
νά κάνωμε ένα περίπατο έξω από την παλη,
στην έξοχή. Περιπατήσαμε αρκετά, ακολουθώ-
τας τόν δημόσιο δρόμο και μετά μπήκαμε σ'
έναν γεμάτο μ' άγριολούλουδα άγρο, που μάς
έβγαλε σ' ένα δλάνθιστο μονοπάτι. Μά τί ώ-
ραία που ήταν εκεί. Δεξιά και άριστερά χίλια-
δυό άγριολούλουδα ευωδιάζαν, όμορφαίνοντας τό
τοπειό με τούς άραιότατους χρωματισμούς
τους. Μεγάλα καταπράσινα δένδρα, που μέσα
κρύβονταν οι μικρούτσικες χαριτωμένες φωλιές

τών πουλιών, λικνίζονταν ρυθμικά στο άπαλό
χόδι του άέρα. Τό ρυάκι παρκεί, έτρεχε τὰ
κρυστάλλινα γάργαρα νερά του, κελαρυζοντας
το οίωvio και γλυκο τραγουδι της ζωής! "Ο-
λη η Φύση γιόρταζε!...

Ξαναπήρα τόν ίδιο δρόμο μία γλυκειά φθινο-
πωριάνικη μέρα. Βρεθήκαμε παλι με τόν Τζάκ,
στο ίδιο μονοπάτι. Άλλα τώρα δέν υπήρχαν
πιά λουλούδια. Τὰ δένδρα ήταν εκεί όπως και
τότε, άλλα δέν έκρυβαν τώρα μέσα τους φωλι-
τσες και δέν άκουγόταν τό γλυκο χαρουμενο
τραγουδι των πουλιών στον άέρα. Τό ρυάκι κυ-
λούσε, άλλα σαν λυπημένο, και δέν τραγουδού-
σε χαρωπά σαν άλλοτε. Παντού ήταν άπλωμέ-
νη μια γλυκειά μελαγχολία — που τραβούσε
όμως άκατανίκητα — μία άσύγκριτη όμορφιά.

Ο τρίτος περίπατος έγινε τόν χειμώνα. Τί
άλλαγενο, τί άγνώριστο που ήταν τώρα τό άλ-
λοτε ολάνθιστο μαγευτικό μονοπάτι! Δέν είχε
τίποτα από την παλιά την γεμάτη ζωή!
Τώρα έμοιαζε νεκρό. Τὰ δέντρα στεκοιταν γυ-
μνά άγναντευοντας λυπημένα τόν γκριζό όρι-
ζόντα. Τό χρώμα που άλλοτε ήταν σκεπασμενο
μέ πράσινα δροσερά χορταράκια που πάνω τους
ήταν κεντημένα τα πιο ώραία στολίδια από τό
θαυματοργό χέρι της θεας Φύσης, τώρα ήταν
γυμνό έχοντας ένα γκριζό λυπητερό χρώμα.
Τό ρυάκι είχε όπως άλλοτε νερό, άλλα τώρα
με κατεβαίνε όρμητικό, μουγκρίζοντας άγρια, με
θαλωμένα τὰ άλλοτε κατακάθαρα νερά του...

Κάθησα σέ μια πέτρα σκεπτική. Ποσο μοιά-
ζει αληθεια η ζωή μας με αυτό τό μονοπάτι.
Δέν τό ανθισμενο μονοπάτι είναι η νιοτή, με
χιλίες χάρες κι' όμορφες. Κι' όταν τα νιατά
μας τ' ακριβά πάλι φύγουν και μέινουν σαν ε-
να μαγευτικό όνειρο, μία γλυκειά άνάμνηση,
τό μονοπάτι μας αλλάζει όψη, άλλα είναι παλι
όμορφο και γοητευτικό. Γοητευτικό ώσπου να
μας επισκεφθούν τα χιόνια. Τότε χάνει έντε-
λως την παλιά του λάμψη. Τότε φεύγουν τὰ
πουλιά και τὰ λουλούδια, τὰ φύλλα των δέν-
δρων πέφτουν κιτρινωμένα στην παγωμένη γή
ώσπου η ζωή εξαφανίζεται έντελώς και τό μ-
νοπάτι μένει έρημο και μόνο...

Τὰ γαβγίσματα όμως του Τζάκ με είδοποίη-
σαν ότι ήταν ώρα να φύγωμε, και φεύγοντας
σκέφθηκα. Έχουμε καιρο. Άς χαρούμε τώρα
στο ανθισμένο μας μονοπάτι!

ΔΑΦΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Τ' ΑΓΓΕΛΟΥΔΙΑ

Άπαλά φτερούγισε, χάθηκε ψηλά
τ' όνα τ' άγγελουδι της τό λευκοντυμένο,
η μανούλα τό θωρεί και πικρογελά
και κυλάει τό δάκρυ της μαυρο, πονεμένο.

Μέ στοργή αγκάλισε τ' άλλο της στή γή
και στερνη παρηγοριά τό γλυκοφιλούσε...
Μά κι' εκείνο χάθηκε, πέταξε μι' αύγή,
δίχως τ' άδελφάκι του μόνο του δέν ζούσε...

Κι' η μανούλα κοίταξε πρὸς τόν ούρανό
τότο τ' άγγελουδι της—όμορφα και χάρη—
πού καθως ανέβαινε δρόμο φωτεινό
χάραζε τό διάδα του για νά τήνε πάρη...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ
Μαθητής Ίεροδιδασκαλείου Βελλάς
τάξη β' Γυμνασίου

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Τό χωριό μου βρίσκεται επάνω σ' ένα λόφο,
στολισμένο με διάφορα δέντρα. Δίπλα από τό
χωριό μου περνούν δυό ρυάκια μικρά που κυ-
λάνε τα νερά τους ήσυχα ήσυχα μουρμουρίζον-
τας. Έξω από τό χωριό μου έχουμε ένα εκκλη-
τας. Τό χωριό μου τό σάκι του Αγίου Γεωργίου. Τό χωριό μου τό
άγαπώ πολύ γιατί εκεί γεννήθηκα, πρωτοείδα
τό φῶς του ήλιου κι' εκεί έκανα πού παίρ-
μου παιγνίδια. Έχουμε και όσόνουμε τη δίφα-
νουμε νερό τό καλοκαίρι και όσόνουμε τη δίφα-
μας. Άχ! χωριό μου πόσο σε αγαπώ, και
πόσα ήβελά νά έρθω κοντά σου!!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ. ΝΤΕΜΠΟΣ

Μαθητής τ' άτάξης
Όρφανοτροφείο Γρεβενών

Η ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Άπό δροντίες και χαλασμούς, που σειούν σκλη-
(ρά τή χώρα
κι' από φωτιές και σίφουνες και θρήνων τή βοή
πετιέται όρθομέτωπη μία κόρη λευκοφόρα
μέ δροσερό χαμόγελο, γεμάτη φῶς, ζωή.

Στα ούράνια, στα φανταχτερά παλάτια, άγά-
(για φτάνει
κι' ο ήλιος από τη λάμψη της τρέχει για νά
(χαθή.

Φορεί ώραίο δάφνινο στην κεφαλή στεφάνι
βαστά στο χέρι όλόχρυσο και κοφτερό σπαθί.

Άπ' τούς καπνούς σαν πέρασε κι' άπ' τήν

(άνεμοζάλη
που δυό κοπάδια πάλευαν άκούραστα, σκληρά,
μέ καταφρόνια έδωσε στόνα λύπη μεγάλη
και σ' άλλο με χαμόγελο σκόρπισε τη χαρά.

Δέν πήρε κάπνα άπ' τούς καπνούς, ούτε βαφή
(από αίμα
μόνο του κόσμου άρπαξε τη χαρωπή θωριά!

Ω! Είναι της Ελλάδας μας και γέννημα και
(θρέμα,
Είναι η κόρη που τη λέν οι κόσμοι ΛΕΥΤΕΡΙΑ!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Μαθητής Γυμνασίου Ξάνθης

Η ΘΥΕΛΛΑ

Καθισμένος στο παράθυρο του σπιτιού μου
όνειροπολώ, κοιτάζοντας άφηρημένα τόν άργυ-
ροκέντητο δίσκο του ήλιου που χοροπηδάει
τρελλά και που σκορπίζει στην δαφνοστεφανω-
μένη και όλοπράσινη φύση τις τελευταίες χρυ-
σές άκτινες του...

Άλλά ο νους μου τρέχει πολύ μακριά, πολ-
λές χιλιάδες μίλια μακριά...

Βλέπω, ένα πανέμορφο χωριουδάκι που λού-
ζεται μέσ' στις όλόχρυσες άκτινες του ήλιου...
Ζεται μέσ' τούς χωριού παίζουν έξγονιαστα στον
Τα παιδιά της εκκλησιάς και στην πλατεία του.
αυλόγυρο της εκκλησιάς άπ' τις δουλειές τους
Οι χωριάτες γυρίζουν άπ' τις δουλειές τους
σφυρίζοντας χαρούμενα και οι χωριάτισσες
βγαίνουν στο κατάφλι του σπιτιού τους για
νά τούς ύποδεχτούν...

Γενικά η εύτυχία και η χαρά βασιλεύει στο
πανέμορφο αυτό χωριουδάκι...

Ξάφνου όλα αυτά τὰ άναστατώνει μια θύελ-
λα, που ξεριζώνει τὰ δέντρα, χαλάει τὰ σπίτια
και ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...
Όταν τέλος, σταμάτησε η θύελλα, άλλοί-
κι ρημάζει τὰ πάντα...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΝΤΟΣ
(Μυτιλήνη)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

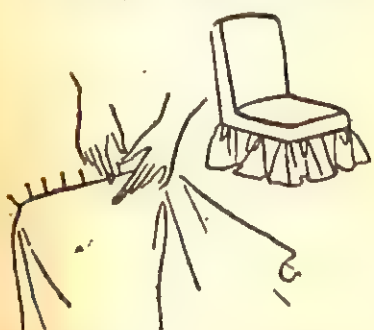

ΣΤΟΛΙΣΕΤΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ!

Αν ξέρατε αγαπητές μου μικρές φίλες πόσο λίγα χρήματα χρειάζονται για να στολίσσετε και να όμορφοστολίσετε μάλιστα το σπίτι σας, τώρα που πλησιάζουν οι διακοπές, δεν θα διστάζατε διόλου να στρωθήτε στη δουλειά...

Λίγο ύφασμα, λουλουδάτο από τα πιο φτηνά, ή λίγες αλατίζες, λίγες γνώσεις ραπτικής, ένα πινέλο, ένα βάζο με χρώμα, λίγα καρφιά, ένα σφυρί, πολύ γούστο κι' ακόμη πιο πολλή καλή θέληση και υπομονή, και θα μπορούτε να κάνετε θαύματα. Η θεία Μαριάννα που σάς το λέει, κάτι ξέρει, έγνωια σας!

Ακολουθήστε μόνο τις συμ-

Το σκέπασμα της, πολυθρόνας

βουλές μου, και θα δητε. Πριν όμως αρχίσετε να κάνετε, τι θα σάς πω, πρέπει να σάς επαναλάβω πάλι κάτι: μη βιάζεστε ποτέ όταν εργάζεστε, και μην ανυπομονείτε να δητε το έργο σας τελειωμένο.

Η τέλεια δουλειά, θέλει υπομονή. Μετρήστε προσεκτικά, ξαναμετρήστε, τρυπώστε καλά το ύφασμα, αν ράβετε, βάλτε καλό σημάδι πριν μπηξέτε ένα καρφί.

Για λίγη βία, το ύφασμα θα κρεμάει, θ' αναγκασθήτε να βγάλετε το καρφί με την τανάλια, θα κουρασθήτε διπλά για να διορθώσετε, τι έκανατε στραβά.

Ποτέ δεν θα βαρεθώ να σάς το λέω: το πρώτο προτέρημα της καλής νοικοκυράς, είναι η υπομονή. Και τώρα, ακολουθήστε τις οδηγίες μου, για να φτιάσετε αυτά που σάς δείχνω σήμερα.

1. ΤΟ ΣΚΕΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΘΡΟΝΑΣ

Απλώστε το ύφασμα πάνω στην πολυθρόνα, και στερεώστε το με καρφίτσες.

Κόψτε το (πλάτη και κάθισμα) αφήνοντας ένα δάχτυλο περιθώριο για το ράψιμο.

Ύστερα, στα ίσια του ύφασματος, κόψτε την ταινία για τα πλαινά, και ένωστε τα στη μηχανή.

Αφού τα στερεώσετε στην πολυθρόνα που θάχει ντυθεί ως τα πόδια, τρυπώστε το βολάν

που θα φτάνη σουρτό ως το πάτωμα. Ράψτε το στη μηχανή, και σιδερώστε το από την ανάποδη. Και η πολυθρόνα σας θ' άποκτήση καινούργια όψη, δροσερή και καλοκαιριάτικη.

2. ΚΟΥΡΤΙΝΑΚΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΑΣ

Κοιτάξτε τί όμορφο που φαίνεται αυτό το παράθυρο με αυτά τα κουρτινάκια!

Για να τα φτιάσετε, δεν χρειάζεται παρά μια μικρή λεπτή σανίδα με δυο πλαινά ξύλα, όπως το σχήμα 1, όπου θα στερεωθή το σουρτό βολάν. Στα πλαινά αυτά ξύλα, θα στερεωθούν δυο λεπτές σιδερένιες «βέργες», ή δυο κομμάτια πολύ χοντρό σύρμα, για να πλαινοερχώνται οι κουρτίνες με τους χαλκάδες. (Η κάθε κουρτίνα, θα πλαινοερχεται στη δική της βέργα).

Το ξύλο με τις βέργες θα έχη το σχήμα 2.

Δεν σάς μένει παρά να καρφώσετε στο ξύλο το βολάν, να ράψετε τις κουρτίνες, να τους προσθέσετε στην άκρη ένα βολανάκι, να ράψετε και τους κρίκους και να τους περάσετε στις κινητές βέργες (που πρέπει να μπαινοβγαίνουν εύκολα στο ξύλο για να περνάν οι κουρτίνες).

Κατόπιν στερεώνετε όλο το συγκρότημα πάνω από το παράθυρό σας, με τα ειδικά σίδερα που υπάρχουν σε όλα τα σιδεράδικα και κοστίζουν ελάχιστα χρήματα.

3. ΜΑΞΗΛΑΡΙΑ

Όλες ξέρετε να φτιάχνετε μαξηλάρια: δεν έχετε παρό να ράψετε μια θήκη και να την γεμίσετε μαλλί ή μπαμπάκι.

Κοιτάξτε όμως πόσο πιο όμορφα, πόσο πιο φιγυράτα είναι τα μαξηλάρια που σάς δείχνω! Και γίνονται εύκολα σαν τ' άλλα!

Κόψτε δυο τετράγωνα. (Τέλεια τετράγωνα όμως!). Κόψτε και μια ταινία έξη πόντους

Οι κουρτίνες

φάρδος, που να τα ένωνη (ό ένας πόντος θα είναι για το ράψιμο).

Ύστερα για κάθε μαξηλάρια, πάρτε δέκα κουμπιά, ντύστε τα με το ίδιο ύφασμα, και ράψτε

τα πάνω στο μαξηλάρια καρφώνοντάς το όπως τα στρώματα. (Το «καρφώμα» καθώς ξέρετε, είναι το ράψιμο του μαξηλάριου ή του στρώματος από την μια στην άλλη

άκρη). Μπορείτε να φτιάσετε έτσι όσα μαξηλάρια θέλετε, για τον καναπέ, για το ντιβάνι, για την πολυθρόνα.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

ΡΥΖΙ ΜΕ ΨΑΡΙ

Ός τα τώρα, ξέρετε το ρύζι με το βούτυρο, το σαρακοσιανό με τα θαλασσινά ή τις σουπιές, το πιλάφι με κιμά, το ατζέμ πιλάφι...

Δοκιμάσατε όμως ποτέ το ρύζι με το ψάρι; Είναι νοστιμώτατο, και πολύ... δροσερό για το καλοκαίρι.

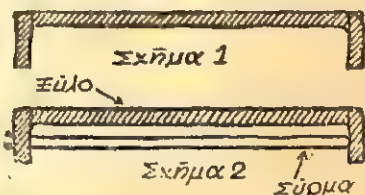
Έχει και το προτέρημα να γίνεται πολύ γρήγορα.

Για ψάρι μπορείτε να χρησιμοποιήσετε, τι ψάρι θέλετε: αρκεί να'χει ψαχνό, και να μην είναι παχύ.

Μπορείτε έτσι να φτιάσετε ένα ολόκληρο φαί με το βραστό ή το ψητό ψάρι που περισσεύει από το μεσημέρι.

Μπορείτε όμως να μεταχειρισθήτε και ψάρι του κουτιού, σολωμό ή τόννο, ακόμη και φιλέτο ρέγγας.

Παίρνουμε 100 δράμια ρύζι. 25 δράμια έλιες πράσινες ευδάτες.

50 δράμια έλιες μαύρες.

Λίγα βραστά μπιζέλια αν είναι ή εποχή, ή και του κουτιού.

1 μέτριο κουτί τόννο ή σολωμό, ή ρέγγα, ή υπόλοιπο ψαριού.

Λίγα άγγουράκια τουρσί, κάπαρη, μαϊντανό.

1 αυγό σκληρό.

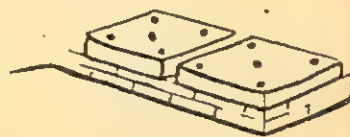
Βάζουμε σε μια κατσαρόλα να βράση νερό με αλάτι. Όταν βράση και κοχλάση, ρίχνουμε το ρύζι λίγο-λίγο για να μην κοπεί το βράσιμο. Το αφήνουμε να βράση 10 λεπτά ως ένα τέταρτο. Το δοκιμάζουμε στο δόντι να δούμε αν είναι έτοιμο. Τότε το ρίχνουμε στο τρυπητό, το περιχύουμε με λίγο κρύο νερό, και τ' αφήνουμε να στραγγίση καλά.

Για να πετύχη το φαί μας, το ρύζι πρέπει να είναι τέλεια στραγγισμένο. (Γι' αυτό μπορούμε να βράσουμε το ρύζι και από την παραμονή, και να τ' αφήσουμε να στραγγίση σε μια

στεγνή πετσέτα της κουζίνας).

Βγάζουμε το κουκούτσι από τις έλιες, και τις κόβουμε στα τέσσερα. Κόβουμε και το ψάρι σε μικρά κομμάτια.

Τώρα ετοιμάζουμε μια σάλτσα λαδόξυδο ως εξής: μέσα σε μια μικρή λεκάνη ή σαλατιέρα, ρίχνουμε ανάλογο λάδι και ξύδι, 1-2 κουταλιές νερό, πιπέρι κι' αρκετό αλάτι να γίνει νόστιμη.

Τα μαξηλάρια

Τα χτυπάμε καλά με το σύρμα να δέσουν, κι' ύστερα προσθέτουμε τ' άγγουράκια τουρσί φιλοκομμένα, κάπαρη, μαϊντανό, και το σφιχτό αυγό φιλοκομμένο κι' αυτό.

Στη σουπιέρα ρίχνουμε το στραγγισμένο ρύζι, προσθέτουμε τα μπιζέλια, το ψάρι, τις έλιες, και τελευταία ρίχνουμε το λαδόξυδο.

Το ανακατεύουμε καλά, και το σερβίρουμε. Μπορείτε να προσθέσετε κι' άλλα λαχανικά της εποχής, πατάτες βραστές φιλοκομμένες, ή ό,τι άλλο, όχι όμως ντομάτες γιατί νερούλιάζουν το ρύζι.

ΠΩΣ ΣΙΑΖΟΥΝ ΤΑ ΤΣΑΛΑΚΩΜΕΝΑ ΒΕΛΟΥΔΑ

Το βελούδο όταν τσαλακωθεί πολύ, είναι προτιμότερο να μη σιδερωθή.

Για να σιάξη και να φαίνεται σαν καινούργιο, να τί να κάνετε:

Να δρέξετε λίγο το βελούδο από την ανάποδη με καθαρό νερό.

Επειτα το απλώνετε πάνω από ένα πολύ καυτό σίδερο, (από την ανάποδη πάντα) φροντίζοντας όμως να μην το άκουμπήσετε.

Η ζέστη του σιδήρου, θα εξατμίση το νερό, κι' ο ατμός θα σιδερώση περίφημα το βελούδο. Δεν έχετε παρά να το απλώσετε στον άερα να στεγνώση, και θα φαίνεται σαν καινούργιο.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

Τά παιχνίδια που παίζουν τα ξαηνοπόδια

Η ΦΩΛΙΑ

Το παιχνίδι αυτό, που λέγεται «φωλιά» παίζεται σε αυλή ή σε γήπεδο. Παίρνουν μέρος 20-30 παίκτες. Χρειάζονται 15-30 λιθαράκια, ή βόλοι, ή τὰ βότσαλα.

Οι παίκτες σχηματίζουν κύκλο με μέτωπο στο κέντρο του κύκλου.

Στο έσωτερικό αυτού του κύκλου χαράσσουμε έναν άλλο κύκλο με διάμετρο 2-3 μέτρα. Μέσα στο νέο αυτό κύκλο σκορπίζουμε τὰ λιθαράκια τούς βόλους ή τὰ βότσαλα.

Οι παίκτες που σχηματίζουν τον κύκλο κρατιώνται από τὰ χέρια εκτός από δύο που τοποθετούνται πλάτη με πλάτη μπροστά στο άνοιγμα του κύκλου.

Όταν ο έπικεφαλής του παιχνιδιού σφυρίξει, οι δύο αυτοί παίκτες τρέχουν έξω από τον κύκλο και γύρω απ' αυτόν παίρνοντας ό καθένας αντίθετη διεύθυνση. Όταν θα φθάσουν εμπρός από το άνοιγμα του κύκλου μπαίνουν μέσα — όποιος φυσικά προφτάσει θα μπη πρώτος — και προσπαθούν να μαζέψουν τὰ βότσαλα και τούς βόλους που ρίξαμε στον έσωτερικό κύκλο. Ο ένας φυσικά έμποδίζει τον άλλο να μαζέψει.

Αλλά μπορεί ο ένας να έμποδισή τον άλλο με σπρώξιμο μόνο των ώμων και ποτέ με τὰ χέρια. Νικάει εκείνος που θα μαζέψει περισσότερα λιθαράκια. Για κάθε λιθαράκι σημειώνεται κι ένας βαθμός.

Το παιχνίδι αυτό μπορεί να παιχθεί με ταξίδι δύο ομάδων. Στην περίπτωση αυτή οι δύο παίκτες που θα τρέχουν μαζί θα πρέπει να ανήκουν σε διαφορετικές ομάδες. Τρέχουν όλοι οι παίκτες και κερδίζει ή ομάδα που συγκεντρώνει τούς περισσότερους βαθμούς.

ΟΙ ΦΕΛΛΟΙ

Το παιχνίδι αυτό λέγεται «Φελλοί» και παίζεται σε δωμάτιο, αυλή ή γήπεδο. Μπορούν να πάρουν μέρος 18-36 παίκτες. Πάντως ο αριθμός των παικτών πρέπει να είναι πολλαπλάσιον του 6. Δηλαδή 18, 24, 30, 36. Οι παίκτες σχηματίζουν κύκλο, στο σύνθημα δέ στον αριθμό που είπαμε, αριθμούν ανά 6. Έτσι αν είναι 18 οι παίκτες έχουν 24 4 αν είναι 30 5 και αν είναι 36 6.

Ο διαιτητής τότε ρίχνει μέσα στον κύκλο 30-40 βουλωμένα φελλών — αν δεν υπάρχουν τότε μπορείτε να μεταλλάξετε μικρά κομμάτια ξύλων ή χαλίκια — και φωνάζει έναν αριθμό, (από 1-6). Τότε οι παίκτες που έχουν τον αριθμό που εξέφώνησε ο διαιτητής, άποσπώνται από τον κύκλο και τρέχουν όσο πιο γρήγορα μπορούν γύρω απ' αυτόν, ξαναγυρίζουν στη θέση τους και χωρίς να σταθούν διόλου σ' αυτή μπαί-

νουν στον κύκλο και αρχίζουν να μαζεύουν όσο πιο γρήγορα μπορούν τούς φελλούς. ή τὰ ξυλάκια ή τὰ χαλίκια. Καθένας από τούς παίκτες του ίδιου αριθμού παίρνει τόσους βαθμούς όσοι οι φελλοί που μαζέψε.

Κατόπιν σκορπίζουν τούς φελλούς μέσα στον κύκλο και ξαναγυρίζουν στη θέση τους. Ο διαιτητής εκλέγει τότε άλλον αριθμό και έπαναλαμβάνει την εκφώνηση μέχρις ότου πάρουν μέρος όλοι οι παίκτες και μαζεύουν χαλίκια ή καθένας τούς 2-3 φορές.

Όποιος παίκτης πάρει τούς περισσότερους βαθμούς άνακηρύσσεται νικητής.

Απαραίτητοι όροι του παιχνιδιού είναι: Οι παίκτες δεν πρέπει να γονατίζουν για να μαζέψουν τούς φελλούς. Δεν πρέπει να σπρώχνουν τούς αντίπαλους τους. Όποιος σπρώξει τον αντίπαλό του χάνει για κάθε σπρωξιά που θα δώσει δύο βαθμούς οι όποιοι λογαριάζονται στο ένεργητικό εκείνου που δέχθηκε τη σπρωξιά.

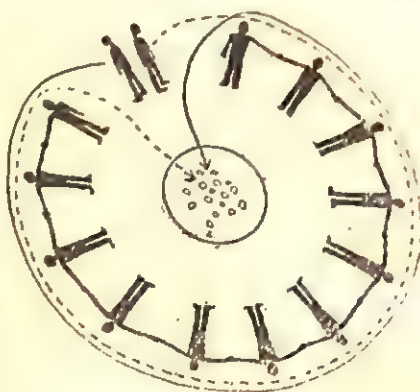
ΤΟ ΚΛΕΨΙΜΟ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Το παιχνίδι «το κλέψιμο της σημαίας» παίζεται σε αυλή ή σε γήπεδο. Παίρνουν μέρος 12-36 παίκτες. Χρειάζεται ένα ραβδί μήκους 60-70 εκατοστά του μέτρου και μια μικρή σημαία.

Οι παίκτες χωρίζονται σε δύο ομάδες και τοποθετούνται ή μια απέναντι στην άλλη σε ένα ζυγό και σε απόσταση 29-30 μέτρα. Στο μέσο της απόστασης μεταξύ των δύο ομάδων τοποθετείται το μπαστούνι κι έπάνω σ' αυτό μια σημαία. (Μπορεί να είναι και ένα μαντήλι). Μόλις εκείνος που διεύθυνει το παιχνίδι δώσει το σύνθημα της έναρξης ο πρώτος παίκτης κάθε ομάδας πηγαίνει σιγά-σιγά για να αρπάξει τη σημαία.

Εκείνος που θα καταφέρει να πλησιάσει και να αρπάξει τη σημαία πρώτος, τρέχει κρατώντας την στην ομάδα του, ενώ ο αντίπαλός του της άλλης ομάδας τον κυνηγάει να τον πιάσει.

Όταν ο παίκτης με τη σημαία στο χέρι κατορθώσει να φτάσει στην ομάδα του χωρίς να πιαστεί, τότε κρατάει αιχμάλωτό του τον αντίπαλό του που τον κυνηγούσε. Αν όμως, αντίθετα, πιαστεί, τότε οδηγείται αιχμάλωτος στην αντίπαλη ομάδα. Έπειτα ή σημαία τοποθετείται ξανά στο ραβδί και το παιχνίδι έπαναλαμβάνεται από δύο άλλους από κάθε ομάδα. Και έπαναλαμβάνεται όσπου να πάρουν μέρος όλοι οι παίκτες. Κερδίζει ή ομάδα που έχει πιάσει τούς περισσότερους αιχμαλώτους.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΟΒΕΙ ΕΥΛΑ

Μια φορά ο Χότζας πήγε στο λόγιά κόψη ξύλα.

Ανέβηκε σ' ένα θεώρατο πουρνα, καθάλλησε ένα κλαρί και καθίσε.

από τη μεριά που τριγύρευε άρχισαν να πέφτουν τὰ κότε με τὸ τσεκ.

Πέρασε ένας χουρσιός, τὸν εἶδε καὶ τοῦ φώναξε.

Χότζα μου, πέσες!

— Μπά! τοῦ ἀπεκρίθηκε ἀπὸ ψηλά Χότζας. Καλὰ κάθαι!

— Όπως νομίζεις τοῦ εἶπε ὁ χωριάτης.

Εγὼ ὅμως σοῦ λέω.

πὼς θὰ πέσες!

Έκοψε τὸ κλαρί ὁ καλὸς σου, ἀκούστηκε ἕνα «κράκ» καὶ πάρτον κάτω τὸ Χότζα μαζί με τὸ κλαρί!

— Κοίτα! Κοίτα! θαύμασε ὁ Χότζας. Τί σοφὸς ἄνθρωπος ἀλήθεια! Μάντεψε πὼς θὰ πέσω ἐνῶ τὸ κλαρί ἦταν ἀκούγερὸ!

ΤΟ ΒΙΟΛΙ

Μια φορά που ο Χότζας γύριζε στο σπίτι του νύχτα, έπεσε πάνω σ' ένα λωποδύτη που με μια λίμα λιμάριζε τὸ λουκέτο ενός μαγαζιού, να τ' ανοίξει.

— Τι κάνεις ἐκεῖ ἄνθρωπε; τὸν ρώτησε ὁ Χότζας.

— Παίζω βιολί! ἀποκρίθηκε ὁ λωποδύτης.

— Βιολί; Μὰ δὲν ἀκούω τίποτε!

— Αὔριο θὰ τ' ἀκούσης.

Πράγματι: τὴν ἄλλη μέρα ἀκούστηκε πὼς πάτησαν κλέφτες ἐκείνο τὸ μαγαζάκι.

ΑΝ ΘΕΛΗ Ο ΘΕΟΣ

Ένα βράδυ ὁ Χότζας, καθόταν με τὸ Χότζαίνα καὶ δροσιζόταν στὸ χαγιάλι.

Λέει λοιπὸν ὁ Χότζας.

— Αὔριο γυναίκα ἂν βρέχη θὰ πάω στὸ λιτρουσιό, κι' ἂν δὲν βρέχη, στὸ χαγιάλι!

— Νὰ λες Χότζα μου «ἂν θέλῃ ὁ θεὸς» τὸν ὀρμήνεψε ἡ Χότζαίνα.

— Βρὲ τί μοῦ τσαμπουνᾷς γυναίκα! Εγὼ θέλει δὲ θέλει ὁ θεός, θὰ πάω στὸ λιτρουσιό, ἢ στὸ χωράφι! ἐπέμεινε ὁ Χότζας. Τὴν ἄλλη μέρα δὲν βρέχε. Σαμάρωσε λοιπὸν ὁ Χότζας τὸν γάτο. ὁ τὸν καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ χωράφι τοῦ. Στὸ δρόμο ὅμως τὸν ἀντάμωσε ἕνα εἰσπράκτορας τῶν φόρων, καὶ τὸν ἀγγέλλει γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα.

Όταν λοιπὸν τὸ βράδυ κατακουρασμένος γύρισε σπῆτι του καὶ χτύπησε τὸ πόρτα, ἡ Χότζαίνα ἀπὸ μέσα πρῶτη ποὺ εἶναι γιὰ ν' ἀνοίξῃ.

— Ἄν θέλῃ ὁ θεός... ἐγὼ εἶμαι γυναίκα! εἶπε ὁ Χότζας πὺ εἶχε βάλῃ νύνηση!

ΤΟ ΣΚΑΨΙΜΟ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΙΟΥ

Πρέπει να γίνεται νωρίς το φθινόπωρο πριν πιάσουν οι βροχές.

Πρέπει να γίνεται βαθύ, 25 — 30 πόντους. 'Επειδή ο σκοπός του σκαψίματος είναι κυρίως ο αερισμός του κλήματος, οι σβώλοι πρέπει να μένουν ολόκληροι και αρκετά μεγάλοι. Είναι άνοησία να τους σπάμε.

Για το κλίμα του τόπου μας, χρειάζονται δυο σκαψίματα. Ένα το φθινόπωρο, κι ένα δεύτερο κοντά που θα σταματήσουν οι βροχές. Το δεύτερο σκάψιμο, θα γίνει λιγώτερο βαθύ από το πρώτο.

Αυτά είναι τα χειμωνιάτικα σκαψίματα, που καθώς είπαμε γίνονται για να κρατή το χώμα το βρόχινο νερό, και ν' αερίζεται. Το αμπέλι όμως χρειάζεται άλλα δυο σκαψίματα το καλοκαίρι, για να κρατή την υγρασία, και για να καταστρέψουμε μ' αυτό τ' αγριόχορτα.

Ο αμπελουργός ξέρει πως δυο σκαψίματα κάνουν για να ένα πότισμα.

Τα καλοκαιριάτικα σκαψίματα γίνονται μόνο στο χώμα άπώγν - άπώνω.

Πρέπει να προσέχουμε να μην άναγυρίζουμε πολύ το χώμα.

ΠΟΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΙΟΥ

Είναι λάθος να νομίζουμε πως το αμπέλι έχει ανάγκη από πολύ πότισμα. Καλά καλλιεργημένο αμπέλι, δεν χρειάζεται νερό, εκτός αν είναι μεγάλη άναδροχιά.

Ιδιαίτερα η σουλτανίνα, δεν χρειάζεται διόλου νερό.

Όταν χρειαστή να ποτιστή το αμπέλι, το πότισμα πρέπει να γίνεται το δειλινό ή νωρίς τη νύχτα.

Μόλις ποτισή το χώμα, το περισσευούμενο νερό πρέπει ν' αποστραγγίζεται όσο το δυνατόν πιο τέλεια.

Ο ΙΝΔΙΑΝΟΣ

Είναι το πουλερικό με το πιο έκλεκτο κρέας, και τα πιο πολλά όνόματα: λέγεται και διάνος, κούρκος, γάλλος.

Ο άρσενικός είναι μεγαλύτερος από τον θηλυκό, αλλά η γαλοπούλα έχει τρυφερότερο και άφθονώτερο κρέας.

Η γαλοπούλα γεννάει 10 - 20 αυγά κιτρινωπά, που τα κλωσάει καλά η ίδια γιατί είναι καλή κλωσσα. Αρχίζει να κάνει αυγά όταν χρονιάσει.

Συχνά βάζουν αυγά κόττας στη γαλο-

Γάλλος και γαλοπούλα

πούλα να τα κλωσάσει, και βγάζει τα κοτοπουλάκια μια χαρά.

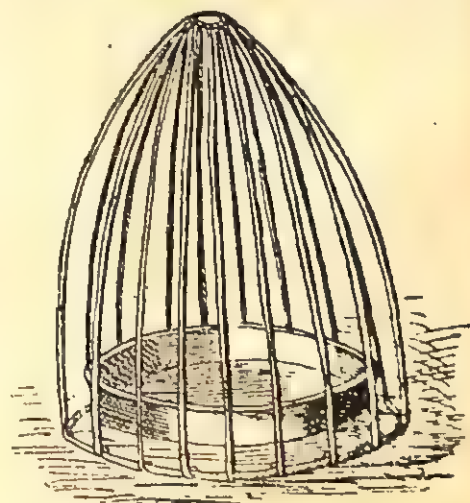
Τα γαλόπουλα βγαίνουν από το αυγό ύστερα από 28 μέρες. Είναι πολύ εύαισθητα πουλιά, και αντίθετα από τα πατάκια ή τα χηνόπουλα, φοφούν με το τίποτε.

Γενικά ο γάλλος είναι πολύ εύαισθητο πουλερικό. Η υγρασία, το κρύο, ο δυνατός ήλιος το θανατώνει.

Εκείνος που θ' αποφασίσει να βγάλει γαλιά, πρέπει να το πάρει απόφαση πως θα κουραστή. Διαφορετικά, ως μην το επιχειρήσει, γιατί θα ζημιωθεί.

ΤΙ ΤΡΩΝΕ ΤΑ ΓΑΛΟΠΟΥΛΑ

Τις πρώτες 36 ώρες όταν βγούν από το αυγό δεν πρέπει να φάνε μήτε να πίνουν τίποτε. Αμα περάσουν οι 36 ώρες, τις δυο πρώτες μέρες τους δίνουμε αυγό ωμό

Ταγίστρα για γαλόπουλα

φρέσκο ζυμωμένο με γάλα και ψίχα ψωμιού. Ύστερα από τρεις μέρες, τους δίνουμε αυγό βραστό ψιλοκομμένο, με ψίχα ψωμιού και πρασινάδα, ολ' αυτά άνακατεμένα μαζί. Στις όχτώ μέρες ως τις είκοσι, τους δίνουμε σφιχτό αυγό με πρασινάδα, άλεσμένο κριθάρι, καλαμπόκι και ψιλοκομμένο κρεμύδι.

Στις τρεις βδομάδες, αντί γι' αυγό τους δίνουμε κρεατάλευρο — μισό δράμι για κάθε γαλόπουλο — λίγο καναβούρι και πιο πολύ κρεμύδι. Έτσι θα τα ταίζουμε ως να κακινίση η κορυφή του κεφαλιού τους και να περάση η έποχή που λέγεται «κόκκινη κρίση» και που είναι η πιο επικίνδυνη για τα γαλόπουλα, γιατί αυτήν την έποχή φοφούν καμιά φορά άράδα.

Όταν περάση αυτή η κρίση, τα γαλόπουλα γίνονται πολύ γερά κι άντέχουν.

Καμιά φορά στους δυόμιση μήνες, παθαίνουν μια άρρώστεια στα έντερα που λέγεται εξισθημονικά έντεροπατίτις. Αυτήν την άρρώστεια την προκαλούν οι άμοιβάδες.

Αμα όμως περάσουν τον τέταρτο μήνα δεν την παθαίνουν πια.

ΤΟ ΚΟΤΕΤΣΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ

Ο ινδιάνος έχει μεγαλύτερη άντοχή στην κακακαιρία από την κόττα, εκτός από τα μικρά γαλόπουλα, που είναι πιο εύαισθητα από τα κοτόπουλα.

Γι' αυτό το λόγο σε πολλά μέρη δεν κάνουν κοτέτσι για ινδιάνους, γιατί αυτοί προτιμούν να μένουν πάνω στα κλαριά κανενός δέντρου της αούλης.

Είναι όμως πάντα προτιμώτερο το κοτέτσι για την υγεία τους.

Τους φτάνει ένα περιορισμένο ύπστεγο με το έμπροσ μέρος άνοιχτό, ή με σурματοπλεγμα, και με κουρνιάστρες βαλμένες στο ίδιο ύψος.

Στο έρχόμενο να σάς πω για την τροφή των μεγάλων ινδιάνων, καθώς και για τον τρόπο που παχαίνουν.

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΗΤΡΟΣ

000

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

— Πώς σου φάνηκε, Νίκο, ο καινούργιος δάσκαλός σας;

— Αυτός μπαμπά, δεν ξέρει τί λείει!

— Μπα! Γιατί;

— Τη μια φορά μάς λέει ότι δύο και δύο κάνουν τέσσερα και την άλλη ότι ένα και τρία κάνουν πάλι τέσσερα!...

ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΕΛΙΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΗ

α' Αρχόντισσα Ροδίτισσα πώς μπήκες;
ΜΑΒΙΛΛΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

(Στὸν καταυλισμὸ τῶν γυναικῶν πέρα ἀπὸ τὸν Ἀλφειό. Ἡ Φερενίκη καὶ ἡ Καλλιπάτειρα κουβεντιά-
ζουν γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς πυγμῆς, ὅπου παίρνει μέρος
κι' ὁ Εὐκλῆς, γιὸς τῆς πρώτης).

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: ... Πῶς ἀργεῖ ἡ Τιμάνδρα; Δὲν ἔμαθε
τίποτε ἀκόμη; Ἡ καρδιά μου πάει νὰ σπάσῃ. Αἰῶνες μοῦ
φάνηκαν τοῦτες οἱ ὥρες.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ὅπου νάναι θ' ἀκούσης τ' ὄνομα τοῦ
γιοῦ σου, φερμένο ἀπ' τὸν ἀντίλαλο. Καὶ τότε κράτα καλὰ
τὴν καρδιά σου, ἀδελφή, γὰτὶ πιὸ εὐκόλα σπάζει ἀπ' τὴ
χαρὰ παρὰ ἀπ' τὴν λαχτάρα...

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Λές, ἀδελφή, νὰ νικήσῃ ὁ Εὐκλῆς;

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Δὲν τὸ λέω ἐγώ, ὁ πατέρας τὸ λέει...
Ὁ Διαγόρας ὁ Ρόδιος, ποὺ κέρδισε τρεῖς φορὲς τὸ στεφάνι
τῆς ἀγορείας καὶ ποὺ ἕνας Πίνδαρος ἔχει τραγουδήσει τὴ
γενιά του.

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Ἡ εὐχή του ἄς συνο-
δεύῃ σήμερα τὸν Εὐκλῆ μου, τ' ἀγγόνι
του. Ἀς τὸν παραστέκῃ ἀπὸ τὴ χώρα
τοῦ Πλούτωνα, ὅπου βοιάγεται τώρα.
Ἄν ζοῦσε ἐκεῖνος δὲ θὰ φοβόμουν αἶ-
μα... Θάταν κοντά του, θὰ τὸν ὀρ-
μήνευε...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ὅσο γιὰ δασκά-
λους δὲν εἶχε κατώτερους, Φερενίκη, ὁ
γιὸς σου, κι' οὔτε τοῦ λείπουν οἱ πα-
ραστάτες στὸ Στάδιο σήμερα... Οἱ
τρεῖς θεῖοι του, ὁ Δαιμόγης, ὁ Ἀ-
κουσίλαος κι' ὁ Δωριέας, κι' οἱ τρεῖς
Ὀλυμπιονίκες, παρακολουθοῦν τὸν ἀγῶ-
να του, ἀπ' τὴς τιμητικὲς θέσεις ποὺ
τοὺς ἔχουν παραχωρήσει... Μὲ τέτοιο
συγγενολογί, μὲ τέτοια παράδοση, ὁ Εὐ-
κλῆς δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ νικήσῃ.

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Πῶς ξέρεῖς νὰ δίνης
κουράγιο, ἀναπητὴ Καλλιπάτειρα...
Μοῦχεις μεταδώσει τὴν πίστη σου... Δὲ
φοβοῦμαι πιά...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ (σὰν σὲ ἔκσταση):
Ἡ γενιά τοῦ Διαγόρα τοῦ Ρόδιου, ποὺ
πέντε τῆς ἀνδριάντες στολίζουν σήμερα
δίπλα στ' ἀγάλματα τῶν θεῶν, τὴν ἱερά
Ἀλτὴ, δὲ μπορεῖ πιά νὰ νικηθῇ. Τὸ στε-
φάνι τῆς ἀγορείας θὰ πηγαῖν ἀπ' τὸν
πατέρα στὸ γιό κι' ἀπ' τὸ γιό στὸ ἐγ-
γόνι...

ΤΙΜΑΝΔΡΑ (μπαίνοντας): Κρῖμα ποῦ
δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πηγαῖν καὶ στὴς
ἐγγόνες. Ἀλλίως θάχες σήμερα, ἀρχόν-
τισσα, Καλλιπάτειρα, δυὸ παιδιὰ στ'
Ὀλυμπιακὸ Στάδιο νὰ παλεύουν νὰ νὰ
κερδίσουν αὐτὸ τὸ στεφάνι. Τὸν Πεισίρ-
ροδὸ σου καὶ τὴν Τιμάνδρα σου... Μὰ
ἐμεῖς οἱ καυμένες οἱ γυναῖκες δὲν ἔ-
χουμε τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ πατήσουμε
τ' ἀντ' ὀνόματα... Καὶ στεκόμαστε, πέ-
ρα ἀπ' τὸν Ἀλφειό, περιμένοντας νὰ μᾶς φέρῃ ὁ ἀγέρας τ'
ὄνομα τῶν δ' ὀνών μας... Δὲν εἶναι ἀδίκια;

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Δὲν ἔμαθες τίποτε, Τιμάνδρα; Δὲν τέλειω-

σε ἔννοια τ' ἀγῶνα τῆς πυγμῆς;

ΤΙΜΑΝΔΡΑ: Δὲν τέλειωσε, μὰ ἡ ὥρα σιμώνει, θεία
λίγο θ' ἀπ'λαλήσῃ τὸ Κρόνιο ἀπ' τὴς νικητρίες λαχ-
(τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἀκούγεται ἕνα ξέσπασμα ἀπὸ
σάλπισμα καὶ θόρυβος μακρινός).

Νά, τὸ τέλος!... Πηγαίνω νὰ μάθω τὰ νέα κι' ἐλ-
ιὰ φέρω τὴν εἶδηση πῶς ἡ γενιά μας ἀπόχτησε ἕνα
Ὀλυμπιονίκη.

(Φεύγει. Οἱ λαχὲς συνεχίζονται).

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Ὀλύμπιε Δία! Δῶσε νάναι οἱ ἀλαλαχ-
οὗτοί, γιὰ τὴ νίκη τοῦ γιοῦ μου!

(Μπαίνουν 3 γυναῖκες)

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ: Ἀρχόντισσα Φερενίκη, ὁ κόσμος
ζεῖ στὸ Στάδιο τ' ὄνομα τοῦ γιοῦ σου. Τ' ἀκουσα καθα-
ρὰ ὁ Εὐκλῆς ἀπ' τὴ Ρόδο...

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ: Ἐγὼ ἄκουσα κατὶ περισσότερο: Ὁ
κλῆς ἀπ' τὴ Ρόδο νικᾷ στὴν πυγμὴ!

Γ' ΓΥΝΑΙΚΑ: Τ' ἀκουσα κι' ἐγώ. Ἡ φωνὴ τοῦ κήρ-
τράνταξε τὸ Στάδιο... Ἦταν πιὸ δυνατὴ κι' ἀπ' τὴν
π' γιὰ του!

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Νάναι ἀλήθεια, Μεγάλῃ Ἡρᾷ;

(Κάνει νὰ λιποθυμήσῃ).

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Θάρρος, ἀδελ-
φὲς, ἂν κάνης ἔτσι γιὰ ἕνα λόγο ποῦ ἄ-
σες πῶς θάβρης τὴ δύναμη νὰ φιλή-
σῃς λίγὸ τὸ νικητὴ;

ΦΕΡΕΝΙΚΗ (Μὲ νέα φλόγα): Τὰ
εἶναι εὐκόλα ὅλα! Ἐκεῖνος ὁ λόγος
τὰν τὸ δύσκολο ν' ἀκουστῇ... Μὰ
τὸν πῆρε τάχα σωστὰ ἡ ἡχώ; Πές
πάλι θυμίτρα. Νικᾷ στὴν πυγμὴ;
Εὐκλῆς ἀπ' τὴ Ρόδο; Ἐστὶ ἀκου-
σῇς;

ΜΙΑ ΚΡΑΥΓΗ ΑΠ' ΕΞΩ: Ὁ Εὐκλῆς
τοῦ Κλεισθένη, ὁ Ρόδιος, νικᾷ στὴ
πυγμὴ.

ΤΙΜΑΝΔΡΑ (μπαίνει δολόχαρη):
ἄκουσες, θεία; Εἶναι ὁ Νίκανδρος,
προπονητὴς τοῦ γιοῦ σου... Ἐρχε-
νὰ σοῦ φέρῃ τὴν εἶδηση... Εἶναι μὲ
κι' ὁ Πεισίρροδος, μάννα.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ὁ Πεισίρροδος
τώρα εἶναι ἡ σειρά του!
(Μπαίνει ὁ Πεισίρροδος, ὁ Νίκανδρος
καὶ δυὸ ἄλλα ἀγόρια).

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ: Χαίρετῶ τις δυὸ κα-
ρες τοῦ Διαγόρα, μὲ τὴν προσφώνη-
σιν τοῦ ταιριάζει στὴ γενιά τους... Μὰ
ποῦ ταιριάζει στὴ γενιά τους... Μὰ
ἡρώων! Χαίρε Φερενίκη, γιὰ σένα ἐν-
τειλε σήμερα ὁ λαμπρότερος ἥλιος.
Εὐκλῆς στεφανώνεται στὴν πυγμὴ...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ἀδελφή μου
σὲ φιλήσω. Γιὰ σένα τέλειωσε ἡ ἀγωνί-
α γιὰ μένα ἀρχίζει σὲ λίγο...

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: ὦ, χρυσόφτερη φῆμη,
πέτα γοργὴ σὰν τὸν ἀνεμο, σκίσε τὴ
πέλαγα καὶ σταμάτα ἐκεῖ στὸ Ἀλφειό
πάνω ἀπ' τὴν ἑμορφὴ Ρόδο καὶ σὰν
σειρήνα τραγοῦδα τῆς: «Ἐνα ἀκόμα
παιδί σου σὲ στήνει ἀθάνατη στῶν ἀν-
θρώπων τὴ μνήμη!»

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ: Καὶ σύ, Λίνδος, πε-
ρήφανο κάστρο, ρίξε τὰ τεῖχη σου νὰ περάσῃ σὲ λίγο ὁ νικη-
τὴς. Τί τις θες τίς ἐπάλξεις, σὰν ἔχης ἀσπίδα σου τέτοια στήθη;

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ὑστερα πάρε τὸ λόγο ἡχώ καί, ἐν-

Πηγαίνω νὰ μάθω τὰ νέα.

τώντας τὰ μαῦρα νερά τῆς Στυγός,
στεῖλε μήνυμα καὶ στὸν Ἄδη... Νὰ μά-
θῃ ὁ γέρο παππούς πὼς κρατοῦν τὰ
ἀγγόνια τοῦ ἀσβυστη τῆ λαμπάδα ποὺ
ἔναψε πρῶτος...

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Ἀλήθεια, μητέρα,
μαζί μὲ τ' ὄνομα τοῦ ξοδέλφου μου ὁ
λαὸς λέει καὶ τ' ὄνομα τοῦ παπποῦ
μας... Γιά πές μου εἶναι ἀλήθεια πὼς
πέθανε ἐδῶ στὸ Στάδιο;

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ναι, παιδί μου,
ἀπ' τῇ χαρὰ του. Δὲν ἦταν μικρό... Νὰ
δῇ σὲ μιὰ μέρα τρεῖς γιούς νικητὲς στὰ
Ὀλύμπια, οὐτὸς ὁ πιὸ φημισμένος πα-
λῖος Ὀλυμπιονίκης. Ὁ κόσμος τοὺς χαι-
ρετοῦσε κι' ἀναθυμῶταν καὶ τὶς δικές
του τίς νίκες... Κι' ἐκεῖνοι μέσα σὲ κεί-
νο τὸ θοῖαυθο καὶ στὸ πασαλήρημα τοῦ
λαοῦ, ἔτρεξαν καὶ τὸν σήκωσαν στοὺς
ὤμους... Κι' ἐνῶ τὸ Στάδιο τρανταζό-
ταν ἀπ' τ' ὄνομά του, ὁ Δίας ἔστειλε
τὸν Ἑρμῆ τὸν Ψυχοπομπὴ καὶ τὸν πῆ-
ρε, γιατί εὐτυχία δὲν ἔμενε ἄλλη πιὸ
δυνατὴ νὰ νευτῇ στὴ ζωὴ!

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Κι' ἐνῶ θὰ νική-
σω, μητέρα, μόνο πού θάθελα νάσουν
κι' ἐοὺ νὰ μὲ δῆς... Δὲ μπορεῖς νά-
βρης τρόπο νάρθης; Γιατί δὲ σ' ἀφή-
νουν;

ΤΙΜΑΝΔΡΑ: Τί ἀδικία, ἀλήθεια!
Γιατί νὰ μὲ κάμης κορίτσι, μητέρα; Ἐ-
νας γυμναστής ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πη-
γαίνει καὶ νάοχεται μέσα στὸ Στάδιο,
νάβει δίπλα στοὺς ἀθλητὲς, νὰ μιλή μα-
ζί τους... Ἄς ἤμουν τοῦλάχιστον ἕνας
γυμναστής.

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Καὶ δὲ νύνεσαι μὲ τὰ ρούχα τοῦ νυ-
μναστή; Νά, ὁ Νίκανδρος θὰ σοῦ δώσῃ τὰ δικά του, Τιμάν-
δρη...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ (πού δὲ συμμερίζεται τὸ γέλιο τῶν
ἄλλων): Ναι, οἱ παιδοτρίβες κι' οἱ γυμναστὲς ἔχουν τὸ ἐλεύ-
θερο νὰ στριφονυρίζουν γύρω ἀπ' τοὺς ἀθλητὲς, νὰ τοὺς δη-
γοῦν, νὰ τοὺς δίνουν θάρρος. Ἀνάμεσα στὰ γυμνά λιοκαμ-
μένα κορμιά, πού θυμίζουν ζωντανέμένα ἀγάλματα, αὐτοὶ
περπατοῦν ντυμένοι... Μποροῦν μάλιστα ἀν θέλουν νὰ κρύ-
βουν μὲ τὸ μαנדύα τους καὶ τὸ πρόσωπό τους. Μ' ἀνάμεσα
ἐπὶ τὰ διάφορα πέπλα μποροῦν νὰ χαίρουνται τὰ καλλίγραμ-
μα σώματα καὶ νὰ δίνουν θάρρος μὲ τὴ ματιά στὰ δεῖλὰ τὰ
πεταγταρούδια πού πρώτη φορά φτερουγοῦν γιὰ τὴ δόξα...

ΤΙΜΑΝΔΡΑ: Τί ἔπαθες, μάνα;

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Τί ὥραία πού ἦταν ὅταν σταθῇκαμε
ὅλα τὰ παιδιά μπροστὰ στοὺς Ἑλλανοδίκες καὶ δώσαμε πὸν
ὄρκο! Πὼς εἴμαστε ἐλεύθεροι Ἕλληνες, πὼς ποτέ μας δὲν
κάνομε ἀτιμωτικὴ πράξη, πὼς θ' ἀγωνιστοῦμε σύμφωνα μὲ
τοὺς νόμους καὶ δὲ θὰ θελήσουμε νὰ κλέψουμε τὴ νίκη...

ΤΙΜΑΝΔΡΑ: Ἀπὸ ποῖον νὰ τὴν κλέψετε; Δὲν καταλα-
βαίνω...

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Ἄν ἤσουν γτές στὸ Στάδιο θὰ κατα-
λάβαινες, Τιμάνδρη. Ἕνας δρομέας πῆγε νὰ βάλῃ τρικλο-
ποδιὰ σ' ἕναν διπλανό του καὶ τοῦβαλαν πρόστιμο.

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Τί ντροπὴ!

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Καὶ τὸ χειρότερο εἶναι ἄλλο. Μ' ἐκεῖ-
να τὰ γοήματα θὰ στηθῇ ἕνα ἀγαλμα, ἕνας Ζήνας πού νὰ θυ-
μίζει αἰῶνα τὴν κατερναριά τοῦ ἐπὶορκου.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Τὴ μάνα τοῦ συλλογιέμαι! Καλλιτε-
ρα ν' ἀνοῖνε ἡ νῆς νὰ μὲ καταπιῇ παρὰ νάμουν στὴ θέση της.

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Μὴ φοβάσαι, μανούλα. Ἐγὼ θὰ τη-
ρήσω τὸν ὄρκο μου...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Τὸ χρυσὸ μου τ' ἀγῶνι... Πού θὰ μοῦ
φέρῃ τὴ δόξα πρὶν ἰσκόμα φυτώσῃ τὸ χνουδὶ τῆς νιότης στὰ
μάγουλά του... Καὶ τί δὲ θάδιναν νὰ παράστεκα δίπλα του
νὰ τὸ καμαρώνω!...

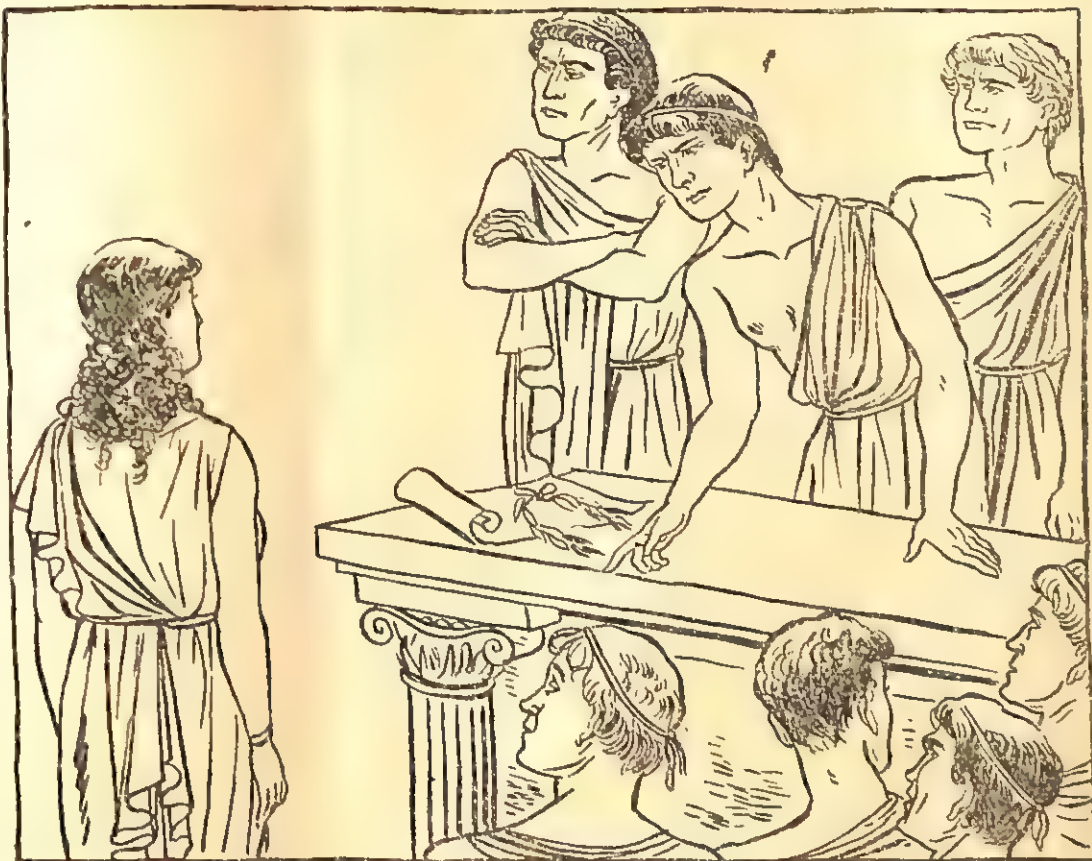
ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ: Θὰ στὸν φέρω ἐγὼ. Καλλιπάτειρα, μὲ τ'
ἀνοῖλι πού φύτεψε ὁ Ἡρακλῆς στὰ σγουρά του μαλλιά...
Πάμε Πεισιρροδε...

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Τὴν εὐχὴ σου, μητέρα.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ἐρχομαι μαζί σου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ: Τί εἶπες, ἀρχόντισσα;

ΦΕΡΕΝΙΚΗ: Πῶς;

Ἦξερες τὴν ποινή;

ΤΙΜΑΝΔΡΑ: Τρελλάθηκες, μάνα;

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Δὲν εἶπα δὲ πὼς θὰ πάω καὶ μέσα
στὸ Στάδιο! Θὰ ξεπροβοδίσω τ' ἀγῶνι μου ὡς τὴν Ἄλτη...
Νὰ πῶ ἕνα λόγο στὸ γυμναστή του...

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Πάμε λοιπόν. (Ἀγκαλιάζει τὴ μητέρα
του καὶ βγαίνουν, ψέλνοντας τὸν Ὀλυμπιακὸ ὕμνο).

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΙΟ

(Ἡ σκηνὴ στὸ Στάδιο τῆς Ὀλυμπίας τὴν τελευ-
ταία ἡμέρα τῶν ἀγῶνων. Οἱ Ἑλλανοδίκες ντυμένοι μὲ
πορφύρα εἶναι καθισμένοι στὶς ἔδρες τους. Κρατοῦν
σκῆπτρο στὸ χέρι. Μπροστὰ τους εἶναι ἕνα πέτρινο
ἐδῶλιο ὅπου εἶναι τοποθετημένα κλαδιὰ φοινικιάς καὶ
στεφάνια ἀπ' ἀργιελιά).

Ἀπ' τὸ πλάι τῆς σκηνῆς φαίνονται λίγες κερκίδες
μὲ θεατὲς. Ἀντίκρου ἀπ' τοὺς Ἑλλανοδίκες ἕνα ὀρό-
σημο ἀπὸ μάρμαρο δείχνει τὸ τέρμα τοῦ δρόμου.

Ἕνας κήρυκας προχωρεῖ στὸ προσκήνιο σαλπίζον-
τας... Ὁ πρῶτος Ἑλλανοδίκης σηκώνεται ὀρθίος καὶ
μιλεῖ στὸ πλῆθος).

ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Πανέλληνες, μὲ τ' ἀγώνισμα τοῦ δρό-
μου, τὸ πιὸ ἀρχαῖο ἀπὸ τ' ἀγώνισματα τῶν Ὀλυμπίων, θὰ
κλείσουμε τὴν ὥραία αὐτὴ πανελλήνια ἐορτὴ τῆς ὀγδοηκο-
στῆς τρίτης Ὀλυμπιάδας. Μ' αὐτὸ ἔκαμαν τὴν ἐναρξὴ οἱ ἀν-
δρες, μ' αὐτὸ κλείνουν τοὺς ἀγῶνες σήμερα τὰ παιδιά. Ἀμέ-
σως θὰ γίνη ἡ στέψη τῶν νικητῶν καὶ θ' ἀκολουθήσῃ τὸ ἐπι-
νίκειο συμπόσιο, ὅπου ἔχει τὸ λόγο ἡ λύρα γιὰ νὰ ὑμνήσῃ
τοὺς ἀντρειωμένους.

Ἀπὸ αὐριο θὰ γυρίσετε πάλι στὰ ἔργα σας, στὶς Πατρί-
δες σας, στὴ ζωὴ σας. Τὰ χέρια σας θὰ πάρουν ξανά τῆς δου-
λειᾶς τὰ σῦνεργα κι' ἀν χρειαστῇ καὶ τὰ ὄπλα. Αὐτὴ ναι ἡ
δόξα σας, αὐτὴ ναι ἡ δύναμή σας, Πανέλληνες, πού τ' ἀφή-
νετε ὅλα τούτα γιὰ τὴν Ἰδέα. Γιὰ νάρθετε ἐδῶ ἀπ' τὰ πέ-
ρατα τῆς Ἑλλάδας νὰ καμαρώσετε τὰ ὥραία κορμιά πού
παλεύουν γιὰ τὸ κλωνάρι τῆς ἀργιελιάς πού φύτεψε κάποτε
ὁ Ἡρακλῆς σ' ἀκροπόταμο αὐτὸ τ' Ἀλφειοῦ...

Θυμηθῆτε τὰ λόγια τοῦ Πέρση ἐκείνου πού ἤρθε μὲ τὸ
Μαρδόνιο κάποτε γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὴ χώρα μας. Σὰν ἔμα-
θε πὼς ἐμεῖς δὲν παλεύουμε ἐδῶ γιὰ βραβεῖα χρηματικά καὶ

(Ἡ συνέχεια στὴν πίσω σελίδα)

ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΕΛΙΑΣ

(Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα)

πώς το μοναδικό έπαθλο των αγώνων είναι ένα κλαδί αγριελιάς, γύρισε κι' είπε στον άρχηγό του με τρόπο: «Παπαί, Μαρδόνιε, με ποιους άντρες μάς έφερεις να πολεμήσουμε που παλεύουμε όχι γι' ασημί και για χρυσάφι παρά μονάχα για την τιμή και την άρετή».

Και δεν είχε άδικο. (Παίρνει ένα στεφάνι στο χέρι του και το δείχνει στους θεατές). Έτουτό τ' άγριλι — ένας κοινός μας δεσμός — όπως ή θρησκεία κι' ή γλώσσα, όπως το αίμα που τρέχει στις φλέβες μας, γίνεται το νήμα που μάς ένώνει σε κάθε ώραίο άγώνα. Έτουτό τ' άγριλι νίκησε το Μαρδόνιο και τον Ξέρξη και θα νικά μέσα στους αιώνες τόν κάθε βάρβαρο.

Τιμή και δόξα ο' όποιον στολίσω μ' αυτό τ' α μαλλιά του. Τ' όνομά του ύψώνεται ως τ' άνφη κι' ό τόπος που τόν έχει γεννήσει γίνεται άθάνατος. Μα στο τέλος όλα αυτά τ' άσημόφυλλα ιερά κλαδιά ένα και μόνο πλέκουν στεφάνι. Κι' αυτό τό φορεί ή Έλλάδα!

Και τώρα, Πανέλληνες, δίνω το σύνθημα για τους άθλητές που προσμένουν έτοιμοι στην άφετηρία. (Κάνει νόημα στον κήρυκα να σαλπίσω).

ΚΗΡΥΚΑΣ: Οί δρομείς ξεκινούν με την ίδια όρμη. Προχωρούν...

ΦΩΝΕΣ ΑΠ' ΤΑ ΠΛΗΘΗ: "Ιτε! "Ιτε παίδες!

ΚΗΡΥΚΑΣ (συνεχίζει την περιγραφή): "Ο Νικόστρατος ό Λακεδαιμόνιος έρχεται πρώτος!

ΦΩΝΕΣ: Χαίρε Νικόστρατε! Χαίρε!

ΚΗΡΥΚΑΣ: "Ο Μνησίλοχος ό "Ηλείος ακολουθεί κατά πόδας τό Σπαρτιάτη.

ΦΩΝΕΣ: Νικά! Νικά, Μνησίλοχε!

ΚΗΡΥΚΑΣ: "Ο Πεισίρροδος άπ' τή Ρόδο που ήταν τρίτος παίρνει τή δεύτερη θέση.

ΦΩΝΕΣ: Φτερά, Πεισίρροδε, τρέχα!

ΜΙΑ ΦΩΝΗ μέσα από τους γυμναστές που περιφέρονται ελεύθεροι στο στίβο: Θάρρος, άγόρι μου, θάρρος!

("Επευφημίες, άλαλαγμοί, ένθουσιασμός. Οί άθλητές φτάνουν μπροστά από τή σκηνή και κατευθύνονται στο γέφυμα. "Ο Πεισίρροδος τρέχει σ' ά βέλος και παίρνει την πρώτη θέση, τερματίζοντας μέσα σε χαρούμενες λαχές).

ΚΗΡΥΚΑΣ (σαλπίζει): "Ο Πεισίρροδος του Κλεόβουλου Ρόδιος νικά στον άγώνα του δρόμου.

Η ΦΩΝΗ ΜΕΣΑ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΓΥΜΝΑΣΤΕΙΣ: "Ολύμπιε Δία! Μεγάλοι θεοί. Γώρα μπορώ να πεθάνω!

("Ο γυμναστής πετά τό πέπλο στους ώμους του ιδρωμένου Πεισίρροδου κι' άποκαλύπτεται πώς είναι ή Καλλιπάτειρα, ντυμένη άντρίκια).

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Μιά γυναίκα! Μιά γυναίκα μέσα στο Στάδιο τής "Ολυμπίας!

Β' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Φρικτή ιεροσυλία! Πρωτάκουστο!

Γ' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Νά την πιάσουν χμέσως! Νά την τιμωρήσουμε έδω, επί όπου.

(Τό πλήθος ταραίζεται, σηκώνεται όρμη, δείχνει την Καλλιπάτειρα).

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: "Ησυχία! "Ο κήρυκας να σαλπίσω. (Σάλπισμα). Στις θέσεις σας όλοι. Στή χώρα τής Θέμιδος

δέν καταδικάζεται άναπολόγητος κανένας. Φέρετε την ένοχη να κριθή.

("Η Καλλιπάτειρα έρχεται μόνη της και στέκεται περήφανη μπροστά στους Έλλανοδίκες).

Β' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ "Οιουαί! Γένος! Πατρίδα!

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Καλλιπάτειρα, κόρη του Διαγόρα, Ροδίτισσα.

Γ' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Του Διαγόρα του Ρόδιου του "Ολυμπιονίκη!

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ναι, του πυγμάχου, που νίκησε τρεις φορές στα "Ολύμπια και που βρίσκεται ό άνδριάντας του μέσα στην "Αλτη.

ΦΩΝΗ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΕΣ: Κόρη "Ολυμπιονίκη!

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ (γυρίζει στο πλήθος): Κι' άδελφή. Άνάμεσό σας κάθονται σε τιμητικές θέσεις τά τρία μου άδελφια κι' οι τρεις "Ολυμπιονίκες. "Ο "Ακουσίλαος, ό Δαμάτηγος κι' ό Δωριέας, Παγκρατιστές και πυγμάχοι! Και νά, δίπλα τους, κι' ό μικρός "Ολυμπιονίκης μας, τής άδελφής μου τής Φερενίκης ό γιός, ό Εύκλης. Σήμερα στεφανώνεται στην πυγμή... Κι' έδω δίπλα σας ένας ό τελευταίος υπερασπιστής μου, τό στερνοπαίδι μου, ό Πεισίρροδος, τό νέο βλαστάρι που ξεπετάχτηκε από τή ρίζα του Διαγόρα. Γι' αυτόν άποτόλμησα σήμερα τούτη την πράξη. Δέ μπορέσα να προσμένω τή νίκη του έξω άπ' την "Αλτη!

ΦΩΝΕΣ: Χάρη! Χάρη!

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: "Ηξερες την ποιή;

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Ναι ό νόμος όρίζει να γκρεμίζεται ή παραβάτις άπ' την κορφή του Τυπαίου. "Ομως καμμία δέ γκρεμίστηκε ως τά σήμερα.

Β' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Γιατί είσαι ή πρώτη π' αποτολμάς τέτοια ιεροσυλία.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Είναι τόσο βαρύ λοιπόν τό έγκλημα μιάς μητέρας, που θέλει να καμαρώση τό γιό της στην πιο τιμημένη στιγμή τής ζωής του; Είναι τόσο κακό τό να θέλη μιά Έλληνίδα που τό γένος της ύμνησε ένας Πίνδαρος και που στον αιώνα θά τό στολίζουν πρόνοια άντρείας να δη κι' αυτή με τά μάτια της τά γενναία κορμιά που παλεύουν για την άθάνατη δόξα;

("Ο Εύκλης βγαίνει μέσα άπ' τους θεατές και πλησιάζει τους Έλλανοδίκες).

ΕΥΚΛΗΣ: "Εχω μάθει πώς ένα παιδί δέν έπιτρέπεται ναχη γνώμη μπροστά στους μεγάλους... Μ' άν μου δώσε την άδεια...

Β' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: "Ας μιλήση ό Εύκλης.

ΕΥΚΛΗΣ: "Η θεία μου δέν είναι όμοια με τις άλλες γυναίκες... Σ' εκείνη χρωστούμε την νίκη κι' έγώ κι' ό Πεισίρροδος.

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ (παίρνοντας θάρρος): Θέλετε να σας πω τό τραγούδι που έγραψε ό Πίνδαρος για τό Διαγόρα που Ρόδιο και για τή γενιά του; Από τό Ρόδιο και για τή γενιά του; Τή μητεσσάρων χρονών τόχω μάθει άπ' τή τέρα μου... Είναι χαραγμένο με όλόχρυσα γράμματα σε μιά στήλη μαρμαρίνη στην πλατεία τής Λίνδου.

ΕΥΚΛΗΣ: "Εκείνη μάς έβαλε τή λαχάρα να τό κερδίσουμε πόσο μικροί τό στεφάνι.

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Μιλούσε πάντα

και τή λαχάρα π' άφήκε ό παπός ναμμένη στα χέρια μας και που — κι' έμεις άναμμένη χρωστούμε να — άφήσουμε στα παιδιά και στ' άγγέλους.

ΕΥΚΛΗΣ: Πόσες ιστορίες πόσα άδωστα δέ μάς έχει διηγηθή για παλιούς άθλητές δοξασμένους.

ΠΕΙΣΙΡΡΟΔΟΣ: Ξέρω πώς ό τούς μου πέθανε έδω μέσ' στο Στάδιοταν είδε "Ολυμπιονίκες τους γιούς.

Μ' αυτά με νανούριζε ή μητέρα του του είδους τις ιστορίες μάς έλε άκτίς γ' ά παραμύθια. Κι' όλα τά λειώνει με τά ίδια λόγια: «Καμιά κορνα, παιδί μου, ούτε κι' ή πολύχρυση Λυδοΰ βασίλισσα του Κροίσου, δέν δέσαν τό στεφάνι τής αγριελιάς!».

(Γυρίζει στη μητέρα του)

Ναι μητέρα! σε σένα άξίζει αυτό στεφάνι. Άν μου τό δώσουν σε μέν, έγώ θά τό βάλω στα δικά σου μαλλιά. (Ένας λυγμός κόβει τά λόγια του).

ΦΩΝΕΣ ΑΠ' ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ: Χάρη! Χάρη!

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ (στην Καλλιπάτειρα).

"Αρχόντισσα δέ μιλάς; Βλέπω δακρύμένα τά μάτια σου...

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ: Δέ θαμ' ή πρώτη άπ' τή γενιά μου που θά πεθάνει στην ιερή όλυμπία άφου άειώθηκαν στην τιμή. Είμαι έτοιμη, Έλλανοδίκες.

(Τά παιδιά άγκαλιάζουν την Καλλιπάτειρα. Τό πλήθος κρατεί την άνάμνησή του. Οί έλλανοδίκες μιλούν ψιθυριστά μεταξύ τους για λίγο...).

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Καλλιπάτειρα, κόρη, μητέρα, άδερφή και συγγένισή ήρώων, ή Έλλανόδικη "Επιτροπή των άγώνων σε συγχωρεί για την τόλμη σου βραβεύοντας έτσι την άρετή τής γενιάς σου.

ΦΩΝΕΣ: Χαίρε Καλλιπάτειρα, μάτι ήρώων!

Α' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ (συνεχίζει μιλάει για να μη γίνει παράδειγμα ή περίπτωση σου στις άλλες γυναίκες, ψηφίζοντας σου σήμερα κι' έμπρός, οι γυμναστές θά περιφέρονται κι' εκείνοι γυμναστές θά άθλητές μέσ' στο στίβο. (γέλιος).

Β' ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΗΣ: Και τώρα στέψη των νικητών. "Ας έρθουν εκείνοι που νίκησαν στο πένταθλο. ("Ο κήρυκας που νίκησαν ό Έλλανόδικης τό άναγγέλλει καθέναν ό "Ελλανόδικης τό στεφανώνει και τό πλήθος χειροκροτεί και ζητωκραυγάζει κάθε φορά).

ΚΗΡΥΚΑΣ: "Ο Νικόμαχος του Βρασίδα, Λακεδαιμόνιος στεφανώνεται στο στίβο.

"Ο "Ηρώνδας του Δημογένη Θηβαίου νικά στην πάλη.

"Ο Μνησίλοχος του Θαλή, "Αθηναίος νικά στο άκόντιο.

"Ο Εύκλης του Πλεισθένη από τή Ρόδο στεφανώνεται στην πυγμή.

"Ο Πεισίρροδος του Κλεόβουλου Ροδίος, τό άγγόνι του Διαγόρα κι' ό γιός τής αρχόντισσας Καλλιπάτειρας παίρνει τό στεφάνι στο δρόμο.

("Η Καλλιπάτειρα άγκαλιάζει τά δικά παιδιά και φιλεί τό στεφάνι τής αγριελιάς στα μαλλιά τους. "Υστερα προχωρεί άνάμεσό της κατά την έξοδο ένός λαός ψάλλει τόν "Ολυμπιακό ύμνο).

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

Ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ

Ἄν γυρίσουμε χιλιάδες καὶ χιλιάδες χρόνια πρὸς τὰ πίσω, θὰ βρούμε ὅτι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ εἶναι κάτι σὰν

κι' αὐτὸ πού λέγαμε στὸ προηγούμενο σημείωμά μας. Δηλαδή, ὅτι οἱ πρῶτοι καὶ μακρυνοὶ πρόγονοί μας, ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ, δὲν ἀναγνώρισαν ἀμέσως τὸ λάθος τους, ἀλλὰ θέλησαν νὰ τὸ κρύψουν μὲ δικαιολογίες.

Φαντάζεσθε ὅτι ἂν καὶ οἱ δύο τους μετάνοιωναν εὐλικρινὰ γιὰ τὴν παρακοή τους κι' ἐπεφταν στὰ γόνατα, ζητώντας τὸ ἔλεος τοῦ Πλάστη τους, δὲν θὰ τοὺς συγχωροῦσε ὁ Θεός; Ἀντὶ τοῦ νὰ κάμουν αὐτὸ, τί ἔκαναν; Ἀρχίσαν νὰ ἀραδιάζουν ἀνόητες δικαιολογίες, γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι δὲν ἔφταιγαν.

Γιὰ ἃς κυττάζουμε μιὰ ματιὰ τὸ κείμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πού ἀναφέρει γιὰ τὴ πτώση τῶν πρωτοπλάστων. Τί γράφει ἐκεῖ;

Πρῶτα-πρῶτα ὁ Θεὸς δὲν τοὺς ρώ-

τησε γιὰ τὴν ἔκτασιν τὴν παρακοή. Δὲν τοὺς ζήτησε νὰ τοῦ πουν τὸ λόγο τῆς παρακοῆς τους. Τοὺς ρώτησε ἂν ἐτήρησαν τὴν ἐντολή Του.

Ὁ Ἀδὰμ, πρῶτος, ἀντὶ νὰ ἀπαντήσῃ μὲ εὐλικρίνεια καὶ ἀνοιχτά: Ναί, Κύριε, ἔχομε παραβῇ τὴν ἐντολή Σου καὶ Σὺ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς συγχωρήσῃς, τί ἀπαντᾷ; Ἡ γυναίκα πού ἔδωκε νὰ εἶναι μαζί μου, αὐτὴ μὲ ἔδωκε καὶ ἔφαγα ἀπ' τὸ δένδρο τὸ ἀπαγορευμένο. Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι σὰν νὰ ἔλεγε πρὸς τὸ Θεό: Κύριε, ἐγὼ δὲν φταίω. Ἐσὺ φταῖς, γιὰτὶ ἐσὺ μοῦ ἔδωκες αὐτὴ τὴ γυναίκα καὶ αὐτὴ μὲ παρεκίνησε νὰ φάω. Δηλαδή, ὁ Ἀδὰμ ὅχι μόνον δὲν ἀναγνωρίζει τὸ λάθος του, ὅχι μόνον δὲν ζητάει συγχώρηση γι' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ προσπαθεῖ νὰ ρίξῃ τὴν εὐθύνη στὸν ἴδιο τὸ Θεό. Τὰ ἴδια, πᾶνω κάτω, κάνει καὶ ἡ Εὐὰ.

Ἔτσι τὸ πρῶτο λάθος τους, τὴν παρακοή, τὴν ἀκολουθεῖ καὶ δεύτερο: Ἡ ἀνελικρίνεια, ἡ προσπάθεια νὰ κρύψουν τὴν ἀλήθεια, μὲ ψευδοδικαιολογίες. Καὶ δὲν ξέρετε κανεὶς ποῖο νὰ θεωρήσῃ ὡς μεγαλύτερο ἁμάρτημα; Τὸ πρῶτο, τὴν παρακοή τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἢ τὸ δεύτερο, τὴν ἀνελικρίνεια. Γιατί, ἂν γινόταν μὲν τὸ πρῶτο, δὲν γινόταν ὅμως καὶ τὸ δεύτερο, ἴσως ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἦταν ἀναγκασμένος νὰ τιμωρήσῃ τόσο αὐστηρὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ συμπέρασμα; Μά, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο δύσκολο: Εἶναι αὐτὸ πού βάλαμε ὡς ἐπιγραφή στὸ σημερινὸ μᾶς σημείωμα: Ὅτι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ κρύβουμε, νὰ σκεπαζοῦμε τὴν ἀλήθεια, χρησιμοποιώντας τὸ ψέμμα. Καὶ ὅπως λέγαμε τὴν περασμένη φορὰ, ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἀρχίζει ἀπ' τὸν ἑαυτὸ μας. Προσπαθοῦμε ἀπ' αὐτὸν πρῶτα-πρῶτα νὰ κρύψουμε τὴν ἀλήθεια. Ἄν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ὁμολογοῦσαν τὸ σφάλμα τους, πρῶτα στὸν ἑαυτὸ τους, δὲν θὰ γινόταν αὐτὸ πού ἔγινε. Θὰ καταλάβαιναν τὸ κακὸ πού ἔκαναν, θὰ τὸ ὁμολογοῦσαν μὲ ταπεινὴ σὺν τῷ Θεῷ καὶ θὰ τοῦ ζητοῦσαν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ.

Ἔτσι καὶ μεῖς τὴν παθαίνομε μερικὲς φορές. Γιατί δὲν εἴμαστε εὐλικρινεῖς στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας, ἀρχίζουμε τίς ψευδοδικαιολογίες πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ στὸ τέλος ἀρχίζουμε τίς ψευτιὲς καὶ πρὸς τὸν ἴδιο τὸ Θεό. Σὰν νὰ μὴ ξέρε Ἐκεῖνος τί ἀκριβῶς μᾶς ἔχει συμβῇ καὶ σὰν νὰ μπορούμε ποτε νὰ κρυφτοῦμε ἀπὸ τὴ ματιὰ Του. Καὶ ὅλα αὐτὰ, γιὰτὶ ξεχνοῦμε, πῶς παντοτεινὰ πρότυπό μας πρέπει νὰ ἔχωμε τὸ μοναδικὸ πρότυπο γιὰ κάθε ἄνθρωπο, πού θέλει νὰ γίνῃ καλύτερος ἀπὸ ὅτι εἶναι: Τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό.

Ο ΠΑΤΕΡ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Τὰ σοφὰ λόγια τῶν Σπαρτιατῶν Πότε καὶ ἀπὸ ποιους εἰπώθηκαν οἱ παρακάτω φράσεις

- 1) Τὶ δαὶ ἐκεῖνος ἐμοῦ μείζων, εἰ μὴ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος;
- 2) Εἰ λέγοι τὰ ἄριστα, πράττει δὲ τὰ κάλλιστα.
- 3) Καλῶς ἔχον ἐστὶν τοσοῦτους νέους πιστεύειν τῷ τῇ ἑαυτοῦ πατρίδα παραδιδόντι;
- 4) Ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν βουλόμενον.
- 5) Οὐκοῦν σὺ ἂν σιωπᾷς οὐδενὸς ἄξιος εἶ.
- 6) Καὶ τί μέγα ἢ θαυμαστὸν ποιοῦσιν, εἰ ἐν ἔτεσι πέντε μιὰ μόνον ἡμέρα δικαιοσύνη, χρῶνται.
- 7) Μᾶλλον τοὺς Μήδους λακωνίζειν.

- 1) Τὶ δαὶ ἐκεῖνος ἐμοῦ μείζων, εἰ μὴ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος;

Δηλαδή: Καὶ πῶς ἐκεῖνος εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ μένα ἂν δὲν εἶναι πιὸ δίκαιος καὶ πιὸ μυαλωμένος;

Τὴ φράση αὕτη τὴν εἶπε ὁ Ἀγησίλαος Βασιλιάς τῆς Σπάρτης (442-358 π. Χ.). Ἦταν μικρόσωμος, ἀσθενικὸς καὶ κουτσός. Εἶχε ὅμως πολὺ μυαλὸ καὶ ἦταν ἱκανώτατος στρατηγός. Οἱ Μικρασιάτες συνήθιζαν νὰ λένε μεγάλο τὸ Βασιλιά τῶν Περσῶν. Μὰ ὁ Ἀγησίλαος ἀπόρησε. Ἀλλὰ πῶς μπορεῖ, ἐννοοῦσε, νὰ εἶναι μεγαλύτερός μου ἀφοῦ δὲν εἶναι οὔτε πιὸ δίκαιος οὔτε πιὸ μυαλωμένος;

- 2) Εἰ λέγοι τὰ ἄριστα, πράττει δὲ τὰ κάλλιστα!

Καὶ αὕτη εἶναι φράση τοῦ ἴδιου τοῦ Βασιλιά Ἀγησίλαου. Ἦταν ἡ ἀπάντησις πού ἔδωσε σὲ κάποιους πού τὸν ρώτησαν ποῖο εἶναι τὸ ἀσφαλέστερο μέσο γιὰ νὰ προκαλέσῃ κανεὶς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀνθρώπων:

Ἐάν, εἶπε, λέγει τὰ κάλλιστα καὶ πράττει τὰ ἄριστα.

- 3) Καλῶς ἔχον ἐστὶν τοσοῦτους νέους πιστεύειν τῷ τῇ ἑαυτοῦ πατρίδα παραδιδόντι;

Δηλαδή: Εἶναι φρόνιμο νὰ ἐμπιστευ-

σαι τοσοῦτους νέους σ' ἓνα ἄνθρωπο πού προδίδει τὴν πατρίδα του;

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Ἀγίδος τοῦ Ἀρχιδάμου: Ὅπως ξέρετε ὁ Ἀγὶς ὁ Ἀρχιδάμου ἦταν σύγχρονος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἀγωνίστηκε ἡρωικὰ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας του. Νικήθηκε καὶ φονεύθηκε στὰ 330 π. Χ. στὴ Μάχη τῆς Μεγαλοπόλεως, ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρο ἐπίτροπο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ὁ Ἀγὶς εἶχε διαταχθῇ ἀπὸ τοὺς ἐφόρους νὰ ἀφῇ τοὺς καλλίτερους στρατιώτες τοῦ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ κάποιον ἄνθρωπο πού προσφερόσθαι νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ

στὴν ἀκρόπολιν τῆς πατρίδας του, μὲ σκοπὸ βέβαια, νὰ βοηθήσῃ τοὺς Σπαρτιάτες ἐχθρούς του, νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν του.

Καὶ θεωρεῖται φρόνιμο, τοὺς εἶπεν ὁ Ἀγὶς νὰ ἐμπιστευθῇ τοσοῦτους στρατιώτες σ' ἓνα ἄνθρωπο πού προδίδει τὴν πατρίδα του;

- 4) Ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν βουλόμενον.

Δηλαδή: Εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμᾷ με πολλοὺς ἐκεῖνος πού θέλει νὰ ἀρχῇ πολλῶν.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀγίδος τοῦ Ἀρχιδάμου.

Ὅταν οἱ φίλοι καὶ πατριῶτες τοῦ ἦ θέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ κάμῃ μάχην στὴν Μαντινεία γιὰτὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἦταν πάρα πολλοὶ καὶ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς δικούς του ὁ Ἀγὶς τοὺς εἶπε:

Εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμᾷ ἐναντίον περισσότερων ἐκείνος, πού θέλει νὰ βασιλεύῃ πολλῶν.

- 5) Οὐκοῦν σὺ ἂν σιωπᾷς οὐδενὸς ἄξιος εἶ.

Δηλαδή: Ἐάν, ἐσὺ σιωπᾷνεις δὲν εἶσαι ἄξιος γιὰ τίποτα.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Ἀγίδος τοῦ Ἀρχιδάμου: Ἦταν σὲ κάποιο Σοφιστὴ πού τοῦ εἶπε: «Πάντων λόγος ἐστὶ κράτιστος». Δηλαδή: Ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα ὁ λόγος ἔχει τὴν μεγαλειότερη ἀξία.

Ὅστε ἐσὺ ὅταν σιωπᾷνεις δὲν ἀξίζεις τίποτα, ἦταν ἡ πληρωμένη ἀπάντησις τοῦ Σπαρτιάτη Βασιλιά πού εἶχε γιὰ πίστιν του πῶς «τὰ πολλὰ λόγια εἶναι φάτνη».

- 6) Καὶ τί μέγα ἢ θαυμαστὸν ποιοῦσιν, εἰ ἐν ἔτεσι πέντε μιὰ μόνον ἡμέρα δικαιοσύνη, χρῶνται.

Δηλαδή: Καὶ τί σπουδαῖο καὶ ἄξιο θαύμασμου κάνουν, ἂν μέσα σὲ πέντε χρόνια μόνον μιὰ μέρα εἶναι δίκαιοι.

Καὶ τὴ φράση αὕτη τὴν εἶπεν ὁ Ἀγὶς ὁ Ἀρχιδάμου, ὅταν μερικοὶ φίλοι τοῦ ἐπαινοῦσαν τοὺς Ἡλείους γιὰτὶ στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ἔκριναν δικαιοτάτα.

Μὰ ὁ Ἀγὶς δὲν ἔβρισκε «θαυμάσιο» τὸ νὰ εἶναι δίκαιοι μόνον μιὰ μέρα μέσα σὲ 5 χρόνια. (Ὅπως ξέρετε οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες γίνονταν στὴν Ὀλυμπία κάθε χρόνια).

- 7) Μᾶλλον τοὺς Μήδους λακωνίζειν: Μᾶλλον, δηλαδή, οἱ Πέρσες μιμοῦνται τοὺς Σπαρτιάτες.

Τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι τοῦ Ἀγησίλαου τοῦ Βασιλιά τῆς Σπάρτης γιὰ τὸν ὁποῖο μιλήσαμε καὶ προηγουμένως.

Κάποτε τοῦ εἶπαν ὅτι οἱ Σπαρτιάτες Μηδίζουν: (δηλαδή μιμοῦνται τοὺς Μήδους — τοὺς Πέρσες).

Ὅχι τοὺς εἶπε: Οἱ Πέρσες λακωνίζουν

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΤΟ ΤΕΛΟΣ

С. Дортов, вице-президент «Тра

"Όταν βγήκαν στην παραλία, ὁ Κόρσος τὴν κάθισε σ' ἓνα βράχο.

[illegible]

δηχτή στην πιο σκοτεινή γωνιά της μεγάλης τραπεζαρίας που στους καναπέδες της τους είχαν ξαπλώσει.

Ο Κύρος Σμιθ έτρεξε, τον άρπαξε από το χέρι, και τον έφερε στο λόρδο Γλένερ-δαν.

— Μυλόρδε του είπε, έδω και αρκετά χρόνια, αφήστε στο νησί Ταβόρ έναν κακοποιό. Σήμερα όμως, έχω την πολλή μεγάλη ευχαρίστηση να σας παρουσιάσω έναν άθροωπο, που το θεωρώ τιμή μου να τον ονομάζω φίλο μου! Και τώρα δεχθήτε τις πιο θερμές μας ευχαριστίες, έμένα και των φίλων μου, γιατί μάς σώσατε από βέβαιο θάνατο... Πώς όμως σκεφθήκατε να έρβατε σ' αυτή τη μεριά του ώκεανού, όπου ποτέ δεν περνούν πλοία;

— Πήγαμε στο νησί Ταβόρ, για να δρούμε και να φέρουμε πίσω τον "Αύρτον, σύμφωνα με την υπόσχεση που του είχα δώσει. "Εκεί όμως δρήκαμε τη σημείωσή σας...

— Ποιά σημείωσή μας; ρώτησε ο Κύρος Σμιθ.

— Μιά σημείωση στην καλύδα του "Αύρτον που έγραφε πως ο "Αύρτον βρίσκεται στο νησί Λίγκολν μαζί με πέντε "Αμερικανούς ναυαγούς. "Όπως έγραφε και το γεωγραφικό μήκος και πλάτος, ήταν πολύ εύκολο να έρθουμε. Μόνο που δεν φανταζόμαστε πως αντί για νησί θα βρίσκαμε μόνο μία θαλασσόπετρα!

— Το νησί καταστράφηκε από σεισμό... είπε ο μηχανικός. Θα σάς τα διηγηθούμε αργότερα. "Αλλά αυτό το σημείωμα που λέτε...

— Το άφησε στο νησί Ταβόρ ο πλοίαρχος Νέμος! φώναξε ο Πένκροφ. Γι' αυτό έλυσε το τρεχαντήρι μου... Μ' αυτό πήγε στο νησί... Τι σάς έλεγα; "Ο φύλακας αγγελός μας, μάς προστάτεψε και πέρα από τον τάφο!

— Που θα το βάλω αυτό, κύριε; άκούστηκε ξαφνικά να ρωτάη το μηχανικό ο "Αύρτον.

— Ποιό πράγμα φίλε μου;

— Το κιβώτιο με τα πετράδια! είπε ο "Αύρτον. Το έχω έδω μαζί μου!

— "Αύρτον, μη μου πής πως έβαλες σε κίνδυνο τη ζωή σου για να σώσης το κιβώτιο!

— "Ήταν το λιγότερο που μπορούσα να κάνω για σάς! είπε ο "Αύρτον. "Όταν άρχισε ο σεισμός, έτρεξα στο Γρανίτιον Παλάτι και το πήρα... Νάτο κύριε Σμιθ!

— Τι σάς έλεγα; είπε με συγκίνηση ο μηχανικός σφίγγοντας το χέρι του "Αύρτον. Είναι ένας θαυμάσιος άνθρωπος...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οί ναυαγοί — έκτος από τον καυμένο τον Τόπ και τον Τζάπ που χάθηκαν στην καταστροφή, γύρισαν σε λίγο στην πατρίδα τους. "Εκεί έμαθαν πως ο πόλεμος είχε τελειώσει με νίκη των Βορείων.

Ευχαρίστησαν θερμά τους σωτήρες τους, και τους χάρισαν μερικά από τα ωραιότερα πετράδια τους.

"Επειτα, πούλησαν μερικά άλλα, κι' άγόρασαν μια άπέραντη έκταση στο Τεξάς, που είχε ποτάμι, και λόφους και λίμνες. "Εφτίασαν ένα τεράστιο αγρόκτημα, που τ' ονόμασαν «Λίγκολν». Ονόμασαν μια λίμνη «Γράντ» και το ποτάμι «Ποταμό της Ευχαριστίας».

"Εκεί μάζεψαν όλους τους φίλους που είχαν, κι' έχτισαν ένα χαριτωμένο μικρό χωριό, με το σχολείο του και την εκκλησία του. Δεν χώρισαν ποτέ. "Ο Κύρος Σμιθ ήταν ο αρχηγός τους πάντα, κι' όσο για τον "Αύρτον και τον Πένκροφ, παράτησαν τη θάλασσα, παντρεύτηκαν, κι' έγιναν καλλιεργητές της γής... Είχαν άπέραντα κτήματα, και πολλά κοπάδια... "Ο Γεδών Σπίλετ, έβγαλε κι' έφημερίδα: Τον «Κήρυκα της Λίγκολν».

Ο Νάβ έζησε πάντα κοντά στον κύριο

ΟΙ ΨΕΥΖΙΕΣ ΤΟΥ ΜΥΝΧΑΟΥΖΕΝ

Η ΦΑΛΑΙΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΟΨΑΡΟ

— "Όλοι σας βέβαια ξέρετε την ιστορία του "Ιωνά με το Κήτος, άρχισε μία μέρα να διηγείται ο Βαρώνος Μυνχάουζεν στους φίλους του.

"Εμένα λοιπόν που με βλέπετε, μου έτυχαν περιπέτειες ακόμη πιο καταπληκτικές από του "Ιωνά.

Πάρτε για παράδειγμα αυτό που μου έχει τύχει με τη φάλαινα. Μά' εξηγήνμαι: μία φορά σε κάποιο μου ταξίδι, το καράδι μας έτυχε να τρακάρη πάνω σε μία φάλαινα.

Και τί φάλαινα ήταν εκείνη, Θεέ και Κύριε! Μισό χιλιόμετρο μακρος, τόσο που μάς έκοβε τον ορίζοντα, σά βουνό. "Όταν ήρθε κι' έπεσε πάνω στο καράδι μας, κόντεψε να το κάνει κομμάτια. "Εμένα χώθηκε το κεφάλι μου στους ώμους με τρόπο που χρειάστηκε να περάση ένας μήνας για να τραβηχτή σιγά-σιγά. Έναν δε ναύτη τον πέταξε έξω από το πλοίο με τόση δύναμη το τραντάγμα, που βρέθηκε ψηλά, στους ούρανους. Ευτυχώς που πρόφτασε κι' άρπαξε μία άγριόχνηνα που πετούσε από τη μυτη, κι' έτσι έπεσε μαλακά-μαλακά στη θάλασσα, σά με άλεξιπτωτο. Κρατώντας την δε από το λαιμό, την έκαμε να πλύνει και να τον τραβήξει ως το πλοίο μας όπου τον περισυμμαζεψαμε.

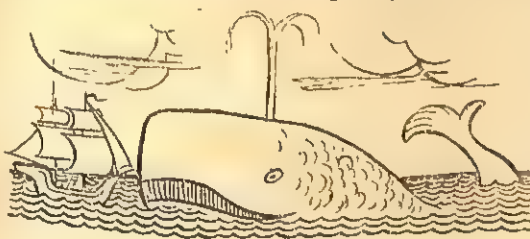
Λοιπόν η φάλαινα στη μανία της, έκοψε την άγκυρά μας και την κατάπιε...

"Αναγκαστήκαμε φυσικά να την αφήσωμε. Τον άλλο χρόνο όμως, περνώντας από το ίδιο μέρος, βρήκαμε την φάλαινα ψόφια.

Της κόψαμε το κεφάλι, και άνακαλώσαμε την άγκυρα στο λαιμό της, όπου είχε σταθεί και την είχε πνίξει. Μαζύ βρήκαμε και καμπόσες κουλούρες σκοινί, όμως δεν μπορώ να πάρω όρκο πως ήταν από το δικό μας το καράδι, και προκειμένου να σάς πω μία άνακρίβεια, καλύτερα να μην πω τίποτε...

Αυτά με τη φάλαινα.

Τώρα άκούστε για το σκυλόψαρο:

"Ετυχε να κολυμπάω ολόγυμνος σε μια έρημη άκτή, όταν ξαφνικά βλέπω να καταβάνη ένα τεράστιο σκυλόψαρο με την στοματάρρα του όρθάνοιχτη για να με καταπιή...

Δεν ήταν τρόπος να κάνω πίσω... "Ωστόσο δεν τάχασα: τη στιγμή που θα μ' έπιανε και θάρχιζε να με αλέθη με τα δόντια του, έγώ κόβω μία βουτιά, και πέφτω ίσια στο λαρύγγι του.

"Όταν το σκυλόψαρο έκλεισε το στόμα, έγώ ήμουν πιά μες στο στομάχι του, που ήταν σαν ένα μικρό, ζεστό δωμάτιο ταπετσαρισμένο με χαλιά.

"Όταν λοιπόν βρέθηκα εκεί, σαν καληώρα τον "Ιωνά μες στην κοιλιά του κήτους, άρχισα να χοροπηδάω, να κλωτσάω και να κάνω κάθε λογής παλαδομάρα για να ταραχτή το στομάχι του σκυλόψαρου, και να με φτύση.

Είμαι βέβαιος πως αν πρόφταινα θα το κατάφερνα.

Δεν πρόφτασα όμως, γιατί το σκυλόψαρο το έπιασε ένα μεγάλο ιταλιάνικο μπάρκο και το τσούρμιο το άνεδασε στο κατάρωμα για να το κόψουν καθώς άκουσα κομμάτια, και να τ' αλατίσουν.

Μου κόπηκε η χολή: έχει γούστο έλεγα καθώς κόβουν το ψάρι να με κατατομήσουν. Νά γλυτώσω από τέτοια δόντια, και να πάω από μαχαίρι!

Με την πρώτη όμως μαχαίριά στην κοιλιά του ψαριού, έγώ που είδα ξαφνικά το φώς, άρχισα να φωνάζω:

— Νό! Νό σινιόρ! Πιετά! "Ελεος!

Καθώς άκουσαν οί ναύτες το ψάρι να μιλάη ιταλικά και να τους παρακαλή να μην το κόψουν, τ' άχασαν, και πίστεψαν πως στην κοιλιά του είχε κρυφτή ο ίδιος ο διάβολος.

"Εγώ όμως τραβώντας το μαχαίρι που είχε μείνει στην κοιλιά του ψαριού και μεγαλώνοντας το άνοιγμα, κατάφερα να βγω, και να τους διηγηθώ με λίγα λόγια την ιστορία μου.

Οί άγαθοί εκείνοι ναύτες θαύμασαν πολύ, κι' ο καπετάνιος ήταν πρόθυμος να με πάη όπου θέλω.

"Εγώ όμως άφου την ευχαρίστησα, έπεσα ξανά στη θάλασσα, κι' έβητασα κολυμπώντας στο μέρος που είχα αφήσει

τα ρούχα μου.

Τρείς ώρες είχα μείνει μέσα στο σκυλόψαρο. Καθώς όμως έμαθα αργότερα, εκείνοι οί ναύτες, έλεγαν πως έμεινα τρείς μέρες. Οί ιταλιάνοι είναι ψεύτες από φυσικού τους...

του, κι' ήταν ο πιο εύτυχισμένος νέγρος του κόσμου.

"Ο "Ερμπερτ σπούδασε μηχανικός. "Όταν ύστερ από δέκα χρόνια, μαζεύτηκαν στο σπίτι του Κύρου Σμιθ για να γιορτάσουν την επέτειο της σωτηρίας τους από το «Ντάγκαν» ο Πένκροφ είχε τρία παιδιά, κι' ο "Αύρτον τρία... "Όσο για τον "Ερμπερτ, τους παρουςίασε τη μηστή του, μία χαριτωμένη, σεμνή κο-

πέλλα που ήταν δασκάλα στο σχολείο. "Ήταν όλοι πολύ εύτυχισμένοι, κι' έτσι έζησαν ως το τέλος της ζωής τους, ως τον καιρό που άσπρομάλλης πιά ο Πένκροφ έπαιρνε στα γονατά του τα παιδιά του "Ερμπερτ και τα εγγόνια του, και τους διηγόταν τις θαυμαστές τους περιπέτειες στο «Νησί του Μυστηρίου».

ΤΕΛΟΣ

300

Τα παιδια χραφουν

Η ΒΥΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ

Κλίκ, κλάκ, κλίκ κλάκ... άργαυλά ή ρόδα τού μύλου. Τό μικρό ρυακι ιδώ δά γίνεται άρμητικός καταρράκτης. Πιό πάνω είναι ή δροσική πηγή. Κάτω από τόν πλατύφυλλο πλάτανο τό νερό αναδύζει άφθονο. Ένας άπαλός ήχος άκούγεται από τό θρόισμα τών γέρικων πεύκων. Τό στενό μονοπατάκι πιό πέρα — τό κάνουν οι άγριοδασιινίες — οδηγεί στον κάμπο. Προχωρεί δίπλα-δίπλα στο ποταμάκι κι' ό όδοιπόρος κάθεται κι' άκούει με εύχαρίστηση τό σιγανό φλοίσβο του.

Ό ήλιος γέρνει. Οι σκαφτιάδες με τίς τσάπες στα χέρια, στόν ύμνο, προχωρούν στο μονοπάτι γυρνώντας στο χωριό. Οι έλιές και τά πεύκα με τό θρόισμά τους άποχαίρετον τους άγρότες. Τό σιγανό φλυαρίσμα τού ρυακιού συνοδεύοντας τήν άργή άναπνοή τους δίνει τό ρυθμό στο βήμα τους... Πιό πέρα μία γρηούλα με τό γαϊδουράκι της άναβαίνει τήν άνηφοριά. Και ό ήλιος γέρνει...

ΚΑΤΕΠΑΝΩ

ΧΑΡΑ

Και ύψώνουμε πάνω τό βλέμμα και άνοίγουμε πάνω φτερά, να ζητήσουμε λίγη γαλήνη, να γυρέσουμε λίγη χαρά.

Ή ψυχή μας λυγιά να πεθάνη, λαδωμένα του νού τά φτερά. Δέ ζητάμε πολλά. Ό, μας φτάνει, στη ζωή, μόνο λίγη χαρά.

Δέ μας έχει πιά τίποτα μείνει άπ' ό,τι είχαμε άγνό μία φορά. Έχει γίνει φουρτούνα ή όδύνη. — Κύριε, στείλε μας λίγη χαρά...
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΞΟΚΚΛΗΣΙ

Δίπλα στο δρόμο, και στο Κάστρο, μέσα στα πεύκα τό πυκνά, ένα μικρό κλησάκι άσπρο στέκ' άπ' τά χρόνια τά παλιά.

Στά τόσα χρόνια — πού καθήκαν — είδε κι' έγνωρισε πολλούς κι' άπ' τά κατώφλι του διαδήκαν πλούσιοι άντάμα με φτωχούς.

Σ' αυτό κι' εγώ τό έκκλησάκι, τό έρημικό και φτωχικό, σαν έρθ' ή ώρα να κεράκι πάω κι' άνάδω στο Χριστό.

Κι' ύστερα άγοίγω τήν καρδιά μου να πλημμυρίσει άπ' τό φώς κι' αισθανομαι πώς είν' κοντά μου ό Κύριός μου, ό Θεός...
ΒΑΣ. Δ. ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ
Ζ' τάξη 10ου Νυκτ. Γυμνασίου Άθηνών

Η ΘΥΕΛΛΑ

Είναι μία ήλιόλουστη μέρα της "Άνοιξης. Τά χελιδόνια χαρούμενα κελαηδούν και έτοιμάζουν τίς φωλιές τους, πού θα βάλουν μέσα τα νεογέννητα μικρά χελιδονάκια. Πόσο ωραίος φαίνεται ό κόμπος, με τά πολύχρωμα και ωραία λουλούδια του! Τό έλαφρό άεράκι σιγομουρμουρίζει στη φύση δλη, πού είναι τόσο χαρωπή. Οι μαργαρίτες και οι παπαρούνες σκύβουν με εύχαρίστηση να φιλήσουν τήν μάνα γη. Αξονα ό καιρός αλλάζει. Δυνατός άέρας φυσά. Μαύρα σύννεφα σκεπάζουν τόν ήλιο και μαυρίζουν τόν ούρανό. Σηκώνονται ψηλά σύννεφα από σκόνη, και τά σύννεφα όλο και κατεβαίνουν προς τή γη.

Τώρα άρχίζουν να πέφτουν οι πρώτες σταγόνες χονδρές και βαριές. Και ή γη πού έχει ανάγκη από νερό τόσες μέρες τό άπορροφά γρήγορα.

Άστραπές σχίζουν τόν ούρανό πού φωτίζουν όλο τόν γύρω τόπο, με φοβερές βροντές. Οι κεραυνοί πέφτουν άδιάκοπα και ό άγέρας σαρώνει τά πάντα. Ή βροχή όλο και δυναμώνει

σαν να άνοιξαν οι καταρράκτες τού ούρανού. Τέλος ή όργή τού θεού παύει. Ή φύση γαληνέει και ό άέρας κοπάζει.

Ό ήλιος σιγά-σιγά ξεπροβάλλει τό πρόσωπό του γελαστός πίσω από τά σύννεφα. Οι εύεργετικές του ακτίνες φτάνουν μία-μία κάτω στη γη. Τα λουλούδια δροσισμένα σηκώνουν τά κεφαλάκια τους χαρούμενα με νέα ζωή. Τα πουλάκια βγαίνουν από τίς φωλιές τους, τιτιδίζοντας και ψάλλοντας στον "Υψιστο ένα εύχοριστήριο ύμνο.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Μαθητής Δημ. Σχολείου Ν. Φιλαδέλφειας
ΠΑΡΕ ΜΕ ΑΝΕΜΕ

Πάρε κι' έμένα άνεμε, άχ πάρε με μαζί σου στα κάτασπρά σου τά φτερά, ζηλεύω τήν πνοή σου.

Πώς θάθελα να γύριζα παντοτεινά στα ξένα πετώντας μ' άπαλα φτερά! Άχ πάρε με και (μένα!

Πώς σε ζηλεύω άνεμε πώς θάθελα στ' αλήθεια νάρθω σε τόπους μακρινούς πού λέν τά παρα- (μύθια, σε τόπους όπ' οι κάτοικοι τά πλούτη δέν ζη- (λεύουν, παρά μονάχα λησμονιά, κι' άγάπη βασιλεύουν.

Σε τέτοιους τόπους θάθελα κι' εγώ να κατοί- (κίσω, πατέρα, μάνα κι' άδελφούς και πλούτη πια (ν' άφήσω, να κλάψω λίγο, άνεμε, κι' ό πόνος άπ' τά (στήθη καθώς θα φεύγη σκέπασμα ν' αφήνη πιά τη (λήθη.

Και να μ' άφήσης άνεμε και πίσω να γυρίσης και αν αυτούς π' άγάπησα στο δρόμο συναν- (τήσης να τους είπής πώς είν' δώ και πάντα εδω θάμαι πώς χαθήκαν στην λησμονιά και πιά δέν τους (θυμάμαι.

Πάρε κι' έμένα άνεμε, ναί πάρε με μαζί σου, σε τόπους πούν' άλαργνοί, ζηλεύω τήν πνοή (σου).
ΓΙΟΣ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΝΥΧΤΑ

«Νύχτα γιομάτη θαύματα
νύχτα σπαρμένη μάγια».
Δ. Σολωμός

Ό ήλιος χάθηκε πίσω από τό βουνό. Άπλώθηκε γύρω τό σκοτάδι. Ήρθε ή ώρα τού ύπνου. Πού και πού διακρίνεται ένας, να γυρίζη βια- στικά στο σπίτι του. Σε λίγο δέν άκούεται ταν μια φθινοπωρινή νύχτα.

Καθισμένος μπροστά στο τζάκι άκούω τα μυστήρια της νύχτας! Ή ώρα είναι περα- σμένη.

Τά τελευταία κάρβουνα τού τζακιού είχαν γίνει κόκκινα, σαν ρουμπίνια. Μέσα στη νε- κρική σιωπή της νύχτας άκούονται από άρκετά μακριά οι φωνές τών βατράχων περισσότερο ά- πό κάθε άλλο θόρυβο και πιό πέρα ό φλοίσ- σθος της γαληνεμένης θάλασσας. Μέσα άπ' όλα αυτά άκούεται καμμία φορά μονότονη ή φωνή της κουκουδάγιας. Ή λάμπα είναι μισοδυσ- σμένη. Τό φεγγάρι πέφτει έπάνω σ' όλα γύρω και τούς δίνει ένα αλλοιωτικό χρώμα. Έκα- τομύρια άστρα κολλημένα έπάνω στον ούρα- νο θάλο βοηθούν τη Σελήνη στο έργο της. Καθισμένος μυστά στο παράθυρο ρεμβάζω.

Έξαφνα φωτίστηκε τό πρόσωπό μου από τήν λάμψη ενός άστρου, από τό φάτις περισσό- τερο από τάλλα. Πέρασαν από τό νού μου ά- μέσως χίλιες σκέψεις, σαν μία κινηματογραφι- κή ταινία.

Θυμήθηκα άμέσως τό άστρο τών Χριστουγέν- νων, πού άδηλούσε τούς Μάγους. Είδα με τά μάτια της φαντασίας μου τήν φάτνη, μέσα στην όποια γεννήθηκε, μία νύχτα, σαν κι' αυτή ό Θεάνθρωπος, μέσα στα μάγια της νύχτας. Τους Μάγους να προχωρούν προς τήν φάτνη

κοιτάζοντας τόν οδηγό τους, τό άστρο. Σε λίγο να, μέσα στη φάτνη προσκυνούν τόν υιόν τού Θεού, τόν Σωτήρα τού κόσμου.

Ή νύχτα εκείνη ήταν γιομάτη θαύματα, ή- ταν σπαρμένη μάγια!...

Πέρασε επίσης από τή σκέψη μου ή νύχτα τών άγίων Θεοφανείων. Είδα τά δένδρα να προσκυνούν, τά νερά να αγιάζονται! και μέσα σ' αυτή τη σιωπή άκούσα μία φωνή να λέη: «αυτός εί ό αγαπητός μου υιός...».

Δέν μπορώ να σηκωθώ ή νύχτα μ' έχει πια- σμένον με τά μάγια της. Βλέπω έξω. Όλα γύρω έχουν αλλάξει!... Ή νύχτα έχει κρύψει όλες τίς άσχημίες. Όλα φαίνονται ωραία!... Τό μάτι πλανάται στο άπειρο. Όλα είναι μα- γεμένα. Όλα ύπατάσσονται στον μεγάλο μά- γο, τήν νύχτα!...

Κοιτάζω γύρω με προσοχή και μπροστά στα μάγια της νύχτας και άναφωνώ:

Νύχτα!
νύχτα μαγεμένη
σु πού έμπνέεις ποιητάς
σु πού κρύβεις όλες τίς άσχημίες!...

ΜΑΥΡΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

Μαθ. Γυμν. Μουδανιών Χαλκιδικής

«ΑΓΑΠΑΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ»

Μία από τίς μεγάλες έντολές, πού έδίδαξε έπί της γής ό Θεάνθρωπος είναι και ή άγάπη. «Αγαπάτε αλλήλους», είπε ό Κύριος ημών Ιη- σούς Χριστός. Και αλήθεια! Τί άλλο περισσό- τερο χρειάζεται ό άνθρωπος, για να γίνη ευ- τυχημένος. Ή άγάπη είναι ή τροφή της ψυχής, είναι ή φλόγα πού ανάδει στην ψυχή τού άν- θρώπου τη χαρά.

Είναι ή θεία προσταγή, ή όποια σε σπρώ- χνει, να βοηθήσης τόν δυστυχισμένο συνάδελφό σου, να ντύσης τόν γυμνό συνάνθρωπό σου, να συμμεριθήσης τούς φρικτούς πόνους τού πλη- σίον σου, ό όποιος υποφέρει. Έχουμε λοιπόν καθήκον ίερών να αγαπάμε τόν πλησίον μας. Έάν ρίξωμε μία ματιά στη Καινή Διαθήκη, θα ίδωμε ότι είναι γεμάτη από χωρία, τά ό- ποια μιλούν περί άγάπης.

Πρέπει λοιπόν να αγαπάμε τόν πλησίον μας, παντού και πάντοτε, διότι όπως λέγει ό Άγιος Ιωάννης, «οι όποιοι είπει αγαπώ τόν Θεόν και μισώ τόν πλησίον, ψεύστης έστί».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ

Ε'. τάξη Γυμν. Πύλου

Η ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ

Παίρνοντας τό γαϊδουράκι μου ξεκινώ σιγά- σιγά προς τά κάτω.

Περνώ από τά χωραφάκια τού χωριού και πηγαίνω προς τό γαφύρι. Από πάνω από μία στροφή τό βλέπω. Είναι ωραίο! Ένα μικρό ποταμάκι, περνά από κάτω. Εκεί τό καλοκαίρι έπαιξα μες στο νερό και έπιασα ψάρια. Λεύ- κες πολλές δεξιά και άριστερά ύψωνονται. Πιό κάτω μικρά πλατανάκια. Βαδίζοντας άργά- κάτω φτάνω. Στέκομαι λιγάκι, βγάζω τόν σκούφο μου και κάνω τόν Σαυρό μου στο εικό- νισμα της Παναγίας. Όλα — σαν τά κοιτάζω νισμα — μου φαίνονται ύπεροχα. Πιό πολύ όμως ρί- κνω τό βλέμμα μου στην μεγάλη Μαύρη Πέτρα, πού στέκει πάνω από τό γεφυράκι. Πόσα χρό- νια μένει εκεί. Σε μία κοιλότητά της είναι ζωγραφισμένος ό Παντοκράτωρ.

Άρκετή ώρα τήν κοιτάζω κατάρματα. Πόσες φορές σκέφτομαι μās γλύτωσε από τούς έχ- θρούς!

Κι' αυτή ή Μαύρη Πέτρα, πόσο ωραία μου φαίνεται! Πόσες φορές έφυγα από τό χωριό μου! Μά πάντα στο διάβα μου ή όταν έρχό- μουν ή όταν έφευγα αττήν εύρισκε μπροστά μου.

Μου φαινόταν σαν ένας αιώνιος φίλος πού έρχόταν να με υποδεχτή ή να με άποχαίρησση. Κι' ενώ ό ήλιος βασιλεύει αυτή τήν ώρα, εγώ άκόμη κοιτάζω τήν Μαύρη Πέτρα και τόν Παντοκράτορα.

ΚΩΣΤΑΚΗΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
(Πουρνιά - Κονίτσας)

Πεννομαχίες

512) 'Εδῶ εἶμαι ἐγώ. "Οποῖος τολμήσῃ ὡς με πειράξῃ. Γ. τοῦ Ψηλορείτη τί γίνῃκες βρὰ παιδί μου; Σὲ ξέρω. Ἀλληλογραφεύμε; Κεφαλωνήτικο διαβολάκι πρόσεξε, γιατί... θὰ σοῦ... κόψω τὴν αἰρά. Προσοχή εἶμαι ὁ Ἀνίκητος ('Ανεξάρτητος)

513) Φῶρε Ἀρετῆς χαιρετῶ, Γαλάζιε Ἀγγελε ἕνα χαιρετισμό. Κεφαλωνήτικο διαβολάκι γεια. Ἡρωικὴ Κρητικοπούλα

514) Ρετζεπέρη ἔχω ἑκατὸ μάτια... σ' εἶδα!!! Ὁ Δ. Ξιφομαχος ξιφομαχί; Γλωσσοκοπάνα παλεύουμε; Ἐκατομότης Ἀργος

515) Πρωτοπαίνοντας εἰς τὴν κίνηση τῶν πεννομαχῶν χαιρετῶ ὅλους - ὅλες. Ἀγνωστὴ Ἑλληνίδα

516) Πρωτοπαίνοντας στὴν κίνηση τῶν πεννομαχῶν, χαιρετῶ ὅλους - ες. Ὑπόσχομαι δράση. Εὐζωνας

517) 'Εδῶ Θῆβαι, περιμένετε ἐκπλήξεις, ζητῶ ἀλληλογραφία Τὸς Τὸ γεια. Νικό Ευδοιώτη σὲ γνωρίζω εἶσαι (Ν. - Π.). Βοιωτὸς

518) Ζητῶ σύλλογον πρὸς ἐγγραφὴν μὲ καλὲς χριστιανικὲς ἀρχές. Θρύλε ἂν θέλῃς γράφῃς μου. Ζήτη ἡ Παιδόπολις! Βοιωτὸς

519) Προσοχή! Τίς μέρες αὐτὲς καταφθάνει στὴν κίνηση ὁ Σ. Δάγλαρης - Νικηφόρος ὑποσχόμενος δράση. Ἰκαρος

520) Παντοῦθε στρώστε βόγια ὑποδοχῆς ἱερά ὁ Δάγλαρης Σταθάκης γιὰ θριάμβους ξεκινᾷ. Ἰκαρος

521) Χαιρετῶ τοὺς: Φαροφύλακα, Φαίδωνα, Ἀρίωνα, Τ. Γιούλη, Τ. Χέρι, Ν. Φωτεινὸ, Ἀντικαιρετῶ: Ἀγνὸ Ἑλληνόπουλο, Χόλλυγουντ, Αὐγερινόν, Γιὸ τῆς Λέσβου. Ἀλληλογραφεύμε; Γράψτε μέσω περιοδικοῦ. Ἰκαρος

522) Γαλάζιε Ἀγγελε (212) κι' ἐσὺ μ' ἀρέσεις. Τρεῖς Στρακαστρούκες (234) τάκλεψα ἀπὸ τὴ συλλογὴ σας ποὺ τυχαῖα βρήκα κάπου!... Ἰκαρος

523) Γλωσσοκοπάνα = Ταβανόσκουπα. Ζιζάνιο = Κλαφάρικας πούς. Τζιτζιφρίγκος = Μπαστουνοκνηγμένος. Χαιρετῶ Ρεμῆ. Αὐγερινὸς

524) Πρωτοπαίνοντας στὸ ἀνθοστόλιστο σαλονάκι τῶν πεννομαχῶν χαιρετῶ μὲ ἀγάπη ὅλους - ὅλες. Ὑπόσχομαι δράση. Ἰδιαίτερος Αὐγερινόν. Μάριος

525) Ὅσοι μένετε στὴ Θεσσαλονικὴ δηλώστε το. Νίκος Σαλονικιὸς

526) Παιδιά, μὴν ξεχνᾶτε τίς ἐκπλήξεις! Ἐκπλήξεις! Νίκος Σαλονικιὸς

527) Γλωσσοκοπάνα, Ἀγράμπελη, Φοίνικα, Ἀμαζόνα, ἕνα σαλονικιὸ θερμοχαιρετισμό. Νίκος Σαλονικιὸς

528) Ποιῶν διπλωμάτων Κ. Διαβολάκι; Μήπως οἱ ἀφελεῖς κι' οἱ φθονεροί; Γιατί κανεὶς ἄλλος δὲν εἶναι ποὺ νὰ μὴ πανηγυρίξῃ τὴ μεγάλη ἀξία τῶν «Πρωτοπόρων». Γιάννης Ἀγιάννης (Πρωτοπόρος)

529) Δὲν πιστεύω Δ. Ἀκρίτα! (283 - 32ου). (Μὲ συγχωρεῖς ποὺ σοῦ ἀπαντῶ ἀργά). Ζ. Ρενοῦαρ

.....
Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μου πεννομαχοῦς δὲν κάνουν σωστὴ κατὰ μέτρηση τῶν λέξεων στὶς πεννομαχίες καὶ μοῦ στέλνουν πάντα λιγότερα λεκτὰ ἀπὸ ὅσα πρέπει πὼς ἀπὸ τὸ ἐρλουν, κάνω τὴ δήλωση πὼς ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ περιορίζω τὸν ἀριθμὸ τῶν λέξεων μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀποστελλομένων χρημάτων.
.....

530) Ἐξάφαλα δὲν ἔχεις δίκιο (335 - 33α) Ἐγὼ πάντως εἶμαι ἀνεξάρτητος. Ζ. Ρενοῦαρ

531) Τὸς - Τὸ περιμένω τόσες βδομάδες! ὁ στείλῃς (80 - 29ου). Ζ. Ρενοῦαρ

532) Δηλαδὴ εἶσαι ἀγαπητὸς Κεφαλωνήτικο Διαβολάκι; (131). Ἀντικαιρετῶ Ἀγνὸ Χριστιανόπουλο, Αὐγερινὸ. Χαιρετῶ Γενναῖο Ρουμελιώτη ποῦλο, Γραφε Ρίε-τι, Ἀγράμπελη, Γαλάζια Βελό Γραφε, Φεγγαρολουστὴ, Ἡρωικὴ Κρητικοπούλα, Κρητικὸ Λαυλούδι, Κυρὸ Σμιθ. Σιδηροκαστρινὸ Γραφε. Ἀταλάντη, Ροδαγάπη, Μελίσσα, Ἐρσταν, Ἀκρίτα, Μαξιμῶ, Γενναῖο Ρουμελιώτη, Δ. Ἀννίδα, Χαρούμενο Προσκοπᾶκι, Ὀλυμπιονίκης, Εὐχαριστῶ γιὰ εὐχὲς Ρουκίτα - Βολίδα. Ρεθυμνιώτης (Πρωτοπόρος)

533) Πρωτοπαίνοντας σὲ κίνηση χαιρετῶ ὅλους - ες καὶ συμβουλευῶ μερικὸς ὅπως (Κεφαλωνήτικο Διαβολάκι, Τζιτζιφρίγκον, Γλωσσοκοπάνα, Τ. Γιούλη κ.ἄ. νὰ συμμαχευοῦν διότι ἐφθάνει, Ρομλὴν τῶν Δασκ. δ...)

534) Πεννομάχοι Νέας Ἰωνίας σὰς καλῶ νὰ δρῶσουμε παρῶντα «Πρωτοπόρων» στὴ Ν. Ἰωνία. Πληροφορίαι παρὰ Β. Φίλιον Γυμνάσιον Ἰωνίας καὶ Δευτέρα καὶ Τρίτη 3-4. Περιμένω λοιπόν. Κάπταιν Μπλουζ (Πρωτοπόρος)

535) Ἀν καὶ μπαῖνω λίγο ἀργὰ στὴν κίνηση ὑπόσχομαι ἀκατάπαυστη δράση γιὰ τὴ διάδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας. Βαρῶνος Μυνχάουζ

536) Χαιρετῶ ὅλους - ες καὶ ἰδιαίτερος τὸ Ταπεινόν. Ζήτη ἡ ΑΕΚ, ἡ ὁμὰς θρύλος. Βαρῶνος Μυνχάουζ

537) Προσοχή! Προσοχή! Ὅλοι οἱ πεννομαχοὶ πρέπει νὰ λάβουν μέρος στὸ διαγωνισμό. Ὅποιος γράφει τὴν γενναϊότερη φράση θὰ πᾶς βραβεῖον σπουδαῖο ἑπᾶλλο. Στείλτε τίς φράσεις σας στὶς πεννομαχίες. Μὴν ἀμελήσῃ κανεὶς πάλι ἀπὸ τὴν φράση γράφῃ (Φτερά Δόξης). Φτερά Δόξης

538) Ὅλοι οἱ δυναμικοὶ πρέπει νὰ γράφω φράση! Φτερά Δόξης

539) Ὁ διαγωνισμὸς μέχρι 30 Ἰουλίου. Φτερά Δόξης

540) Λασηθιώτῃ σὲ χαιρετῶ. Σοῦ λέγω δὲ ἀπὸ τὴν δόξα ὅλοι κατὰ παίρνουν ἀρκεῖ ν' ἀξίουν. Ἀν ἀξίξῃς λοιπόν γράψῃ φράση. Φτερά Δόξης

541) Ἀρίωνα γεια σου. Σὲ συμβουλευῶ φίλιν νὰ προσέχῃς τὴ γράφεις. Γιατί με ἀπὸ τὴν νὰ γράφῃς (348 - 33) δείχνεις ὅτι ἡ δὲν ξέρεις νὰ γράφῃς καθότι... ἡ δὲν καταλαβαίνει. Διάδοσιν διαβάξῃς καθότι... ἡ δὲν καταλαβαίνει. Φτερά Δόξης

542) Τὸς Τὸ γεια σου. Στὰ ἔγραφα (307) γιὰ τὴν τελευταίως φαίνεται νὰ ἔχασες τὴ παλαιὰ σου ὁρμή. Ἀν τὸ θεωρῇς καλὸ γράφῃ φράση στὸ διαγωνισμό. Φτερά Δόξης

543) Βρὲ τί Ἐξάφαλμος καὶ τί Γλωσσοκοπάνῃ εἶστε ποὺ οὐτε δυὸ λόγια δὲν γράφετε στὶς πεννομαχίες. Ὅα εἶστε ἀσφαλῶς σπαγγοραμένῃ. Γράφετε φράσεις. Φτερά Δόξης

544) Χαιρετῶ ὅλους - ες καὶ ἀλληλογραφεῶ ὅλους. Γράφατε Κωνσταντίνον Χατζησταμάτη Παιανία Ἀττικῆς.

545) Προσχωρῶντας ὑπερασπίζω τοὺς ἀδύνατους Πεννομάχοι γεια. Ἀνίκητε σὲ ξέρω. Συμμαχεύμε Γ. τοῦ Ψηλορείτη ἔσπινά πιά παιδί μου. Ἀλλήλω γράφεμε; Γράψῃ (μέσω περιοδικοῦ). Ἀτρήμητος

546) Λευκὴ κόμησσα τί ἔννοεῖς (30); Τὸς - Τὸ δὲν ἔλαβα γράμμα σου. Γιατί; Ρεζεντά (Πρωτοπόρος)

547) Ντολορὲς ἐὰν ἔχῃς γένεια ἢ μουστάκι στείλτα μου γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς ποδῆς βοήτῃς (377) καὶ περιμένῃ τὴν ταχυδρομικὴν. Ὁ Μυστήριος

548) Εἰς τοὺς μένοντες στὰ «Νέα Σφαγεία»:
Τὶ εἶδους Γυμνάσια ὑπάρχουν κοντὰ παρακαλῶ;
Δροσοπηγὴ

549) ΧΡΙΣΤΟΣ ἡ ζωὴ μας. ΕΛΛΑΔΑ ἡ ἀ-
γάπη μας (Φ. Δόξης).
Δροσοπηγὴ

550) Φ. Ἰππότη, Ξ. Ἰππότη, οἱ «Πρωτοπόροι»
εἶναι γιὰ σὰς.
Δροσοπηγὴ

551) Εὐχαριστῶ Ταπεινὴ (371). Ἀλλὰ σὲ πα-
ρακαλῶ γράψε μου γράμμα. Χαιρετῶ Ντόρα Ρε-
ζεντά.
Αὐγερινὸς

552) Ἀλκη Ροδόπουλε πολὺ ἀνοστος εἶσαι τὸ
ξέρις; Ἄν ὄχι μάθε το. Κεφαλληνήτικο Διαβό-
λακι περσαστικά. Δὲν τὸ ληπίζα νὰ ὀπισθοχωρῇς τόσο
εὐκολα.
Αὐγερινὸς

553) Ντολορές, ἀλληλογραφεῖς; Πρωτογράφει.
Γκρέτα, κἀλλησες στοὺς Ἀνίκητους κι' ἐσύ; Κομ-
παρσίτα, ὅσο ξέρω ἐγὼ παπᾶς, ξέρεις ἐσύ Κομ-
παρσίτα.
Ἀστιδεὺς

554) Θεάματα: Γλωσσοκοπᾶνα = Ἐπίκαιρα
γεγονότα. Γάτος τοῦ... Ἀμυνταίου! = Τζὸ ὁ
τρομερός.
Ἀστιδεὺς

555) Χαιρετῶ: Δροσοσταλίδα, Προοδευτικὸ Ἀ-
γόρι, Ἐξάφαλμο, Ἀτρόμητη Ἑλληνοπούλα.
Ἀστιδεὺς

556) Ὁ Σ.Π.Ε. προσχωρεῖ στὴν «Ἀναγέννηση»
ὡς παράρτημα. Μᾶς δέχεται; Ἀποστείλατε κατα-
στατικό; Νικόλαον Δ. Ἡμελλόν, Φιλότι Νάξου.
Σύλλογος Σ.Π.Ε

557) Τὸς - Τὸ περιμένω. Σύλλογος Σ.Π.Ε.

558) Δράκε ἀνίκητε, θὰ σὲ νικήσω!!!
Δεινὸς Ξιφομάχος (Σ.Π.Ε.)

559) Κ. Διαβολάκι (ἡ) δυστυχῶς ἔμεινες χω-
ρὶς οὐρά. Σκαλιστήρι

560) Φ. Δόξης δῶσε τὸ στεφάνι. Σκαλιστήρι

561) Ἐγὼ ὁ μεγάλος βασιλεὺς τοῦ κήπου καὶ
τῆς σοφίας κηρύττω πεννοπόλεμο ἐναντίον τῶν Πα-
ναθηνακιστῶν. Ὀλυμπιακοὶ ἀπάνω τους. Βγήκαν
οἱ ντοράτες.
Σκαλιστήρι

562) Θάνατος: Κηδεύομεν σήμερον τὴν οὐρὰ
(τῆς) Κ. Διαβολακίου νὰ παρευρῆθῃτε εἰς τὴν κη-
δεῖαν. Γράψατε τοὺς παρόντας εἰς τὸ γραφεῖόν μου.
Σκαλιστήρι

563) Ντροπὴ σας Σαῖξπηρ 359. Αὐτὰ δείχνουν
τί εἶστε. Μύρια εὐχαριστῶ ἀγαπητὴ Ντολορές.
Κάπταιν Μπλόυντ
(Πρώην Κύρος Σμιθ)

564) Θεάματα: Ἀστιδεὺς = μὲ τὸ μπιμπερό
σὸ στόμα. Σαῖξπηρ = Βορειοκορεάτης. Γάτος
τῆς Ἀγκύρας = Ἀποστάτης. Συνεχίζονται.
Κάπταιν Μπλόυντ
(Πρωτοπόρων)

565) Ν. Σαλονικιὲ ἀπὸ τότε πού μπήκες στὴν
κίνηση μπόλῃ μου μᾶς φουσκώνεις... ἀπὸ ἐκπλή-
ξεις. Ἐχεις γίνει (ἐκ)—πληκτικός. Φ. Ἀρετῆς...
τί θάλεγες γιὰ προσχώρησι;
Ριχάρδος Λεοντόκαρδος

566) Εἰδὴ σὰς: Ἐθεάθη ὁ Γάτος τῆς Ἀγ-
κύρας εἰς τὰ «κεραμίδια» τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παι-
διοῦ», βολτάρων νισαυρίζοντας.
Ριχάρδος Λεοντόκαρδος

567) Χαιρετῶ ὅλους τοὺς ἱππότες. Ἰδιαίτερα
Ἰ. Αἰθέρως, Ἰ. Οὐρανοῦ, Ἡρώα τῆς Πίνδου, Ε.
Δαφνομήλη (γράφει καὶ Σταυραετό).
Ριχάρδος Λεοντόκαρδος

568) Μπαίνω στὴν κίνηση καὶ χαιρετῶ τὸν Φάρο
τῆς Ἀρετῆς καὶ κάθε Κρητικόπουλο. Ἀλληλογραφῶ
μὲ ὅλους. Ἀντιχαιρετῶ καὶ τὴν Ἀμαζόνα.
Καζανόδας

569) Μπαίνω στὴν κίνηση χαιρετώντας ὅλους -
ες. Θὰ δρᾶσω καὶ θὰ ἐκπλήξω. Θὰ προστατέψω
τοὺς ἀδυνάτους καὶ θὰ χτυπήσω τοὺς δυνατοὺς.
Δὲν φοβοῦμαι κανένα. Οὕτε κι' αὐτὸ τὸ Κεφαλλη-
νῆτικο Διαβολάκι. Στὶς «Τρεῖς Στρακαστρούκες»
προτείνω... σύνθεσις συμμαχίας. Στὸ Θρύλο φιλία...
Προσοχή! Θὰ μείνω ὁ Ἀγνωστος. Ὁ θελήσας νὰ
ἐξακριβώσῃ ἐτιμωρηθήσεται».
Ἀγνωστος Χ

570) Τὸς - Τὸ, ἡ γλώσσα πού μεταχειρίζεσαι
δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου. Μὲ κάνει νὰ ἀνησυχῶ.
Φοβοῦμαι πολὺ... Ἐ! τί λές;
Νίκος Φωτεινὸς

571) Πεννομάχοι ἐμπρός, σηκωθῆτε
γιὰ νὰ φάλομε ὅλοι μαζί
τὸ χαμὸ τοῦ ὠραίου μας φίλου
τοῦ Τὸς - Τὸ πούν' ὠραῖο παιδί.
Νίκος Φωτεινὸς

572) Κεφαλληνήτικο Διαβολάκι μὴν ὑπερφη-
ναίσεαι τόσο πολὺ γιὰ τὴν ἐξυπνὴ κουταμάρα σου
ὥστε νὰ θεωρῇς ὅλους τοὺς πεννομάχους κουτοὺς
(271).
Μέλισσα

573) Ἀγνὸ Χριστιανόπουλο, Χριστιανόπουλο.
Στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ, Ἡρωϊκὸ Ἑλληνόπουλο,
σὰς χαιρετῶ. Μήπως ἀνήκετε καὶ πουθενά ἄλλου;
Γράψτε μου.
Ἀτρόμητη

574) Στὸ πλάι σου κι' ἐγὼ, Χριστιανόπουλο.
Ἀτρόμητη

575) Χαιρετῶ Σκαλιστήρι, Ἡμιπερτ, Γιὸ Λέ-
σβου. Εἶμαι Ὀλυμπιακός. Βασιλ. Χρίστ. Μάδης,
Παιανία Ἀττικῆς.

576) Ἀγαπητοὶ πεννομάχοι εὖχομαι νὰ τερμα-
τίσετε ὡς ἐδράκοι Ἀνίκητοι».

577) Ἀπευθύνω θερμὰ εὐχαριστήρια στοὺς μα-
θητὰς Γυμνασίου Κορώνης πού ὑποστήριξαν τὸ
περιοδικό μας, ἀποχτώντας ἕναν πολύτιμο φίλο.
Δράκος Ἀνίκητος

578) Διὰ Ἡρακλεῖδους Θεσσαλονίκης: Πολλὰ
πολλὰ συλυπητήρια (4-1).
Θανάσης Μπέμπης 10

579) Ἐπαθλα Ὀλυμπιακοῦ: Πρωτάθλημα Πει-
ραιῶς. Κύπελλον Ἑλλάδος. Κύπελλον Πάσχα.
Πρωτάθλημα Ἑλλάδος. Ζήτω Ὀλυμπιακός.
Θανάσης Μπέμπης 14

580) Βόρειε Ἀνεμε ἡ τὸ κάνεις ἐπίτηδες ἡ
δὲν ξέρεις ποῦθε πᾶν τὰ τέσσερα. Τὸ Κεφ. Δια-
βολάκι εἶναι κορίτσι καὶ μάλιστα μὲ πλεξίδες.
Ἀντιχαιρετῶ τοὺς: Γαλάζιο Ἀγγελο, Θρύλο
καὶ Δικ. τῆς Νεολαίας. Ἡρωϊκὸ Ἑλληνόπουλο ἀλ-
ληλογραφεῖς;
Πιτσιρδόνι (Παναθηναϊκός)

581) Προσοχή! Στὴν κίνηση καταφθάνει κι' ὁ
Στάθης Δάγλαρης.
Πιτσιρδόνι (Τορπιλλαδόρος)

582) Εἶσαι πολὺ ἐκπληκτικὸς Ν. Σαλονικιέ!
Κατάπιες καυμιὰ γκλίτσα; Τζιτζιφρίκο εἶσαι ἕνας
στραβοσυνγιάς. Εὐχόμεθα εὐλόφωχα στοὺς νέους
συλλόγους «Δάδες» καὶ «Ἀνίκητοι» καὶ ὅλους
προκοπῇ. Προσχωροῦμε μὲ κέφι στοὺς Τορπιλα-
Θρύλος Πιτσιρδόνι
(Παναθηναϊκοί) — (Τορπιλλαδόροι)

583) Προσοχή! Ἀρχίζω τὴ δράση μου. Ἐνα
χαιρετισμὸ στοὺς Αὐγερινό, Ἡρ. Ἑλληνόπουλο καὶ
Πιτσιρδόνι. Θρύλος = σκουριασμένη λαμαρίνα.
Ἀρτανιάν (ΠΑΟ)

584) Θεάματα: Γκρέτα = Μπουμπουλίνα τῆς
ξηρᾶς.
Τέλλος Ἀγρας
(Ἀντιπρ. Ἀνικήτων Ἡρώων)

585) Ἐξάφαλμο (333) μᾶς ἤρβες πολὺ ἀπό-
τομος.
Τέλλος Ἀγρας
(Ἀντιπρ. Ἀνικήτων Ἡρώων)

586) Εἰδῆσαι: Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐνεφανίσθη
νύκτωρ ἀπὸ τὰς ῥύμας τῆς πόλεως βρυκόλακες
Θρύλου. Πάντες οἱ κάτοικοι ἐκλείσθησαν ἐντρομοὶ
εἰς τὰς οἰκίας τῶν.
Τζιτζιφρίκος

587) Τὰ σέδη μας γερο - Μυστήρια! Εἰς τὴν
... πομπῇ εἰσὸδόν σου σὲ χαιρετοῦμε ὅλοι...
μὲ σεβασμὸ βγάζοντας... τὰ παπούτσιά μας.
Τζιτζιφρίκος

588) Ἀσφαλῶς κ. Νάυλαν θὰ δοκίμασες τὸ
βότανο αὐτὸ στὸν ἑαυτοῦλή σου καὶ θὰ βρῆκες ἔ-
τσι τὸ γιαιτρικό σου, γιὰ νὰ τὸ συνιστᾷς σὲ
ἄλλους.
Τζιτζιφρίκος

589) Ἀγαπητὲ Ζ. Ρενουάρ σκέφθηκα μιά κι'
εἶσαι καὶ μπογιατζῆς, νὰ σὲ καλέσω γιὰ σοδάτι-
σμα τῆς οἰκίας... τοῦ σπιτιοῦ μου! Τὶ θάλεγες;
Τζιτζιφρίκος
(Ὁ κακὸς μπλεᾶς)

590) Στὴν Ἀναγέννηση εἶσαι Χόλλυγουντ
Κρίμα!
Φοινίκας

591) Τὸ παράρτημά μας θὰ δώσῃ νέα λάμψη
στὴν κίνηση τοῦ περιοδικοῦ.
Φοινίκας
Πρόεδρος παραρτήματος Γρεβενῶν
συλλόγου ΔΑΔΕΣ

592) Γλωσσοκοπᾶνα = Κόρη τοῦ Ἀδῆ.
Φοινίκας ΔΑΔΕΣ

593) Εἰσέρχομαι καὶ ἐγὼ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν
πολυθρόνον λεωφόρον τῆς Παιδοπάλειας, ἀπευθι-
νόντας πρὸς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδι-
κοῦ ἕνα ἐγκάρδιον χαιρετισμόν.
Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

594) Προοδευτικὸ Ἀγόρι, καλὸδεχτο στοῦ
«Πρωτοπόρου». Γιατί (371) Ταπεινὴ. Εὐχαρίστη-
σάν τοι Κομπάρσιτα. Σὲ χαιρετῶ καθὼς καὶ τὴν ὁ-
ποῖα σου. Ἐλσα, γειά. Τὸς - Τὸ, μὴν προσπαθῇς
μ' αὐτὰ τὰ μέσα (361) νὰ δυσφημήσῃς τοὺς «Παι-
δοπόρους», γιὰ νὰ μὴν ἀναγκαστῶν... Εὐχαρί-
στησά, ὅλους ὅσους μοῦ εὐχέθηκαν γιὰ τὸ Πάσχα
Ἰδιαίτερα τὸ Γουλιέλμο Τέλλο.
Φάρος Ἀρετῆς
(Πρόεδρος «Πρωτοπόρων»)

595) (Πρὸς Α. Ροδόπουλον)
Ταπεινότητά σου γέννει
ἡ θαυμάσια κεφαλή
ἐχόντας προφυλακτῆρα
ρίνινα! εἰς μέγεθος τρανή.
Εὐρύπας

596) Μπαίνοντας στὴν κίνηση τῶν πεννομαχιῶν
χαιρετῶ ὅλους - ες πού συμμετέχουν σ' αὐτὴν
Χαιρετῶ θερμὰ Γλωσσοκοπᾶνα, Ἐλσα, Κομπάρ-
σίτα. Ντολορές, γειά.
Ξανθοῦ Σουζάν

597) Μπαίνω στὴν κίνηση χαιρετῶ τὸ Φάρο τῆς
Ἀρετῆς καὶ τὸ Κριλιμπάνη, Κρητικόπουλο, Τίτ-
νιο Χέρι. Περιμένω ἀπάντησιν ἀπ' ὅλους.
Καζανόδας

598) Γειά χαρὰ «Πρωτοπόροι». Σὰς συχαίρει.
Εἶμαι μαζί σας. Φάρε Ἀρετῆς ἀπάντησα.
Νίκος Κρίνης (Πρωτοπόρος)
Φοινίκας

599) Ἐκπλήξεις! Χαρά! Γέλιο! Εὐθυμία!
Νίκος Σαλονικι

600) Προσοχή! Προσοχή! Πεννομάχοι... τεντ-
στε τὰ... αὐτιά σας καὶ ἀκούτε: ἀπὸ τὸ ἐρχό-
μενο τεῦχος ἡ πρώτη μου ἐκπλήξις: «ὁ μεγάλος
πεννομαχικὸς φυσιογνομίης». Πού θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ
τὸ ἐρχόμενο.
Νίκος Σαλονικι

601) Καὶ παραεῖμαι Τὸς - Τὸ. Ἀλλὰ ὄχι ἐκ-
νο πού νομίζεις. Σὲ γνωρίζω. Ντολορές ἀγόρα-
σε μιά δόση. Τὰ ἀποτελέσματα θὰ φανοῦν. Γλωσσο-
κοπᾶνα βούλωστο πιτσιρικά μου. Γαλανὴ Μάγισσα
= Κλεπτοφειδωνιμαχός. Θρύλος = Ἐξυπνίσκος
Κορίτσι Νάξου

602) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση τοῦ περ-
δικοῦ ὑπόσχομαι δράση. Χαιρετῶ τοὺς ἀγαπητοὺς
μου «Πρωτοπόρους».
Ἡρώας τῶν Σεργίων

603) Ἐπ! Ὅλος χαρὰ πρωτομπαίνω στὴν
κίνηση τοῦ ἀγαπημένου μας περιοδικοῦ, χαιρετι-
νὸς ὅλους - ες. Βασίλειε Νίκου, Ἀθανάσιε
σοῦλη, Ἀντώνιε Τσέλιγκα, Χαράλαμπε Λάμπου
ἐμπρός, πάστε φειδωνίμα καὶ ἐλάτε νὰ πεννομα-
σοῦμε. Φοδόσαστε;
Νεραϊδόπουλος

604) Ἀντιχαιρετῶ Φτερά Δόξης. Ὅπως θέλω
Δέχεσαι τουλάχιστο μιά ἀλληλογραφία; Ματτ-
μόνο μέσω περιοδικοῦ δέχομαι. Θέλεις; Ἄν
εἶναι εἰκόλον Τὸς - Τὸ, μοῦ ἀποδεικνύεις τὰ λό-
γους; (361). Θὰ περμένο. Σὰς χαιρετῶ ἀγα-
τὲς Δροσοσταλίδα, Ἐλσα.
Ντολο

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'ΑΠΑΝΤΑ':

Σε γράψαμε συνδρομητή ΓΙΩΡΓΟ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΕ, ευχαριστούμε δε το φίλο σου ΚΩΣΤΑΚΗ ΠΑΠΑΔΑ, που σου έκαμε τη σχετική σύσταση. Τα τούχα του 1950 έχουν 2000 δραχμές το ένα. Η έκδοση φευδώνυμων στοιχίζει 2000 δραχμές. Η κάθε λέξη στις πεννομαχίες 100 δραχμές.

ΠΑΙΣΧΑΛΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ: Έγκριθήκαν τα φευδώνυμα. Απαραιτήτα όμως πρέπει να ξέρω τα όνόματα των παιδιών. Επίσης δημοσιεύω και τις άγγελίες. Τα φευδώνυμα όμως έχουν 4.000 δραχμές. Οι άγγελίες 3.700. Το δάν 7.700. Οφείλετε λοιπόν 4.700 άκομη.

Ευχαριστούμε φίλε ΚΩΣΤΑΚΗ ΠΑΠΑΔΑ για όλα και για την έγγραφη του Στεργιοπούλου. Το 25 τούχος δυστυχώς έχει εξαντληθεί.

Ευχαριστούμε ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ για την έγγραφη των νέων συνδρομητών. Δυστυχώς για την ώρα με την έλλειψη χαρτιού και η έκδοση καθυστερεί αλλά και μας στερεί τη δυνατότητα να αυξήσουμε τις σελίδες ή να βρούμε έδωδια.

Πήραμε όσα μας έστειλες ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΕ συνεργασίες κλπ. Ευχαριστούμε.

Δυστυχώς σαν τον τύπο που ζητάς ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΥΡΝΙΑΝΕ δεν δημοσιεύουμε άγγελίες. Οι πεννομαχίες έχουν εντελώς άλλη μορφή. Και πληρώνονται προς 100 δραχμές τη λέξη.

Είμαστε απόλυτες σύμφωνοι ΓΙΑΝΝΗ ΑΓΙ-ΑΝΝΗ. Είναι τρομερό αυτό που γίνεται με τα παιδιά που μας στέλνουν ξένα ποιήματα ή πεζά ήρικά τους. Τι να κάμω; Τι να κάμω; Είναι ντροπή. Περιμένα από τους φίλους σου να τμήσουν αυτό το κακό που κάνουν πρώτ' απ' όλους στον έαυτό τους. Οι καθυστερήσεις που μου γράφεις οφείλονται κυρίως στην έλλειψη του χαρτιού.

Ευχαριστούμε πολύ ΣΥΜΕΩΝ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ. Η συνδρομή σου, για να γίνει κάποια τακτοποίηση, αρχίζει από 1ης Ιουλίου 1951.

Επήραμε τα χρήματα άγαπητή φίλη ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΑΜΑΡΑ. Τα άλλα εν τάξει. Περιμένουμε την άρση του συλλόγου σας.

Ευχαριστούμε φίλτατε ΠΑΥΛΕ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΕ. Η έπιστολή σου διαβιβάστηκε στην διεκπεραίωση «δία τα περαιτέρω».

Καλό ΕΥΣΤΑΘΙΕ ΒΑΚΑΛΗ. Έδωσα έντολή έξω.

Πολύ καλά ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ. Φροντίστε μόνο για την άποστολή των συνδρομών.

Σε γράψαμε συνδρομητή ΝΙΚΟ ΣΤ. ΔΡΑ-ΟΥΛΗ. Η συνδρομή σου είναι 10.000 δραχμές, και η προαρκετική έσφορά.

Ευχαριστώ ΕΛΑΤΕ για τις πληροφορίες. Πρα τις σπαζοκεφαλίες σου.

Έν τάξει φίλε ΚΑΜΠΕΡΙΔΗ. Και τα φύλλα σταλούν και οι διευθύνσεις θα διορθωθούν.

Πολύ καλά ΜΥΡΤΑ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΚΟΜΝΗ-ΙΟΥ. Πήραμε και τα χρήματα και τις σπαζοκεφα-λίες. Ευχαριστούμε.

Θα προσπαθώ να σε εξυπηρετήσω κατά το δυνατό καλώς και πιστέ φίλε ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΜΑ-ΡΥΛΑΚΗ. Σε ευχαριστούμε θερμά για όλα. Τα τόν φακέλλο διεκπεραιώθηκαν. Το κάλυμμα θα σου σταλή. Πάντως σε συχαίρω για την τάξη που μου στέλνεις το κάθε τι. Μπράβο σου.

Μα νομίζω ΜΙΧΑΗΛ ΤΡΑ-ΙΚΑΝΗ πως τί-κτα από όλα αυτά που λές δεν τα παραλείψαμε. Ής πιά καθαρά.

Μας το κατάγγειλαν και άλλοι ΝΙΚΟ ΦΩ-ΕΙΝΕ. Ευχαριστούμε.

Ευχαριστούμε ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΠΑΛΥΜΠΕΡΗ. Τα ύχη θα σου σταλούν προς 2.000 δραχμές το α.

Ευχαριστώ για όλα ΖΩΓΡΑΦΟ ΡΕΝΟΥΑΡ. Ακόλο δύσκολα να μου στείλεις άναποκρίσεις. Α δύσκολο είναι ίσως να άρέσουν οι άναποκρί-σεις που θα μου στείλεις. Για τις άγγελίες σε εύχουμε 4.000 δραχμές.

Οι καθυστερήσεις, φίλοι Γ. ΓΙΑΓΙΑΝΝΗ και ΜΠΕΛΛΟ, οφείλονται στην τρομακτική έλλειψη ή δημοσιογραφικού χαρτιού.

Ευχαριστούμε ΜΙΧ. ΧΑΝΙΩΤΑΚΗ για την έγ-αφή των δύο νέων συνδρομητών. Θα σε παρακα-σω μόνο αν δεν σου κάνω κόπο να μου στείλεις ρισσότερες πληροφορίες για το σχολείο σας. Ως και πότε κτίστηκε. Ποσες τάξεις έχει κλπ.

Πολύ καλά ΧΑΛΑΥΤΡΗ ΚΩΝ. Θα σου στα-ν.

Ευχαριστούμε ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΑΡΑΒΙΔΑ. Άλλά ποιους άπευθύνεις τις ευχαριστίες σου; Πήρα σπαζοκεφαλίες σου.

Έδωσα έντολή να εξετασθή το ζήτημά σου ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ

Θα τρέπει να το πήρες στο μεταξύ ΚΩΣΤΑΚΗ ΝΤΕΜΠΟ.

Σου άπαντώ σε όλα ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΠΟΖΙΚΑ. Η καθυστέρηση οφείλεται στην έλλειψη χαρτιού. Οι πεννομαχίες είναι περιγράμματα ή άνακρινώσεις που γράφονται από τους φίλους μας. Όποιος θέ-λει μπορεί να γράφει πεννομαχίες. Το καλύτερο όμως είναι να έχω φευδώνυμα που έγκρίνεται με 2.000 δραχμές. Πρέπει να σου πω πως φευδώνυμα μπορείς να πάρης όποιο θέλεις άρα με μνή να έχω κανένας άλλος. Σύμφωνοι; Η συνεργασία σου δόθηκε στην Έπιτροπή Κρίσεως

Ευχαριστούμε Κ. Β. ΚΑΡΑΤΑΘΗ. Ο δεμέ-νος τόμος του 1950 έχει 45 000. Ο άδετος 24 000. Εχωρίστα τούχα 2.000 δραχμές το ένα (Η άπάν-τηση άφορά το φίλο σου ΓΙΩΡΓΟ ΖΕΛΙΑΝΟ)

Ευχαριστούμε ΚΩΝ. Ι. ΤΣΟΥΚΑΛΗ για την έγγραφη των συνδρομητών. Τα σκίτσα καλά. Δη-μοσιεύονται.

Θα σου σταλούν ΝΙΚ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΟΥΚΑ

Πολύ καλά ΓΕΩΡΓΙΕ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΡΑΒΑ-ΝΗ. Το κακό είναι πως πρέπει να φροντίσετε και σε να μου γράφετε καθαρά το όνομά σας. Ο καλύτερος τρόπος είναι: Πρώτα το όνομα, έπειτα το πατρώνυμο και ύστερα το επώνυμο. Από τα όσα μας έστειλες τί να πρωταλθεω υπ' όψη μου; Αφού μου τα έχεις όλα άνάκατα; Στίλλω, λοι-πόν, στην Έπιτροπή Κρίσεως τη συνεργασία και ό Θεός βοηθός. Άλλη φορά; Χωριστά ή έπιστολή. Χωριστά οι σπαζοκεφαλίες. Χωριστά οι συνεργα-σίες. Αυτό έχω κουρασθή να το επαναλαμβάνω στους φίλους μου κάθε φορά.

Ευχαριστούμε ΚΩΝ. Θ. ΦΩΤΕΙΝΕ. Σαν τί πληροφορίες θέλεις για τον συνεπώνυμό σου καθη-γητή του Πανεπιστημίου; Είναι ένας από τους πλέον εκλεκτούς καθηγητές της Ιατρικής.

Διωρώσαμε τη διεύθυνσή σου φίλε ΝΙΚΟ Σ ΚΑΡΑΒΙΔΑ.

Έκρατήσαμε υπό σημείωση τις υποδείξεις σου ΣΩΤΗΡΗ ΚΩΤΟΥΛΑ. Ευχαριστούμε για όλα.

Ευχαριστώ για όλα ΗΛ. ΣΠ. ΖΩΤΟ.

Πολύ μας άρεσε το γράμμα σου Γ. ΚΡΑΣ-ΣΑ. Έγκρίνω με όλη μου την καρδιά τη σύσταση του συλλόγου σας «Ταπεινολύχναρο». Και μου ά-ρέσει έξαιρετικά ό συμβολισμός που του δίδετε. Η συνεργασία σου πήρε το δρόμο της.

Σύλλογον «ΤΑΠΕΙΝΟΛΥΧΝΑΡΟ»: Έμεις δεν θέλουμε να βάλουμε κανένα άντιπρόσωπο. Ό-ποιος μας ζητάει φύλλα προς διάθεση του δίνουμε χωρίς να του παρέχουμε άποκλειστική ή οποιαδή-ποτε άντιπροσωπεία. Φροντίστε να συνεχρηθίτε μεταξύ σας και να συνεργασθήτε Πάντως σας εύ-χομαι καλή πρόοδο.

Πήραμε, άγαπητέ Κ. ΧΡΗΣΤΟ ΑΓΕΡΙΔΗ τους συνδρομητές του σχολείου σας και σε εύχα-ριστούμε θερμά.

Γίνθη η διόρθωση φίλε ΖΗΝ. ΚΟΥΚΟΥΛΗ.

Σ' ευχαριστώ για τα καλά σου λόγια ΚΩΝ. ΧΑΤΖΗΣΤΑΜΑΤΗ. Πήρα τις σπαζοκεφαλίες σου.

Γράψαμε συνδρομητές τους 10 φίλους σου ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΡΗ και σ' ευχαριστούμε. Έξασφά-λισες τη δική σου συνδρομή δωρεάν.

Πήραμε ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΝΤΟΥΡΗ τις σπαζοκε-φαλίες σου. Το σκίτσο σου που όπως είναι σχε-δισμένο δεν κάνει για δημοσίευση, τις συνεργα-σίες σου, το διήγημά σου, πολύ μεγάλο για την ηλικία του παιδιού, όχι τόσο καλό για σελίδα που έαίρει να γράφει. Πάντως δείχνει τον νέο ζήτημα της γλώσσας. Είμαστε σύμφωνοι για το

Έλόδαμε τα χρήματα και ευχαριστούμε, φίλε σου. ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΠΑΝΑ. Πήραμε και τις συνεργασίες σου.

Πολύ καλά ΣΟΥΛΗ ΣΑΜΠΟΛΑ. Θα γίνη, αν δεν έγινε η διόρθωση του άνόματός σου. Θα γράφουν συνδρομητές οι φίλοι σου.

Γράψαμε τους νέους συνδρομητές ΘΕΟΔ. Ν. ΚΑΡΒΕΛΑ.

Πήραμε ΚΟΜΠΑΡΣΙΤΑ όσα μας έστειλες. Άλλά τα σκεδίσματα όχι καλά. Για προσπάθησε για κάτι καλύτερο.

Θα πρέπει να το έχης πάρει το λυτάσιο ΛΕΩΝΙΔΑ ΜΙΛΕΝΟΠΟΥΛΕ γιατί σου έστάλη. Πάντως έδωσα έντολή να γίνη σχετική έρευνα.

Τα σκίτσα σου θα ήταν καλά ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΔΑΜΟΥΛΑΚΗ αν φρόντιζες να τα έχεις φτια-σμένα σύμφωνα με τις υποδείξεις που τσες φο-ρές επανέλαβα από τη στήλη αυτή!

ΜΥΣΤΗΡΙΕ, πρέπει πια να το έχης πάρει.

Εγράψαμε συνδρομητές τους: Αγγέλου Νικ. ΝΟΠΟΥΛΟΝ (δία του φίλου σου), Αθανασίου ΓΚΑ-πού Δημ. Σχολείου Κεραιών Κ. Α. Τσαυλού, ΜΕΡΑ (δία του φίλου μας Γρηγόρη Άρζουμανίδη), ΠΑΥΛΟ ΜΠΡΙΤΣΑ (δία του φίλου μας 'Ηλία Κουτσούδη), ΔΗΜ. ΒΑΣΙΛ. ΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ,

ΑΝΔΡΕΑΝ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΝ, ΤΑΚΗ ΕΥΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ

Πήραμε και παραπεμφαμε στην Έπιτρο-πή Κρίσεως τις συνεργασίες των φίλων μας: ΑΘΑΝΑ-ΣΙΟΥ ΓΚΑΡΒΕΛΗ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΜΟΦΕ (Έδωσα έντολή για την διεύθυνση), ΣΕΡΑΦΕ-ΝΙΤΣΙΟΥ, ΔΗΜ. ΤΣΑΠΡΑΣΗΝ (πήραμε και συνδρομή), ΝΙΚΟΛΑΟ ΤΣΕΛΙΚΗ, ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΕΜΠΗ ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ, ΠΟΛΥΤΗ ΜΗΣ ΚΑΤΣΙΑΝΗ, ΓΡΗΓ. ΤΣΙΑΗΜΑΓΚΟΥ, ΤΑ ΚΗ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΗ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΖΑΝΝΗ, ΙΩ-ΑΝΝΗ ΡΗΓΑ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΑ-ΝΟΥ ΣΑΜΙΩΤΗ, ΗΛΙΑ ΔΑΝ, ΗΜΕΛΛΟΥ, ΚΩΝ ΤΣΙΑΡΑ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΣΤΡΟΔΗΜΟΥ, ΚΩΝ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Α. ΖΗΚΑ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΟΡΙΔΗ.

Πήραμε τις σπαζοκεφαλίες των φίλων μας ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΔΡΟΥΛΗ, ΔΟΡΑΤΟΥ ΤΟΞΟΤΗ ΚΩΣΤΑ ΜΙΣΣΙΟΥ, ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ, ΕΜΜ. ΣΚΟΡΔΑΛΑΚΗ, ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΗ-ΕΜΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΙΚ. ΖΑΝΝΗ, ΔΗΜ. ΚΑΡ-ΓΑ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΙΚ. ΖΑΝΝΗ, ΔΗΜ. ΚΑΡ-ΚΟΥ (ή υποδείξη του θα μελετηθή), ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΠΑΠΑΧΑΤΖΑΚΗ (τον ευχαριστούμε για τα καλ-του λόγια), ΚΩΝ. ΤΖΙΩΡΑ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ ΑΘ-ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

Ευχαριστούμε φίλτατε ΘΕΟΦΙΛΕ ΚΟΤΣΙΜΑ-ΝΙΔΗ για τα καλά σου λόγια. Περιμένουμε τη έκδηλωση της συμπαροστασώς σας

Έδωσα έντολή να εξετασθή το ζήτημά σου και θα σου γράψουμε ιδιαιτέρως, φίλτατε ΖΩΖΩ Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΗ (Συτήρη Θάσου).

Δεν είναι άσχημα μεταφρασμένο το διήγημα φίλε ΧΑΡ. Δ. Άλλά δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για το περιοδικό μας. Πάντως σας ευχαριστούμε θερμά.

Έδωσα έντολή να διορθωθή το λάθος ΣΑΒ-ΒΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ.

Ευχαριστούμε ΜΥΡΤΑ ΚΟΜΝΗΝΟΥ για όλα. Γράψαμε συνδρομητές τους φίλους σου ΠΑ-ΝΑΓΙΩΤΗ ΕΜΜ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ.

Πολύ μας συγκίνησε το γράμμα σου φίλε ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΑΛΛΙΟ. Είμαστε ευτυχισμένοι που σ' αθάνασι πάντατε εύγνωμοσύνη προς τη μεγάλη μας Βασίλισσα.

Ασφαλώς το 31 φύλλο ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΟΜΝΗ-ΝΕ δεν το πήρες για έντελώς άλλους λόγους. Άπλως από αυτούς που φαντάζεσαι. Άπλως θα χέθρη στο Τεχυδρομείο. Έδωσα σχετική έντολή.

Έδωσα σχετική έντολή φίλε ΔΗΜ. ΗΜΜΕΛΕ

Ευχαριστούμε φίλε ΜΑΝΩΛΗ ΜΙΧΑΛΑΙΝ για το άραίο σου γράμμα

Πρώτα - πρώτα να μας εξηγήσης άγαπητέ και παλιό φίλε ΑΛΕΞΑΝΤΡΕ, πως λέγασαι: ΜΑ-ΚΡΟΥΛΑΚΗΣ ή ΜΑΚΡΥΛΑΚΗΣ. Προς το παρόν έκδοση δεκαήμερη ή έβδομηδία άπακλείεται. Πως να γίνη αυτό που και για την 150ήμερη έκδοση να βρίσκουμε το χαρτί που μας χρειάζεται. Σπα-ζοκεφαλίες συνεργασίες έλασα. Για τα άλλα σου έχω άπαντήσει στο προηγούμενο φύλλο.

Ευχαριστούμε φίλε ΧΡΗΣΤΟ ΜΟΚΑΛΗ. Έχω άπαντήσει στο προηγούμενο φύλλο.

Έδωσα σχετικές έντολές ΧΡΗΣΤΟ ΜΟΚΑΛΗ.

Πολύ καλά φίλτατε ΚΩΣΤΑΚΗ ΤΣΙΓΓΑΝΕ. Άλλά φρόντισε να τους γράφης συνδρομητές.

Μπορείς να στέλνης ΝΑΟΥΜ ΚΑΡΕΝΤΣΙΔΗ ό,τι θέλεις. Γράψαμε συνδρομητές τους φίλους σου.

Θα σου σταλή το τεύχος ΑΓΓΕΛΕ ΠΕΡΙΣΤΕ-ΡΟΠΟΥΛΕ.

Ευχαριστούμε φίλε ΙΑΚΩΒΕ ΨΑΡΡΕ για την προθυμία σου και το ενδιαφέρον σου.

Φίλε ΤΑΠΕΙΝΕ, συμερίζομε άπόλυτα τις αντίληψεις σου και θα λάβω τα μέτρα που μου υποδεικνύεις.

Σ' ευχαριστώ θερμά φίλε ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΟ-Ι-ΤΑΝΙΔΗ για το τόσο όμορφο και εύγενικό σου γράμμα που με κάνει περήφανο για την άφοσίωση που έχουν οι φίλοι μας στο «Σπίτι του Παιδιού»

Δυστυχώς ΚΩΣΤΑΚΗ φίλε είναι γενική, όχι του χαρτιού, Ελλάδα αλλά σ' όλο τον κόσμο, δη-μιουργεί πολλές δυσχέρειες στην έκδοσή μας. Αύ-τως είναι άλλωστε και ό λόγος που γίνεται ή κα-θυστερήση. Πήραμε τη συνεργασία σου.

Ευχαριστούμε πολύ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΣΤΕΡΓΙ-ΟΥΛΑ. Δυστυχώς όμως μόνο τα ποιήματά σου έ-λαβα υπ' όψη μου. Τις σπαζοκεφαλίες όχι γιατί ήταν γραμμένες στο ίδιο χαρτί και δεν μπορούσα να τις ξεχωρίσω.

Έξηγώ και σε σένα όπως και στους άλλους φίλους μου, ΚΩΝ; ΜΙΣΣΙΕ, πως ή άργηπορία οφείλεται στην έλλειψη του χαρτιού.

Οι άθλητικές πληροφορίες σου ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΕΜΠΗ άρκεία ενδιαφέροντες. Το σκίτσο σου έχει δύο έλλειψεις: 'Ηθελε προσεκτικότερο σχε-δίασμα και το μελάνωμά του να είναι με σινική.

Θα γίνη ή άλλαγή της διεύθυνσής σου ΕΥ-ΡΙΠΙΔΗ ΧΡ. ΣΤΟΓΙΑΝΝΗ.

Έχει καλώς ΠΑΝΑΓ. ΚΑΜΒΥΣΙΔΗ. Ευχα-ριστούμε.

Πολύ καλά ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΟΥΤΣΙΟΥΜΠΕ.

Το καλύτερο είναι ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΣΠΥΡΑΚΗ,

να φτιάχνεις δικά σου και όχι αντιγραφές. Αυτά που μου έστειλες μάλλον καλά. Θα προτιμούσα κάπως λιγότερες τις γραμμές. Πάντως κάποιο δημοσιεύεται σ' αυτό το φύλλο.

Ευχαριστούμε φίλε ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΜΠΑΜΠΑΛΗ για τις τόσες σου φροντίδες.

Τι είναι αυτά που λες ΧΡΙΣΤΟ ΠΑΝΤΟΥΡΗ; Γίνονται αυτά; Νά μας πληρώσουν για να βάνουμε τις συνεργασίες; Μά να μην ξανασκεφτείς τέτοιο πράγμα. Απλώς: Γράφεις πολλά-πολλά. Θα ήταν καλλίτερα να έγραφες λιγότερα και να τα έχες προσεκτικότερα γραμμένα. Φέρνω ένα παράδειγμα: Γράφεις: «Η πατρίς μας, η Έλλάς μας, λόγω των καταστροφών και τώσων άλλων αίσχρων πράξεων, τα οποία προξένησαν μεγάλην καταστροφήν οι συμφορές εις τον λαόν, εύρισκεται εις ανωμαλίας και εις οικονομικήν κρίσιν και ιδίως οι επαναπατριζόμενοι, τους οποίους άλλους εκ του ύστερηματος, άλλους εκ του περισεύματος πρέπει να βοηθήσωμεν είτε άμέσως είτε έμμέσως...».

Όλη η φρόση γροθιοκοπείται: είναι ασύντακτο, άναπνοή, μπέρδεμα. Θέλεις να το δες και μόνος σου; Λες για τις καταστροφές και «αίσχων πράξεις» — που την ξετρώπωσε, βρέ παιδί μου, αυτή τη λέξη; — που και οι δύο είναι λέξεις γένους θηλυκού — και λες «τά όποια», δηλαδή τις κάνεις οδύτερα. Λες πως οι καταστροφές επροξένησαν μεγάλην καταστροφήν. Πώς διαβολο γίνεται αυτό; Η καταστροφή είναι αποτέλεσμα κάποιων αιτίων και φυσικά δεν φέρνει καταστροφή. Αλλά ενώ βαζεις υποκείμενο «τά όποια» — τραβάς κι ένα δεύτερο υποκείμενο τούς συμφορές. Από όσα μας γράφεις είμαστε βέβαιοι πως μπορείς να γράφεις πια καλά. Αρκεί να γράφεις λιγότερα και να προσέχης τη φράση σου. Να προσέχης να είναι άπλη με μικρές προτάσεις και σταράτες χωρίς περικοκλάδες που σε οδηγούν σε φράσεις σαν εκείνη που σου έσημείωσα. Το κάλυμμα θα σου σταλή.

Όπως το πάρος ΝΙΚΟ ΜΠΑΛΑΝΟ. Όλα τα πράγματα είναι σχετικά. Βρίσκεις πως μερικά ψευδώνυμα δεν στέκουν και μου φέρνεις σαν παράδειγμα το «Γύφτικο σκεπάρνι». Και όμως δεν μου φαίνεται σ' αυτό τουλάχιστον να έχεις δίκιο. Καθώς έρξεις το «Γύφτικο σκεπάρνι» είναι συμβολικό εξ ου και η παροιμία «Καμαρώνει σαν το γύφτικο σκεπάρνι». Πάντως η άποψή σου είναι συζητήσιμη. Πήρα και τη συνεργασία σου.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΝΕΛΛΑΚΗ: Έγκρίθηκε με προσθήκη γιατί κάποιο άλλη σε πρόλαβε. Αν έχης αντίρρηση γράψε μου να κάμω διόρθωση.

Έδωσα σχετικές εντολές Α. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΕ.

Έξηγήσαμε φίλε ΦΩΤ. ΚΟΜΠΟΡΟΖΟ ότι η καθυστέρηση όφείλεται στην έλλειψη του χαρτιού. Κάμαμε την άλλαγή στη διεύθυνσή σου.

Έδωσα εντολή ΜΑΡΙΑ ΧΑΡΙΣΗ. Ευχαριστώ.

Και για σένα, ΚΥΡΙΑΚΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΕ.

Ευχαριστούμε θερμά ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΛΑΦΑΤΗ.

Έν τάξει ΙΩΑΝΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Έγίνηκαν όλα και περιμένουμε.

Έδωσα σχετική εντολή ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΚΑΤΣΑΝΑ.

Μά, αγαπητέ μου φίλε ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΕΡΟΠΑΠΑ, έχω κουρασθή να επαναλαμβάνω διαρκώς πως δεν μπορούν να δημοσιευτούν στίχοι φτιασμένα με μολύβι. Ευχαριστούμε για όλα τα άλλα.

Έλάσαμε. Ευχαριστούμε ΗΛ. ΣΠ. ΚΟΝΤΟΥ.

Έξηγήσαμε που όφείλεται η καθυστέρηση ΧΡ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ.

Δεν είναι καλό το στίχο σου ΧΑΡΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ. Δεν έχει εκείνο που λέμε προοπτική. Για πρόσεξε. Φτιάχνεις ένα τραπέζι κι έπειτα σχεδιάζεις ένα διπλόσκι σε όγκο χελιδόνι. Πώς γίνεται αυτό; Κάθε εικόνα πρέπει να έχη τις ανάλογες της.

Ευχαριστούμε για τις νέες συνδρομήτριες. ΜΑΛΑΜΑ Ι. ΔΡΙΝΗ.

Ευχαριστούμε ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ. Περιμένουμε τα χρήματα.

Ευχαριστούμε ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΤΡΙΤΣΗ. Το στίχο καλό.

Έπληρωσε και την άλλη έπιστολή σου και κάμαμε τις σχετικές ενέργειες ΕΜΜ. ΑΛ. ΛΙΑΝΟΥΔΑΚΗ.

Έχει καλώς ΙΩΑΝΝΗ ΒΟΥΡΑΚΗ.

ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΡΛΗ: Ευχαριστούμε για τους νέους συνδρομητές.

Έδωσα εντολή ΜΗΝΑ ΛΕΒΗ να σου στέλνουν τα τεύχη.

Ευχαριστούμε ΙΩΑΝΝΗ ΓΚΙΩΝΗ, ΓΕΩΡΓΙΕ ΔΗΜ. ΚΑΡΑΜΠΟΓΙΑ.

Ό ο Ιούλιος Βέρν, ΚΩΣΤΑΚΗ Π. ΘΕΟΔΩΡΟΥ (Πουρνά-Κονίτσης) εμφανίζει με υπερφυσική δύναμη το Πλοίορχο Νέμο. Υποτίθεται πως είχε προβλέψει την άρρωστικία του και προτού πέσι για καλά είχε όλην την εύχρηια να τοποθετήσει τα σύρματα.

Ευχαριστούμε για όλα, φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΟΝ. ΚΟΥΒΕΛΑ.

Θα σι γράφουμε συνδρομητή ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΚΟΝΔΑΛΗ. Ευχόμαι ο Θεός να δώση ένα τέρμα στις δοκιμασίες της οικογενείας σας.

Σ' ευχαριστούμε ΧΡ. ΚΙΡΚΙΝΤΑΝΟ.

Μας συγκινεί το τόσο ενδιαφέρον σου Ν. ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΕ. Θα σου απαντήσουμε σε όσα μας ρωτάς.

Δεν έχω αντίρρηση ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΙΟΣΙΟ. ΠΟΥΛΕ. Άλλα πρέπει να έχω τη συγκατάθεση του φίλου μας ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ.

Θα σου σταλούν ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ. Ευχαριστούμε για την άρεσι εικόνα.

Και σε σένα ΠΑΡΑΣΙΑ ΑΚΡΙΤΙΔΟΥ.

Έν τάξει, ΣΥΜ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ.

Έλάσαμε. Ευχαριστούμε φίλε ΒΑΣΙΛΑΚΗ (Χίο).

Έλάσαμε το ευγενικό σου γράμμα φίλε Γ. ΜΠΟΥΤΣΗ, καθώς τα στίχοι κλπ.

Ευχαριστούμε ΑΝΤ. Γ. ΤΣΑΓΛΙΩΤΗ.

Έκάμαμε την διόρθωση ΓΕΩΡΓΙΕ ΠΕΡΙΛΓΚΑ.

Ευχαριστούμε ΠΑΝΟ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΕ. Η καθυστέρηση, όπως έγραψαμε, όφείλεται στην έλλειψη χαρτιού.

Έγινηκε η διόρθωση ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ και ΚΩΝ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.

Ευχαριστούμε θερμά ΓΕΩΡΓΙΕ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ.

Πήραμε τις συνεργασίες των φίλων μας: Δροσπηγής, Αυγερινό, Άστιδέα, Νικολάου Δ. Ημιελού, Δημ. Δημοσθένη, Άντωνίου Παυτελή, Χρ. Παντούρη, Άθηνάς Πατινοπούλου, Θωμά Γαλαή, Βασιλικής Μπενεπούλου, Σωτηρίας Ν. Κακνή, Ελένης Γακμάκη, Ιωάννη Γρ. Ηλιάσκου, Άλ. Μακρουλάκη, Διον. Δημ. Μακροπούλου, Γρηγορίου Τσιλιμάγκου, Γεωργίου Κουδέλα, Ν. Μαρκαναστάκη, Πιτσιρδονίου, Γουλιέλμου Τέλλου, Κωνστ. Γεωργ. Ντέμπευ.

Πήραμε τις σπαζοκεφαλίες των φίλων μας: Δροσπηγής και Διγενή Ακρίτα, Άστιδέα, Νικ. Άλεξίου, Άντωνίου Πατέλη, Χρ. Παντούρη, Έμμ. Σχίνα (Ευχαριστούμε θερμά για τα καλά σου λόγια). Γεωργίου Μυτούδη (πολλά ευχαριστώ για το όμορφο γράμμα του), Βασίλ. Χρ. Μάδη, Ιωάννη Ηλιάσκου, Άλ. Μακρουλάκη, Χαρ. Μιχαηλίδη Διον. Δημ. Μακροπούλου, Μάκη Μαγριπλή, Γεωργίου Κουδέλα, Γεωργίου Τσιουκανάρα, Δημητρίου Κουτσουμήτρου, Δ. Β. Θεοδοροπούλου, Ιωάννη Β. Καραγιάννη.

Με ιδιαίτερη χαρά άγαπητέ ΠΑΥΣΑΝΙΑ ΜΥΛΩΝΑ πληροφορηθήκαμε με το γράμμα σου πως οι άναγνώστες μας ίδρυσαν το Σύλλογο «Πρόσματος μαθημάτων τους τόσο ώραιους σκοπούς σας, έθραση της λίμνης του χωριού σας. Είναι περὶ το να σας πούμε ότι για την άποξήθραση θα πρέπει να ζητήσετε την άδεια των Αρχών του χωριού σας. Πάντως σας δίνουμε την ευχή μας με Σύλλογό σας.

Ευχαριστούμε για όλα φίλτατε ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΕ. Δημοσιεύεται η άγγελία αλλά σε χρεώνουμε με 2000 δραχ. άκόμη.

Άς βρούμε λοιπόν μαζί το Πάσχα του 1957, ρούμε λοιπόν το 1957 με το 19 και έχουμε 103 μός. Το χρυσό αριθμό των πολλαπλασιαζόμενων Χ στο 7 προσθέσουμε τόσα 30 ώστε η άφαίρεση να κρότερο από 51 7+30=37—0=37. Το 37 λοιπόν είναι ο δείκτης του Πάσχα. Σημείωσε λοιπόν: Το 1957 και κρατάμε το 37. Το παίρνουμε ξανά και βρίσκουμε άκέραιο ηλίκο 14. Το 14 παίρνουμε δια το 7 και βρίσκουμε 71. Στο 57 προσθέτουμε το 14 και έχουμε 71. Στο 71 διαιρούμε 1. Άπό τις εκατοντάδες του χρόνου 19 άφαιρούμε το 1 και έχουμε 18. Στο 18 λοιπόν προσθέτουμε τόσα 7 ώστε να βρούμε το δείκτη η άριθμό μεγαλύτερο από δείκτη. 18+7=25+7=32+7=39. Στο 39 προσθέτουμε 13=52 και άπό το άριθμομα αυτό θα άφαιρέσουμε το 31=21. Το Πάσχα λοιπόν του 1957 είναι 21 Άπριλίου. Γιατί σε μπερδεψε λοιπόν το μηδέν ως υπόλοιπον. Μηπως και το 0 δεν είναι άριθμός; Πήραμε και την σπαζοκεφαλιά σου.

Έκάμαμε τη διόρθωση άγαπητέ μου ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΡΑΒΙΔΑ. Για την αντίγραφή άς τα άφήσουμε. Της τα είπαμε της «άντιγραφής» τόσες φορές ώστε άρκεί τιμωρήθηκε.

Θα σου στέλλονται τα τεύχη, φίλε Ε. ΠΛΟΥΜΙΔΗ. Σε ευχαριστούμε θερμά.

Η έλλειψη του χαρτιού ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ Α-

ΓΟΡΙ είναι η μόνη αίτία της καθυστέρησης. Πήραμε τις συνεργασίες σου.

ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΛΟΥΔΗ: Το 25 έχει εξαντληθή.

Όχι, προς Θεού, όχι ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΒΑΡΒΑΡΕΣΣΟ. Η δημοσίευση των συνεργασιών δεν έχει καμμία άπολύτως σχέση με την πληρωμή η όχι της συνδρομής. Η δημοσίευση εξαρτάται μόνο άπό το αν είναι η όχι καλή η συνεργασία και άπό το χώρο που διαθέτουμε. Τα δικά σου βρίσκονται στην Έπιτροπή. Είμαστε ευτυχείς που σου άρσας τόσο ο τρόπος που σου έπιτρέπει να βρης πότε γιορτάζεται το Πάσχα.

Πήραμε ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΝΔΡΙΑΝΑΚΗ τις 15.000 δραχμές. Τα φύλλα σου έστάλθηκαν.

Σου έστάλθουν τα φύλλα Κ. ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΕ.

Ευχαριστούμε ΝΙΚΟ ΚΑΛΔΗ του ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ για την έγγραφη των νέων συνδρομητών.

Χαρήκαμε πολύ ΙΩΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΑΡΗ. Θα σου γράψουμε ιδιαίτέρως.

Γινηκε η άλλαγή της διεύθυνσής σου ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΒΛΑΧΟ.

Σ' ευχαριστούμε φίλε ΕΜΜ. ΑΝΤ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ για την έγγραφη των νέων συνδρομητών. Είσαι ένας καλός φίλος. Η συνεργασία σου παραπέμφθηκε στην Έπιτροπή Κρίσεως.

Θα γίνη η άλλαγή των διευθύνσεων ΓΙΩΡΓΟ ΓΚΑΝΑΤΣΑ. Ευχαριστούμε θερμά για όλα.

Πολύ μας ικανοποίησε το γράμμα σου άγαπητέ και καλώς φίλε ΣΑΡΑΝΤΟ Μ. ΤΖΑΜΑΛΙΚΑ (Κυπριασσία).

Η έπιστολή σου διαδιδάσθηκε στο Λογιστήριο, φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΡΜΑΝΤΑ, άπό τον προϊστάμενο του όποιον θα πάρης τη σχετική άπάντηση.

Και η δική σου έπιστολή ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ, διαδιδάσθηκε στο Λογιστήριο για να κανονισθή τα ζητήματα. Θα σου γράψουμε.

Έπληρωσε τις 71.000 δραχ. φίλε ΠΑΥΛΟ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΕ. Ευχαριστούμε. Το γράμμα σου διαδιδάσθηκε στο Λογιστήριο.

Ευχαριστούμε ΝΙΚΟ ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΕ. Θα σου γράψουμε ιδιαίτέρως.

Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σου ΓΙΩΡΓΟ ΕΜΜ. ΚΟΣΜΑΔΑΚΙ.

Διαδιδάσθηκε το γράμμα σου, ΓΙΩΡΓΟ ΔΡΑΚΟΥΛΗ, στο Λογιστήριό μας για να κάμω τι μεταβολές. Ευχαριστώ για τους νέους συνδρομητές.

Μας γράφεις, φίλε ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΕΥΑΓΓΡΟΥΣΙΑΚΗ (Κάρπαθο): «Μεγάλη χαρά με κα ταλαιβάδι βλέποντας τας προόδους σου αι όποια όλο και αυξάνουν. Και όπως αι πρόοδοί σου αι ξόνουν έτσι και οι φίλοι σου όλο και περισσότεροι γίνονται. Δεν υπάρχει πόλις η χωριό στο όποιον να μην έχης φίλους. Όλοι σε γνωρίζουν σε αυτά λόγια που μας πλημμυρίζουν άπό ικανή ποίηση και χαρά».

Ναι, ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ. Άλλα σε χρεώνουμε 2000 για το νέο ψευδώνυμο και 1500 για την άγγελία.

Άπό την Πόμπειαν έπληρωσε σπαζοκεφαλίες της όποιες το πρώτο φωνηεντόλεπτο είναι η «καλά κόποις κτώνται». Δεν φέρνουν καμμία ύπογραφη. Παρακαλείται ο άποστολέας να τα ξανστείλη με την ύπογραφή του.

Θα άλλαγή η διεύθυνσή σου ΑΠΟΣΤΟΛΑ ΠΛΑΚΩΤΗ.

Σου έστάλθουν τα τεύχη ΧΡ. ΚΩΝ. ΚΡΙΤΙΚΕ.

Τα πήρα όλα ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΕ. Ευχαριστώ.

Ευχαριστούμε πολύ ΝΙΚΟΛΑΕ ΚΥΡΙΑΚΑΚΙ.

Έν τάξει ΕΥΘ. ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΕ. Ευχαριστούμε θερμά.

Και σένα σε ευχαριστούμε θερμότατα άγαπητέ ΚΩΝ. Ι. ΤΣΟΥΚΑΛΗ για το τόσο ενδιαφέρον σου.

Έδωσα εντολή στην Διεκπεραίωση, ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΣΤΕΦΑΝΗ.

Σε ευχαριστώ θερμά για όλα ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΑΓΟΡΙ.

Έγινε η διόρθωση κ. ΝΙΚΟ Α. ΚΟΡΜΠΕΤ.

Πολύ μας συγκίνησε το τόσο ώραίο γράμμα σου ΧΡ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΥΡΥΑΝΙΔΗ.

Ευχαριστούμε, ΓΙΩΡΓΟ Φ. ΚΟΛΟΒΕ. Σ' ευχαριστούμε για τα γράμματα.

Έγινηκε η διόρθωση του όνόματός σου Β. ΣΙΑΛΑΚΗ ΣΚΟΥΖΗ. Άλλά με την ευκαιρία άς λέμε και σε σένα και σ' όλους τους φίλους μας Καθογοργάφετε τα όνόματά σας. Το 25 έχει εξαντληθή.

Σ' ευχαριστούμε πολύ ΝΕΡΑΪΔΟΠΑΙΔΑ για την τόσο ώραία έπιστολή σου. Δεν μπορ

10

Περνάτε εύχάριστα την ώρα σας

1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 8, 11, 7, 4.
- 10, 6, 9, 11, 8, 4.
- 5, 6, 4.
- 4, 8, 11, 2, 3.
- 7, 5, 6, 11, 7, 6.

- 1) Πόλη στην οποία δόθηκε το όνομα του ιδρυτή της.
- 2) Ο Απόστολος των Εθνών.
- 3) Πρακτορείο ειδήσεων.
- 4) Αρχαίος Νομοθέτης.
- 5) Εύρωπαϊκό Κράτος.

Κ. Κωλέττης

2) ΣΚΑΛΑ

- 1) M — Σ
- 2) M — — — Σ
- 3) M — — — — Σ
- 4) M — — — — — Σ
- 5) M — — — — — — Σ
- 6) M — — — — — — — Σ
- 7) M — — — — — — — — Σ
- 8) M — — — — — — — — — Σ

- 1) Τρωτικό.
- 2) Είδος μουσικής συνθέσεως.
- 3) Μυθικός Βασιλιάς της Κρήτης.
- 4) Μυρίζει.
- 5) Αρχαία Μικρασιατική πόλη.
- 6) Ευαγγελιστής.
- 7) Ποταμός της Μικρασίας.
- 8) Γαμβρός του Δαρείου.

Παν. Άν. Γερόπαπας

3) ΑΝΤΙΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Να βρεθούν οι αντίθετες των παρακάτω λέξεων. Άν ή λύση είναι σωστή, τ' αρχικά των λέξεων που θα βρούμε σχηματίζουν γνωστότατο νησί.

- 1) Όλοκληρος, 2) Φρόνιμος, 3) Χονδρός, 4) Κλέφτης, 5) Πονηρός.

Λεωνίδας Δρόσος

4) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

	1	2	3
1			
2			
3			

- Όριζόντια και κάθετα: 1) Πόλη της Εύβοιας. 2) Διαλαλεί. 3) Δεν φαίνεται. Γ. Καραγιαννίδης, Βέρροια

5) ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟ

Ποιος είναι εκείνος όταν παίζει εργάζεται, κι όταν εργάζεται παίζει;

Μιχ. Βουλγαράκης, Παληούρι

6) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Τοποθετήστε στα παραπάνω τετράγωνα τους αριθμούς: 2, 3, 3, 4, 4, 4, 5, 6, 7, 7, 8, 8, 10, 12, 13, 13, 13, 14, 14, 14, 16, 17, 18, 22, με τέτοιο τρόπο ώστε το άθροισμά τους οριζόντια και κάθετα να είναι 50.

Γρηγόριος Λάφας

7) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Καλυψώ, Μίμη, έλάτε να σας δώσω.

— Τί πράγμα;

— Σας το είπα.

Νικ. Θ. Χατζηγεώργης
Μυτιλήνη

8) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Βγάξω Ν και βάζω Λ
και άμέσως, τί καλὰ
χώρα της Αμερικής
γίνεται Έλλην ποιητής.

Στέλ. Συμπυράκης, Χανιά

9) ΑΙΝΙΓΜΑ

Της Δωδεκανήσου νήσος
είμαι όντως ξακουστή
άν την κεφαλή χαλάσεις
τραπουλόχαρτο θα φτιάσεις.
Εύανθ. Οικονομοπούλου, Κυλήνη

10) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Για κράνος, θα φορέσω ένα
σε ήρωα της Τροίας την κεφαλή
και θα σου παραθέσω εν τώ άμα
κοινή σαλάτα, νόστιμη πολύ.

11) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Βγάλε Χ και βάλε Μ
και θα δής σε μιά στιγμή
του γλυκού νερού το ψάρι
γλύκα περισσή θα πάρη.

Νικ. Θ. Χατζηγεώργης
Μυτιλήνη

ΛΥΣΕΙΣ 34ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΡΟΜΒΟΣ

M
M Y Σ
M Y Θ O Σ
Σ O Σ
Σ

2) ΚΥΒΟΛΕΞΟ

Χώμα
ώρα ν
ματί
Ανία

3) ΣΚΑΛΑ

A N A
A Σ I A
A Θ H N A
A M A Λ I A
A Σ Π A Σ I A
A Σ Θ E N E I A

4) ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

ΚΑΝΑΔΑΣ — ΔΟΜΟΚΟΣ — Α-
ΔΑΝΑ — ΠΟΡΟΣ — ΑΓΑΝΑ —
ΟΝΟΣ — ΠΑΛΑΜΑΣ.

5) ΤΡΙΓΩΝΟ

Π A Σ X A
A Σ I A
Σ I A
X A
A

6) ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΑ ΚΕΝΑ

Δ O Λ O Σ
O Δ O Y Σ
I N Δ O Σ
K A Δ O Σ
I Δ I O Σ
Δ A Σ O Σ

7) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

7 5 4 3
5 4 3 7 19
3 7 5 4
4 3 7 5
19

8) ΚΛΙΜΑΚΩΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

N A Y A P I N O
A N A K T O P A
K A N A P I N I
Π A P N A Σ O Σ
E Ξ Y Π N A Δ A
A X Y P Ω N A Σ
I Ω A N N I N A

9) ΔΙΠΛΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

ΠΕίρα, ΑΛυκή, ΡΕνος, ΙΝδία
ΣΗεις. Τα όνόματα που σχηματίζονται από τα πρώτα και τα δεύτερα γράμματα, είναι: ΠΑΡΙΣ - ΕΛΕΝΗ

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ άρ. 34

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΕΛΛΑΣ, 2) ΚΑΛΥΒΗ, 3) ΡΕΥΜΑ, 4) ΦΡΙΞΟΣ, 5) ΣΚΑΦΗ, 6) ΒΩΜΟΝ, 7) ΒΙΟΛΙΑ, 8) ΡΗΓΑΣ, 9) ΒΟΣΚΟΥ, 10) ΣΑΥΡΑ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΕΒΡΟΣ, 2) ΚΑΛΙΡΟΝ, 3) ΛΟΥΣΑ, 4) ΦΥΛΑΚΗ, 5) ΣΚΑΦΗ, 6) ΒΑΡΥΣ, 7) ΑΛΕΙΦΩ, 8) ΜΑΓΟΥ, 9) ΕΒΔΟΜΟ, 10) ΝΗΣΙΑ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 35ο

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ύμνησε την Έλευθερία. 2) Μια ιστορική Εύρωπαϊκή πρωτεύουσα. 3) Έκκενώω. 4) Γράμμα του αλφάβητου. 5) Μυθολογικός ήρωας. 6) Αυτές είναι αξίες για όλες τις δουλειές. 7) Ο πόλεμος έδημιούργησε πολλά τέτια. 8) Θα το βρήτε στο δέντρο. 9) Μεγάλος ποταμός της Ελλάδας. 10) Τόσα ήταν τα παλληκάρια από τη Λειβαδιά. 11) Είναι. 12) Σ' αυτήν έδρασαν ό Μιαούλης.

ΚΑΘΕΤΑ: 2) Η μη ανάμιξη σε διαφορές άλλων. 4) Τέτια πουλιά είναι τα καναρίνια. — Αποτελείται από κρίκους. 5) Σύνδεσμος. 5) Αρέσει στους μπεκρήδες. — Ίερό βουνό. 7) Τους σηκώνουμε άμα θέλουμε να δείξουμε άδιαφορία. — Είδος Ιστιοφόρου. 8) Καύσιμος ύλη. 9) Απαίσια, συχαμερά. — Ψιλά. 11) Πάθηση της καρδιάς.

Ο Άντὸς τοῦ Βάλτου

193 Την ἄλλη μέρα ὁ Βασίλης ἔτρεχε ἐδῶ κι' ἐκεῖ σὲ θελήματα τοῦ καπετάνιου. Ἦταν λιγώτερο παραγαμένος τώρα πού εἶχε ἀκούσει τὴν ὁμιλία τοῦ "Ἀγρα.

Μ' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸν ἀναστάτωνα ἡ θύμηση τοῦ Μιχάλη καὶ τῆς κ. Γαλάτειας. Τοῦ Μιχάλη πού ζοῦσε μονάχα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πάρῃ τὴν ἁγία ἐκδίκησὶ του, τῆς δασκάλας πού μισοῦσε τὸ Βούλγαρο.

Τί θέλεγαν οἱ δύο πους, πού τὸ κοινὸ μίσος τοὺς εἶχε συνδέσει πιά πολὺ κι' ἀπ' τὴν ἴδια τους τὴν ἀγάπη, γιὰ τὴ συμφιλίωση;

Ἦ γελαστὴ μορφή τῆς Ραΐκας ἦρθε τότε στὸ νου τοῦ Βασίλη.

— Καίρὸς νὰ κουρνιαξῇ κι' αὐτὸ τὸ φτωχὸ πουλὶ στὴ φωλιά του, εἶπε.

195 Γὴν αὐτὴ ἀποφάσισε νὰ μιλήσῃ ξάστερα στὸν "Ἀγρα. Νὰ ζητήσῃ νὰ καταλάβῃ τὸ νόημα τῆς καινούργιας πολιτικῆς του.

Ὁ "Ἀντὸς τοῦ Βάλτου πού διάβαζε στὶς μορφές τῶν ἀνθρώπων του τίς κρυφές τους σκέψεις, κατόλαβε τί γίνονταν μεσ' στὴν ψυχὴ τοῦ Βασίλη.

— Ἀκουσε, μικρὲ μου, τοῦ εἶπε. Αὐτὸ πού κάνουμε εἶναι ἀνάγκη. Οἱ Τούρκοι φοβερίζουν πὼς θὰ μᾶς ἐκτοπίσουν ἀπὸ τὸ Βάλτο ἀν δὲ μὴνιάσουμε. Ὁ καπετὰν Νικηφόρος ὁρώστησε, ἐγὼ εἶμαι τσακισμένος. Ὁ ἀγῶνας μας βρίσκεται στὸ πιά κρίσιμο σημεῖο. Ἄν κλείσῃ μὲ μιὰ εἰρήνη, δὲ χάνουμε τίποτε πού δεχόμαστε τὰ πιστώσαμε τοὺς Βουλγάρους.

Ἄν μᾶς γελάσουν ἐμᾶς, εἰσεῖς θὰ τὸν ξαναρχίστε τὸν ἀγῶνα...

197 — Τοὺς ξέρεις ἐσὺ τοὺς Βουλγάρους; εἶπε ὁ Χατζηδημούλας στὸν "Ἀγρα. Ξέρεις τί ἄπιστα θεριὰ εἶναι;

— Τοὺς ξέρω καὶ τοὺς πολέμησα, εἶπε μὲ τ' ἀνοιχτόκαρδὸ του χωρὶς γέλο ὁ "Ἀντὸς. Μὰ θὰ πᾶω μονάχος μου νὰ τοὺς βρῶ. Μονάχος μου χωρίς τοὺς ἀνδρες μου. Θὰ μ' ἀκούσουν ὅλοι.

— Δὲν εἰσαι στὰ σύγκαλά σου, εἶπε ὁ Χατζηδημούλας. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ τί θὰ σοῦ κάμουν ἀν πᾶς. Θὰ σὲ τραβήξουν μπαμπέσικα στὰ λημέρια τους, θὰ σὲ πιάσουν, θὰ σὲ δέσουν, θὰ σὲ γυρνοῦν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό. Καὶ δὲ θὰ πούν πὼς σὲ γέλασαν. Παρὰ θὰ πούν πὼς σὲ νίκησαν σὲ μάχη, ἐσένα τὸ Γενικὸ Ἀρχηγὸ τῶν Ἑλλήνων. ὅπως σὲ λένε.

194 Τῇ νύχτᾳ ξανάπεσε πάλι στὶς ἀντινομίες του ὁ Βασίλης.

Γιατί ἄλλαξε στάση ὁ ἀρχηγός; Καὶ νὰ μὴ τὸν ἤξερε; Νὰ μὴ τὸν εἶχε δῇ τί ἀτρόμητο παλληκάρι ἦταν στὴ μάχη; Μὲ πόσο πείσμα, μὲ τί λιονταρίσια καρδιά πολεμοῦσε τοὺς Βουλγάρους;

Ἀνίσχυος γυρνοῦσε καὶ ξαναγυρνοῦσε στὸ στρωσιδί του χάμω. Καὶ ἑσθονικά ἐνοίωσε τὴν ἀνάγκη νὰ δῇ τὴν κ. Γαλάτεια, τὸ Μιχάλη, τὴ Ραΐκα...

Νὰ ξεκαθαρίσῃ μαζί τους τοὺς παῖδ' ἀπ' τὰ δύο Εὐαγγέλια θάπρεπε νὰ πιστέψῃ... Νὰ ξεπερδέψῃ στὸ μυαλό του τίς ἰδέες πού ἦταν σὰ μπερδεμένο κουβάρι. Μὰ πού νὰ τοὺς βρῇ; Πὼς ν' ἀφήσῃ τὸν ἀρχηγὸ του πού γύριζε τώρα τὰ χωριὰ κηρύττοντας τὴν εἰρήνευση;

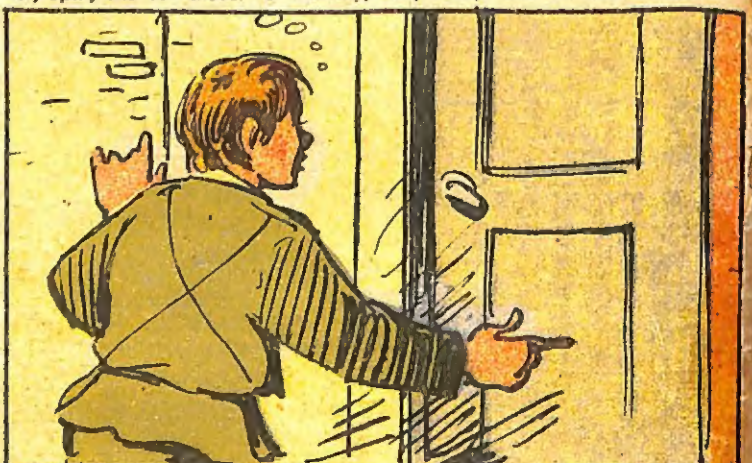

196 — Κι' ἡ Μακεδονία; ρώτησε τὸ παιδί.

— Ποτέ δὲ θὰ βρῇ λυτεριά ἀν οἱ σκλάβοι δὲ μονιάσουν νὰ τὰ βάλουν μὲ τὸν τύραννο, εἶπε ὁ "Ἀγρας.

Τότε ὁ Βασίλης κατόλαβε ὁλότελα... Τὸ σχέδιο ἦταν μεγάλο, παλληκάρισο καὶ τίμιο... Φτάνει νὰ ἦταν κι' ἀπὸ τίς δύο μεριές τὸ ἴδιο.

Ἔτσι δούλευε ὁ "Ἀγρας μιλώντας καὶ συζητώντας μὲ ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους. Ἐμενὲ μόνο ὁ πιά μεγάλος ὀπλαρχηγὸς τῆς περιοχῆς ὁ Χατζηδημούλας. Αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τ' ἀκούσῃ πὼς θάδιναν μπέσα στὸς κομιτατζήδες. Τρελλάθηκε ὁ "Ἀγρας; Ἄρες τοῦ μίλησε ὁ Ἀρχηγός. Αὐτὸς ὅμως ὅλο τὸν ἔκοβε. Ὁ Βασίλης τοὺς ἀκούγε ἀπὸ τὸ πλατὺν δωμάτιο.

198 Ἐτρεμε ὁ Χατζηδημούλας καὶ φώναξε καὶ δάκρυα θυμοῦ γέμίζαν τὰ μάτια του. Ἀντίκρου τοῦ ἤσυχος ἔστριβε ἓνα τσιγάρο ὁ "Ἀγρας. Σοβαρὸς, ἀκλόνητος ἀκούγε τὸν ὀπλαρχηγό.

— Μὴν τὸ κάμης, καπετὰν "Ἀγρα, εἶπε ὁ Χατζηδημούλας.

— Τί ἀξίζει ἓνας ἄνθρωπος μπροστὰ σ' ἓνα τέτοιο σκοπὸ, ἀπάντησε ἥρεμα ὁ Τέλος "Ἀγρας.

Ἀπὸ δίπλα ἀκούγε ὁ Βασίλης. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ. Ὁ "Ἀγρας λοιπὸν εἶχε ἀποφασίσει τὴ ζωὴ του. Βάδιζε στὸ θάνατο;

— Θὰ φύγω ἀποφάσισε ἄσφαινα ὁ Βασίλης. Θὰ πᾶω νὰ εἰδοποιήσω τὴν κ. Γαλάτεια. Ἴσως προφτάσουμε νὰ τὸν σώσουμε. (Συνεχίζεται)